

ZÖLDÍTÉS

GAZDÁLKODÓI KÉZIKÖNYV

NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Magyar
Államkincstár

2018

ELŐSZÓ

TISZTELT GAZDÁLKODÓ!

Az Európai Unió történetében meghatározó szerepet játszik a Közös Agrárpolitika, hiszen 1962 óta ez az intézkedéshalmaz köti le a közös költségvetés egyik legjelentősebb részét. Az elmúlt két évtizedben markáns változásokon ment át ez az európai vívmány: egyre komolyabb és színesebb elvárásokat támaszt vele szemben a globális piac, az európai társadalom és az átalakulóban lévő éghajlat. Ezért európai gazdálkodónak lenni összetett, de mégis kiváltságos dolog. Hazánk 2004-es csatlakozása óta több ezermilliárd forint összegű közvetlen és egyéb agrár-vidékfejlesztési támogatást hívhattak le a magyar gazdálkodók és a vidéki gazdaság további szereplői.

2015-től új szabályok szerint használjuk fel a rendelkezésre álló pénzügyi kereteket. Fontos megemlékeznünk arról, hogy a költségvetési tárgyalások kezdetén közel sem volt magától értetődő, hogy a Közös Agrárpolitika megőrizheti korábbi szerkezetét, valamint korábbi forrásainak nagyságrendjét. Az Állam- és Kormányfők Európai Tanácsa végül úgy döntött, hogy megőrzi a kétpilléres agrárpolitikát, benne a közvetlen kifizetéseket. Ám egyúttal arról is döntöttek, hogy a közvetlen támogatások egy meghatározó hányadát – egész pontosan 30 százalékát – kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Ez utóbbiakat nevezzük összefoglalóan zöldítésnek.

A zöldítés tehát szükségszerű eleme az előttünk álló hat év területalapú támogatási rendszerének. Meggyőződésünk, hogy a szükségszerűség mellett az ágazat szereplői átértékelik és magukénak tekintik azt a közös felelősségünket, amely a zöldítési szabályok kialakítását szükségessé tette. Olyan európai mezőgazdasági gyakorlatot kell megvalósítanunk, amely állampolgáraink és adófizetőink számára bármikor igazolható módon megtesz minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy a természeti erőforrások fennmaradjanak, a biológiai sok-

féleség ne sérüljön, a közös örökségünknek tekinthető kultúrtáji berendezkedés unokáink számára is élhető vidéket és látványt nyújtson.

Az agrárpolitikai reform ezen területén – hasonlóan a többi intézkedéshez, mint például a termeléshez kapcsolódó támogatások témakörben – hosszú, következetes és szakmai érvekkel megerősített vitát folytattunk az uniós döntéshozatal különböző fórumain, politikai és szakértői szinten egyaránt. Kijelenthetjük: erőfeszítéseink sikerre vitték a zöldítés megvalósíthatóságának ügyét. A megvalósíthatóságnak azonban van egy másik vetülete is. Méghozzá az, hogy tagállami gazdálkodóként, jogalkotóként, tanácsadóként vagy éppen kifizető ügynökségként milyen felkészültséggel, milyen hozzáállással állunk a feladat elvégzéséhez.

A szabályozást, az eljárásokat és a tájékoztatást előkészítő, majd lebonyolító intézményeink komoly energiát fektettek abba, hogy Magyarországon a zöldítés végrehajtható legyen, s képes legyen annak eredeti céljait úgy szolgálni, hogy a mezőgazdasági termelést lehetőleg többletköltségek ne terheljék, az ágazat versenyképessége fennmaradhasson. A kézikönyv egy későbbi fejezetében olvashat arról, hogy más tagállamokban milyen választási lehetőségei vannak a gazdálkodónak arra, hogy ökológiai jelentőségű terület kijelölési kötelezettségének eleget tegyen. Ebben az összevetésben Magyarország elővasnak számít, mert szinte minden olyan lehetőséget meg kívánunk adni a gazdálkodónak, amit az uniós jog megenged.

Bízunk benne, hogy szervezeteink és az Ön együttes munkájával a közvetlen támogatások igénylései gördülékenyen zajlanak majd. Kérjük, hogy forgassa e kézikönyvet őszinte érdeklődéssel és azzal a tudattal, hogy szerzőinek szeme előtt mindvégig az Ön érkei álltak.

Dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter

Győrffy Balázs
elnök, NAK

dr. Kondra Laura
elnökhelyettes,
Magyar Államkincstár

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A ZÖLDÍTÉSRŐL

A zöldítés kifejezés az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági tevékenységeket, azaz gyakorlatokat takar. A zöldítés a KAP reform eredményeképpen, 2015-től került bevezetésre. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez. Minden gazdálkodónak, aki egységes területalapú támogatást igényel, teljesítenie kell ezeket a gyakorlatokat, hacsak valamilyen módon nem mentesül.

Jelen kézikönyvben igyekeztünk minden olyan információt összegyűjteni, rendszerezni, és közérthetően közreadni, amelyek segítséget adnak abban, hogy minden érintett gazdálkodó és érdeklődő a lehető legtöbb szakmai és technikai információ birtokában tudjon felkészülni a zöldítéssel kapcsolatos szabályozási követelményekre és támogatási lehetőségekre.

Fontos tudni, hogy zöldítési támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet kérni. A zöldítés támogatásának összege **~81 euró, azaz mintegy 25.000 Ft hektáronként** amely éves kifizetésű, vissza nem térítendő támogatás.

A ZÖLDÍTÉS HÁROM KÜLÖNBÖZŐ GYAKORLAT ÖSSZESEN:

1

állandó gyepterületek fenntartása: az állandó gyepterületeknek minősülő területeket meg kell őrizni.

2

terménydiverzifikáció, azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele: 10 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni, míg a 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát. Két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 75%-át foglalhatja el, három növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 75%-át foglalhatja el, a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 95%-át.

3

ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA): a 15 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodóknak a szántóterületük legalább 5%-ának megfelelő kiterjedésű ökológiai jelentőségű területet kell kijelölniük. Ilyenek lehetnek például: a paragon hagyott területek, az ökológiai jelentőségű másodvetés, a fasor, a fás sáv, vagy a nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek, de sokféle lehetőség (összesen 18 típus) közül lehet kiválasztani a gazdaság számára legkedvezőbbeket.

A zöldítés szabályainak értelmezéséhez fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az egyes gyakorlatokat nem parcella, hanem gazdaság szinten kell értelmezni: azaz például az összes szántóterület 5%-ának megfelelő ökológiai jelentőségű területet sem minden egyes parcella esetében kell kijelölni, hanem az egyes kijelölt területek összesítésével kell elérni az 5%-ot gazdaság szinten.

A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól. Így például egy parlagon hagyott területet, ökológiai jelentőségű másodvetést vagy egy nitrogénmegkötő növényvel bevetett parcellát a diverzifikáció és az ökológiai jelentőségű területek kijelölése során is figyelembe lehet venni. (Lásd GYIK 10.)

Ahogy az majd a kézikönyv áttekintése során is kiderül, a három feltételből kettőt (diverzifikáció, ökológiai jelentőségű terület) csak szántóterület megléte esetén kell betartani, tehát az ültetvényeken, állandó kultúrákkal borított területeken nem. (Lásd GYIK 5 és 6.) A zöldítési támogatást azonban minden SAPS támogatásban részesülő területre a SAPS támogatással együtt lehet igényelni, függetlenül attól, hogy arra a területre vonatkozik-e bármilyen zöldítési szabály (így például ültetvényekre is, nem csak szántóra és állandó gyepre).

Fontos megjegyezni, hogy megkülönböztetjük a **zöldítési előírások** és a **zöldítési kifizetés** szempontjából alapul szolgáló területeket. (Lásd GYIK 1.)

Mikor a **zöldítési előírásokról beszélünk, akkor a gazdálkodó minden támogatható területét figyelembe kell venni**, vagyis azokat a parcellákat is, amelyek esetleg kis méretükből adódóan (kisebbek, mint 0,25 ha) végül nem kapnak SAPS támogatást, de bejelentésre kerültek az egységes kérelemben. Vagyis a szükséges EFA terület kiszámításakor és a növénykultúrák számának és nagyságának meghatározásakor ezeket a parcellákat is figyelembe kell venni.

A zöldítési **támogatásra jogosult területnagyság meghatározásakor az egységes területalapú támogatáshoz megállapított területet kell alapul venni**. A megállapított terület az, amely a SAPS támogatás során lefolytatott ellenőrzéseket követően áll elő (a különféle zöldítési vétségekből eredő területi levonások alkalmazását megelőzően). A zöldítési támogatás ugyanis csak azokra a területekre adható, amelyek SAPS-ot is kapnak. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy nem csak az állandó gyepterületekre, valamint a terménydiverzifikációra és ökológiai jelentőségű terület kijelölésre kötelezett szántókra jár a zöldítési támogatás, hanem olyan egyéb területekre is, amelyekre zöldítési követelményt nem kell betartani (pl. ültetvények). A SAPS keretében megállapított területből kell ezután a különféle, zöldítésből következő területi csökkentéseket alkalmazni, amennyiben a gazdálkodó nem tartotta be a zöldítési követelmények valamelyikét (ezekről a kiadványban később részletesen lesz szó).

Összefoglalva az előbbieket, előfordulhat, hogy nem azonos az a területnagyság, amelyre a zöldítési követelményeket teljesíteni kell és az, amely után a kifizetések megtörténnek. Ez a következő esetekben lehetséges:

- az egységes kérelemben a SAPS támogatásra bejelentett szántóterület kisebb, mint az összes bejelentett szántóterület (pl. támogatásra nem bejelentett területek, 0,25 ha alatti parcellák). Ilyenkor a zöldítési kötelezettségeket a teljes szántóterület alapján kell kiszámolni, de a kifizetést csak a SAPS igényelt terület alapján kell kalkulálni.
- a Kincstár az ellenőrzések során nagyobb területet állapított meg, mint amit a gazdálkodó a támogatási kérelemben korábban bejelentett, akkor is a kisebb, az egységes kérelemben bejelentett és igényelt terület után fizethető ki a zöldítési támogatás. Azonban a zöldítési követelmények ebben az esetben a Kincstár által megállapított nagyobb területre kell, hogy teljesüljenek.
- a Kincstár az ellenőrzések során kisebb területet állapított meg, mint amit a gazdálkodó a támogatási kérelemben korábban bejelentett (pl. területének egy része nem támogathatóvá vált, elbokrosodott), akkor a kisebb, azaz a megállapított terület után fizethető ki a zöldítési támogatás.

Amennyiben a gazdálkodó egységes területalapú kérelmének ellenőrzése után megállapításra kerül, hogy a támogatásra jogosult területe nulla, azaz nem jogosult SAPS támogatásra, akkor a gazdálkodó zöldítési támogatásra sem jogosult.

Bizonyos esetekben lehetőség van a zöldítés gyakorlatainak végrehatása alóli **mentességre** is: ökológiai gazdálkodást folytatók, vagy a kistermelői támogatási rendszert választóknak nem kell megfelelniük a zöldítés szabályainak. Az ökológiai gazdálkodók számos, a zöldítésen túlmutató környezeti vállalatot teljesítenek, ezért mentességet élvezhetnek a zöldítés gyakorlatai alól. Számukra a zöldítés támogatás a feltételek teljesítése nélkül is igényelhető. (Lásd GYIK 2. és GYIK 5.) A 2015-től újonnan bevezetésre kerülő mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer keretében pedig egy olyan komplex támogatási lehetőség kerül bevezetésre, amely minden közvetlen kifizetést helyettesít, így a zöldítésért járó támogatást is magában foglalja. Ebből adódóan a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerhez csatlakozók mentesülnek a zöldítés követelményei alól. A mentesség további részleteiről és a kistermelői támogatásról is bővebb információk találhatók meg a kézikönyv ide vágó fejezetében (8. oldal).

Mindhárom zöldítési gyakorlatra számos további részletszabály vonatkozik, ezeket a kézikönyvben részletesen kifejtjük, gyakorlati példákon keresztül körülmárjuk. Az egyes ökológiai jelentőségű területtípusokat illusztrációval ellátott magyarázó oldalakon mutatjuk be, a legfontosabb összefoglaló táblázatokat pedig egy perforált oldalra gyűjtöttük, hogy az a kézikönyvtől függetlenül is, akár egy falújságra tűzve is használható legyen.

A TÁMOGATÁS MÉRTÉKE

A zöldítés támogatásának összege ~81 euró hektáronként. Az alábbi táblázatban feltüntettük, hogy a gazdaság összterületének függvényében hogyan változik a zöldítés és a SAPS összege. A közvetlen támogatások tekintetében alkalmazni kell a területalapú támogatásokhoz kapcsolódó csökkentés (**degresszió**) rendszerét. Ez alapján az egységes területalapú támogatás (SAPS) 176 000 eurót meghaladó része teljes mértékben elvonásra kerül. Ez számításaink szerint az ~1230 ha feletti gazdálkodókat érinti. Az 150 000 euró és az 176 000 euró közötti támogatási összeg esetében a 150 000 euró feletti részre 5%-os elvonást kell alkalmazni. Ezen 150 000–176 000 euró értékhatár az ~1048–1230 hektáron gazdálkodókat érintheti. **Fontos kiemelni, hogy a degresszió a zöldítés összegére nem vonatkozik, azaz minden egyes SAPS jogosult hektár után egységesen ~81 euró körüli összeget lehet igényelni.**

A ZÖLDÍTÉS ÉS A SAPS TÁMOGATÁSI ÖSSZEGEI

A gazdaság egységes kérelme alapján megállapított SAPS támogatás (€)	A gazdaság egységes kérelme alapján támogatásra megállapított összterülete (ha)	SAPS összeg (€/ha)	A SAPS elvonás (degresszió) mértéke (%)	A hektáronkénti SAPS mértéke (%)	A hektáronkénti zöldítés mértéke (%)
≤150.000	~1048 hektárig	~143 €/ha	0%	100%	100% (~81€)
150.001–176.000	~1048–~1230 ha között	~136 €/ha	5%	95%	100% (~81€)
>176.000	~1230 ha felett	0 €/ha	100%	0%	100% (~81€)

FOGALMAK

zöldítés: az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok összessége. Ezek: az állandó gyepterületek fenntartása, a növénytermesztés diverzifikációja és az ökológiai jelentőségű területek kijelölése.

mezőgazdasági terület: a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrák összessége.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

ÁLLANDÓ KULTÚRA

SZÁNTÓTERÜLET

(amelynek része a parlagon hagyott gyepterület és az ideiglenes gyepterület is)

ÁLLANDÓ GYEP

(beleértve a környezetileg érzékeny állandó gyepterületeket is)

szántóterület: a szántóföldi növénytermesztés céljából megművelt vagy szántóföldi növénytermesztés céljára rendelkezésre álló terület, beleértve a parlagon hagyott földterületet és az ideiglenes gyepterülettel borított területet is, de nem tartozik bele az állandó gyepterület, valamint az állandó kultúrák által elfoglalt terület. Szántóterületnek minősülhet üvegház, illetve más rögzített vagy mobil fedél alatti földterület is.

állandó kultúra: az állandó gyepterülettől eltérő, a vetésforgón kívül termesztett kultúra, amely öt vagy öt évnél több ideig foglalja el a földterületet és ismétlődően termést hoz. Ideértve a faiskolát, a rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvényt, a fás szárú egyéb ültetvényeket, a spárgát, a Miscanthus nemzetségbe tartozó energianád fajokat, az olasz nád, szilfium fajokat, mint lágyszárú energianövényeket, valamint a levendula, orvosi zsálya, kerti ruta, mezei cickafark, fehér üröm, kasvirág, évelő édeskömény, kerti kakukkfű, lósóska, szurokfű lágyszárú fajokat.

PÉLDÁK A HAZÁNKBAN ELŐFORDULÓ ÁLLANDÓ KULTÚRÁKRA

Legjellemzőbb gyümölcsök	Gyógy – és fűszernövények	Egyéb fajok
alma	levendula	birs
körte	bodza	naspolya
cseresznye	orvosi zsálya	áfonya
meggy	kerti ruta	homoktövis
kajszi	mezei cickafark	josta
őszibarack	fehér üröm	szeder málna
szilva	kasvirág	
dió	évelő édeskömény	
gesztenye	kerti kakukkfű	
mogyoró	csipke	
mandula	lósóska	
termesztett bodza	szurokfű	
málna	törpe berkenye	
szeder		
egres		
ribiszke		
szőlő		

állandó gyepterület: gyepterület és egyéb takarmánynövény vetés nélküli, vagy vetéssel történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában – a tárgyévi igénylés évét is beleszámítva – öt, vagy ötnél több évig nem szereplő földterület.

Az egyéb gyeppalkotó takarmánynövény fajok listája

angol perje
(*Lolium perenne*)
réti perje
(*Poa pratensis*)
vörös csenkesz
(*Festuca rubra*)
olaszperje
(*Lolium multiflorum*)
magyar rozsnok
(*Bromus inermis*)
nádképi csenkesz
(*Festuca arundinacea*)
zöld pántlikafű
(*Phalaris arundinacea*)
bíborhere
(*Trifolium incarnatum* L.)
vörshere
(*Trifolium pratense* L.)
fehérhere
(*Trifolium repens* L.)
perzsahere
(*Trifolium resupinatum* L.)
alexandriai here
(*Trifolium alexandrinum*)
korcshere
(*Trifolium hybridum*)
lódi lóhere
(*Trifolium repens* L. var. *giganteum*)
fonák lóhere
(*Trifolium resupinatum*)
lucerna
(*Medicago sativa* L.)
komlós lucerna
(*Medicago lupulina*)
sárkerep lucerna
(*Medicago falcata*)
tarkavirágú vagy homoki lucerna
(*Medicago x. varia*)
takarmánylucerna
(*Medicago sativa*)

környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek: Az állandó gyepeken belül megkülönböztetünk környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületeket. Ezek a speciális állandó gyepterületek a Natura 2000 területekről rendelkező, 275/2004 kormányrendelet előírásai alapján a MePAR-ban lehatárolt gyepterületek, így a „környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek” fogalma 2017-ben is a Natura 2000 gyepterületek fogalmával egyenértékű.

ideiglenes gyepterület: olyan gyepterület, amely a telepítéstől számított öt évnél fiatalabb és nem az állandó gyepterület visszaállítási kötelezettség okán került telepítésre. (A tisztán lucernával, herefélével, vagy ezek kizárólagos keverékeivel bevetett terület nem minősül ideiglenes gyepterületnek.)

parlagon hagyott földterület: adott tárgyévvel szemben az a szántóterület, amelyen tárgyévben semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek, és nem takarítanak be.

víz alatt álló kultúra: olyan növénykultúra, melynek termesztéstechnológiai sajátossága, hogy a vegetációs időszak adott periódusaiban víz borítja a parcellát. (Magyarországon jellemzően a rizs és az indiánrizs.)

ökológiai gazdálkodásba vont területek: olyan területek, melyek vonatkozásában a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló 34/2013. (V.14.) VM rendelet alkalmazására sor kerül.

átállási időszak: a nem ökológiai gazdálkodásról az ökológiai gazdálkodásra való átállásra meghatározott átmeneti időszak.

hüvelyes növények: a nitrogénmegkötő növények fajlistájában foglalt növények.

másodvetés: a tárgyévvel szemben az egységes kérelemben bejelentett első növény betakarítása után a következő gazdálkodási év első növényének vetéséig betakarított, vagy zöldtrágya növényként talajba forgatott kultúra.

mechanikai gyomirtás: minden olyan talajművelő eszközzel végzett művelet, amely alkalmas a gyomnövények vegyszerek használata nélküli ritkítására, pusztítására (pl.: kultivátorozás, szárzúzás, kombinátorozás, kézi kaszálás, kapálás, horolás, talajmaró, szárnyas kap, borona, gyomfésű, tüskés henger, tárcsa stb.)

megállapított terület: Az a terület, amelyet az egységes kérelem benyújtását követően a Kincstár – a lefolytatott ellenőrzések alapján – az adott támogatásra meghatároz (a különböző közigazgatási szankciók alkalmazása előtt).

növényvédő szer: a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1107/2009/EK rendelet 2. cikk 1. bekezdésében meghatározott szerek.

adatváltozás: az egységes kérelem módosítása, pontosítása, visszavonása, a vis maior tényének bejelentése, a hasznosító személyében bekövetkező változás bejelentése, a másodvetés bejelentése.

JEGYZETEK

[illegible]

MENTESÜLŐ ÜZEMEK ÉS TERÜLETEK

Azt, hogy egyes gazdálkodóknak mely gyakorlatokat kell végrehajtania, az Európai Unió közvetlen kifizetésekre vonatkozó alap jogszabályában (1307/2013/EU rendelet) került meghatározásra. Az uniós alaprendelet meghatároz olyan gazdaságtípusokat, amelyek mentesülnek a zöldítés egy, több, vagy akár mindhárom feltétele alól.

Mindhárom feltétel alól két esetben mentesülhet egy gazdaság. Az egyik, ha csatlakozik a **mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerhez**.

A mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer igénybevételére jogosult minden olyan gazdálkodó, aki minimum egy hektáros területtel rendelkezik. Az egyszerűsített rendszeren belül a gazdálkodó olyan éves támogatást kap, amely minden egyéb közvetlen kifizetését helyettesít. Ugyanakkor a rendszeren belül felvehető támogatás maximalizálva van, hiszen gazdálkodónkénti éves mértéke maximum 1250 euró lesz. A felvehető támogatásnak alsó határa is van, azon gazdálkodók esetében, akik a normál SAPS rendszerben kevesebb, mint 500 euró támogatásra lennének jogosultak, a támogatást 500 euróra felkerekítik, 500 és 1250 euró között pedig az összes egyéb közvetlen támogatásnak megfelelő összeget kapják. A mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerébe csak egyszer, 2015-ben lehetett belépni, kilépni azonban bármikor lehet. A rendszer nagy előnyeként említhető, hogy amennyiben a gazdálkodó megtartja belépéskori földterületének nagyságát, a következő években is erre az összegre lesz jogosult, még ha más körülményei változnak is. A rendszerben résztvevő adminisztratív terhei is csökkennek, ugyanis a következő években nem kell újra teljes egységes kérelmet benyújtania (habár a mezőgazdasági területeit továbbra is évről-évre be kell jelentenie). A legfontosabb könnyítés pedig az, hogy a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszerben résztvevő gazdálkodók mentesülnek a zöldítés követelményeinek teljesítése alól.

Másodsorban a zöldítés minden követelménye alól mentesülnek az **ökológiai tanúsítvánnyal rendelkező területek**, továbbá az átállási időszak alatt álló területek, amelyek az egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszak utolsó napján fennálló adatok alapján megfelelnek a 34/2013. VM rendeletben foglaltaknak. **Szeretnénk megjegyezni, hogy amennyiben egy gazdaságnak van ökológiai tanúsítvánnyal rendelkező területe mellett olyan területe is, amelyen konvencionális termelést folytat, akkor azon a zöldítési szabályokat természetesen be kell tartani.** A gazdálkodóknak az egységes kérelemben kell nyilatkozniuk az ökológiai művelésbe vont parcelláikról. Az ökológiai tanúsító szervezetek által készített nyilvántartással ez minden évben összevetésre kerül. Ha a földterület ökológiai státusza megszüntetésre vagy visszaminősítésre kerül, akkor erről a Kincstár értesítést kap, és adott évben az ökológiai státusz megszüntetéssel vagy visszaminősítéssel érintett terület nem mentesül a kötelezettségek alól.

A fenti üzemek, illetve területek tehát mindhárom zöldítési követelmény teljesítése alól mentesülnek, de a zöldítésért járó hektáronkénti támogatást minden jogosult hektárjukra felvehetik.

Az uniós alaprendelet a teljes mentesség mellett megfogalmaz további kivételeket is, ugyanis van lehetőség egy, vagy két követelmény alól is mentességre is. A vetésszerkezetük függvényében egyes gazdaságtípusok az alábbi táblázatban foglaltak szerint mentesülhetnek a zöldítés valamely feltétele alól.

JELENTŐS VÁLTOZÁSOK 2018-TÓL

Az Európai Bizottság 639/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendeletének módosításáról szóló 2017/1155 rendelet és az uniós alaprendeleteket módosító 2017/2393/EU rendelet 2018. január 1-ei hatálybalépése a hazai szabályozásban is számos változtatást igényel. Továbbá 2018-tól további MePAR-fedvények segítik a gazdálkodók EFA-igényléseit.

A 2018-tól érvényes változások röviden, melyek a kézikönyv módosítását is szükségessé tették, a következők:

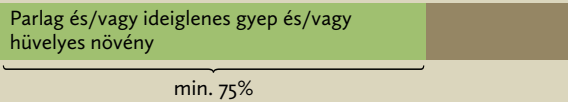
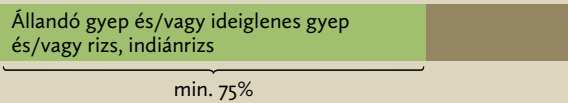
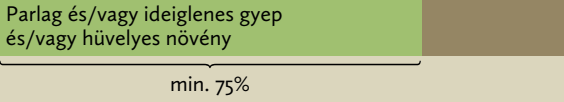
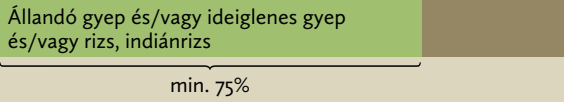
- Az omnibusz rendelet hatályba lépésével a fennmaradó szántóterületre vonatkozó 30 hektáros küszöb eltörlésével olyan gazdaságok is mentesülhetnek a terménydiverzifikáció és az ökológiai jelentőségű terület kijelölési kötelezettség alól, akik szántóterületük vagy mezőgazdasági területük több, mint 75%-án a mentességet biztosító növénykultúrát vagy növénykultúrákat termesztene és a fennmaradó szántóterületük nagyobb, mint 30 hektár.
- Az ökológiai jelentőségű területként elszámolni kívánt nitrogénmegkötő növényvel bevetett területeken, paragon hagyott területeken, ökológiai jelentőségű másodvetésen és a mezőgazdasági termelés alatt álló erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávokon tilos növényvédő szert és csávázott vetőmagot használni.
- A vizes árok kikerül az önállóan igényelhető ökológiai jelentőségű területek köréből, de más elemekbe, mint pl. fás sáv beépülve továbbra is részét képezhetik az ökológiai jelentőségű területek rendszerének.
- A fásor tájképi elemek beolvadnak a fás sáv fogalmába, fogalmaik egységesítésre kerülnek. A fás sáv paraméterei úgy változnak, hogy a sáv kiterjedésének legalább három, legfeljebb húsz méter átlagos szélességgel kell rendelkeznie. Azaz a fás sáv helyenként meghaladhatja a 20 méter szélességet, de elszámolni csak a szántó felé eső átlagolt 10 méteres sávot lehet.
- Módosult a táblaszegély fogalma is, miszerint az ilyen jellegű területnek legalább három és legfeljebb húsz méter átlagos szélességgel kell rendelkeznie. Hasonlóan a fás sávhoz a táblaszegély kiterjedése is meghaladhatja helyenként a 20 méter szélességet, de elszámolni a szántó felé eső átlagolt 20 méteres sávot lehet.
- A táblaszegély, mint ökológiai jelentőségű terület típus kikerül a tájelemek köréből, az ezekre a területekre vonatkozó szabályok a vízvédelmi sávokra vonatkozó szabályokkal együtt jelennek meg.
- A gazdálkodó a szántóterületével szomszédosan elhelyezkedő ökológiai jelentőségű területtel határos ökológiai jelentőségű területet is bejelentheti. Azaz akár egy táblaszegéllyel szomszédosan elhelyezkedő fás sáv vagy vízvédelmi sáv is ökológiai jelentőségű területnek minősülhet.
- Ökológiai jelentőségű területként csak olyan EMVA forrásból erdősített területek számolhatóak el, melyek az egységes területalapú támogatás vonatkozásában 2008. évben támogatható területnek minősültek.
- A nitrogénmegkötő növényekkel bevetett ökológiai jelentőségű területek esetén a gazdálkodó a minősített szaporítóanyag használatát a továbbiakban saját névre szóló érvényes, fajra, fajtára, mennyiségre és a tételazonosítóra vonatkozó adatot tartalmazó számlával is igazolhatja.
- Megszűnik az egyes ökológiai jelentőségű terület típusok elszámolhatóságára vonatkozó min. 0,25 hektáros alsó határ.
- Módosulnak egyes ökológiai jelentőségű területek súlyozási és átváltási tényezői. A rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény és a nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület esetében a súlyozási tényező értéke 0,5-re illetve 1-re emelkedik.
- A keleti kecskeruta (*Galega orientalis* L.) kikerült az állandó kultúra fogalmából, tekintettel arra, hogy nitrogénmegkötő növényként való termesztése nagyobb jelentőségű, mint állandó kultúraként termesztett lágyszárú energianövényként.
- A terménydiverzifikáció vonatkozásában a tönkölybúza (*Triticum spelta*) az ugyanazon nemzetségbe tartozó növénykultúráktól különböző növénykultúrának minősül.

.....

A kézikönyv további részeiben ezek a változások részletesen kifejtésre kerülnek.

.....

MENTESSÉG – RÉSZLEGESEN AZ EGYES GYAKORLATOK ALÓL

Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepek fenntartása
<p>1. Amennyiben 10 hektárnál kisebb szántóterületen gazdálkodnak.</p> <p>2. Amennyiben szántóterületük egészén a növénytermesztési ciklus jelentős részében rizst vagy indiánrizst termelnek.</p> <p>3. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy, • hüvelyes növényekkel bevetett terület, vagy, • az előzőek kombinációja <p>Szántóterület:</p> <p>4. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • rizs, indiánrizs, vagy • az előzőek kombinációja <p>Mezőgazdasági terület:</p> <p>5. Amennyiben a bejelentett szántóterület több mint 50%-át nem a gazdálkodó jelentette be az előző naptári évben (még nem ő használta a területet) és a szántóterület egésze (nem csak az, amit előző évben nem jelentett be), az előző naptári évtől eltérő növénykultúrával van bevetve.</p>	<p>1. Amennyiben 15 hektár vagy annál kisebb szántóterületen gazdálkodnak.</p> <p>2. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • parlagon hagyott terület, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • hüvelyes növény, vagy • az előzőek kombinációja <p>Szántóterület:</p> <p>3. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none"> • állandó gyeppel, vagy • ideiglenes gyeppel, vagy • rizs, indiánrizs • az előzőek kombinációja <p>Mezőgazdasági terület:</p> 	<p>Azok a gazdálkodók, akik erdősítés céljával törlik fel nem érzékeny állandó gyepeket, mentesülnek a visszaállítási követelmény alól. (Kivéve a karácsonyfa-ültetvények, illetve a rövid vágásfordulóú sarjerdők létrehozását.)</p>

AZ ÁLLANDÓ GYEPTERÜLET FENNTARTÁSA

Jogsabályi hivatkozás: 1307/2013/EU 45. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 3. szakasz; 10/2015. (III. 13.) FM rendelet az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről; 22/2016. (IV. 5.) FM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos eljárási szabályokról.

A gyepterületek hosszú távú fenntartása több szempontból is előnyös lehet a környezet szempontjából: klímaváltozási, talajvédelmi és biodiverzitás megőrzési szempontból is pozitív hatása van.

Az egységes kérelemben három gyept kategóriába kell sorolni a gyepeket (lásd fogalmak):

- **Állandó gyepek**, amelyek a mezőgazdasági üzem vetésforgójában öt vagy ötnél több évig nem szerepeltek
- **Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek**, azaz Natura 2000 gyepek
- **Ideiglenes gyepek**, azaz a szántóterület részét képező, 5 évnél fiatalabb gyepek

Állandó gyepeknek minősül egy gyepterület, amennyiben gyepterület és egyéb takarmánynövény vetés nélküli, vagy vetéssel történő termesztésére használt, a mezőgazdasági üzem vetésforgójában – a tárgyévi igénylés évét is beleszámítva – öt, vagy ötnél több évig nem szerepel. Ez azt jelenti, hogy a 2015. évi egységes kérelem beadáskor az volt állandó gyepeknek tekinthető, amelyen 2011-től vagy annál régebb óta gyepterület és/vagy egyéb gyepterület takarmánynövény volt jelen.

A zöldítés szabályainak alapjait képező európai uniós rendelet úgy rendelkezik, hogy az országban **meglévő állandó gyepek összterületének méretét kell Magyarországnak évről évre megőriznie**. A rendelet tehát nem a gazdaság szintű fenntartását írja elő az állandó gyepeknek, hanem lehetőséget ad arra, hogy országos szinten kerüljön fenntartásra. Minden évben a 2015-ben megállapított induló értékhez kell majd viszonyítani az adott évi magyarországi állandó gyepek méretét: Magyarországnak 2015-ben meg kell állapítania az ország teljes mezőgazdasági területéhez viszonyított állandó gyepek arányát, az ún. referencia arányt. Ha ehhez a referencia arányhoz képest az állandó gyepek aránya 5%-nál nagyobb mértékben csökken, és az állandó gyepterületnek minősülő földterület tárgyévi összterülete is legalább 0,5 %-ot meghaladó mértékben csökken, akkor a Kincstár visszaállítási kötelezettséget állapít meg.

Az állandó gyepek fenntartási követelmény nem azt jelenti, hogy minden gazdálkodó, aki állandó gyeppel rendelkezik, köteles azt innentől fogva kizárólag állandó gyepeként hasznosítani. Természetesen, miután az előírás országos szinten fogalmaz meg fenntartási kötelezettséget, az adott gazdálkodóknak továbbra is jogukban áll állandó gyepeiket másként hasznosítani, azonban számolniuk kell azzal, hogy amennyiben az országos arány adott évben romlik, esetleg visszaállításra kötelezik őket. Az állandó gyepek feltörése tehát nem minden esetben eredményez visszaállítási kötelezettséget.

Az állandó gyepterületek a MePAR-ban lehatárolásra kerültek, ezért a kérelmezéskor a gazdálkodók külön fedvényként láthatják, amennyiben állandó gyepeként nyilvántartott területtel rendelkeznek. Kérelmezéskor nincs más dolga, mint elkészítenie táblarajzát és azon bejelölni az állandó gyepek hasznosítást. Természetesen amennyiben adott évben nem állandó gyepeként kívánja művelni területét, lehetősége van más hasznosítást is kiválasztani, azonban minden esetben a valós hasznosítás szerint jelentse be területeit. Felhívjuk a figyelmet, hogy az egységes kérelemben a valós hasznosítás, és nem a földhivatali nyilvántartási besorolás alapján kell bejelentenie területeit, ezért amennyiben területe szántó művelési ág besorolása, de a gyakorlatban több mint 5 éve gyepeként/parlagként hasznosítja, úgy az helyesen szerepel az állandó gyepek fedvényben. Nem állandó gyepek hasznosítási kód kiválasztása esetén a Kincstár hivatalból vizsgálja a bejelentést, és amennyiben azt tapasztalja, hogy a fedvény hibás, javítja azt. Változásvezetési kérelmet tehát nem indíthat az állandó gyepek fedvényre, de amennyiben másként kívánja hasznosítani a tárgyévben a területet, vagy a véleménye szerint helytelenül szerepel a fedvényben, akkor a valós hasznosítás megadásával elindíthatja a változásvezetési folyamatot is.

Az állandó gyepeken belül megkülönböztetünk **környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületeket**. Ezek a speciális állandó gyepterületek a Natura 2000 területekről szóló, 275/2004 kormányrendelet előírásai alapján a MePAR-ban lehatárolt gyepterületek, így a „környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületek” fogalma a Natura 2000 gyepterületek fogalmával egyenértékű. Ezekre a speciális gyepterületekre szigorúbb előírások vonatkoznak: feltörésük engedélyhez kötött. Ezeket a gyepeket csak a területileg illetékes természetvédelmi hatóság engedélyével lehet más hasznosítású területté átalakítani, felszántani, illetve egyéb eszközökkel feltörni.

Az **ideiglenes gyepek** szántón telepítettek és öt évnél fiatalabbak. Az egységes kérelemben külön hasznosítási kóddal jelennek meg. Gyakorlatilag az állandó gyepterületeken kívüli összes többi gyepterület ebbe a kategóriába tartozik, és a kérelmezés szempontjából szántóterületnek minősül.

A zöldítési támogatást kérelmező gazdálkodóknak az egységes kérelemben megjelölt mezőgazdasági parcelláik vonatkozásában a hasznosítási kódok pontos megadásával fel kell tüntetniük, hogy az egyes parcellák adott esetben állandó, környezeti szempontból érzékeny állandó vagy ideiglenes gyepterületnek minősülnek-e.

VISSZAÁLLÍTÁSI KÖTELEZETTSÉG

A visszaállítási kötelezettségre azon gazdálkodók kötelezhetők, akik az állandó gyepterület arányának már nem megengedett arányú csökkenésének évét megelőző két naptári évben benyújtott egységes területalapú támogatási kérelmük alapján olyan földterülettel rendelkeznek, amely állandó gyepterületként vagy állandó legelőként használt földterületből valamilyen más célú földterületté lett átalakítva, feltörve.

Amennyiben erdőtelepítés történt az állandó gyepterületen, akkor azon terület után nem keletkezik visszaállítási kötelezettség. Ez alól kivételt képez, ha az

erdősítés során karácsonyfa-ültetvény vagy energetikai faültetvény telepítésére került sor, ugyanis ez esetben is visszaállítási kötelezettség keletkezik.

A gazdálkodó visszaállítási kötelezettségének mértékét a feltört állandó gyepterületnek minősülő földterület méretével arányosan kell megállapítani.

A Kincstár a tárgyév december 31-ig meghozott döntésben állapítja meg a gazdálkodót terhelő visszaállítási kötelezettséget, valamint a visszaállítási kötelezettség határidejét, amely határidő nem lehet hosszabb a következő évi egységes kérelem benyújtására előírt határidőnél. A visszaállítási kötelezettséget nem csak a feltört terület visszaállításával, hanem más terület gyepterületté alakításával – kivéve erdőterület – is, vagy meglévő ideiglenes gyepterület állandó gyepterületté alakításával is lehet teljesíteni. Amennyiben viszont a feltört terület környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületnek minősül, úgy a visszaállítást ugyanezen a területen kell végrehajtani. A visszaállítást egyenként legalább 0,25 hektárnyi kiterjedésű mezőgazdasági területen kell elvégezni. Az állandó gyepterületté visszaalakított vagy állandó gyepterületként létrehozott területek a visszaalakítás, illetve létrehozás első napjától kezdve állandó gyepterületnek minősülnek és azokat a visszaállítás vagy létrehozás időpontjától számított öt évig fenn is kell tartani. Meglévő ideiglenes gyepterület állandó gyepterületté alakításának esetében a fenntartási kötelezettség az ideiglenes gyepterület telepítésétől számított öt évig áll fenn.

A gazdálkodónak a következő évi egységes kérelemben kell nyilatkoznia arról, hogy eleget tett a visszaállítási kötelezettségnek. Meg kell jelölnie az állandó gyepterületei közül azokat a területeket, amelyeket az előző évi visszaalakítási kötelezettség miatt alakított ki. Ideiglenes gyepterület állandó gyepké alakítása esetében ezen felül a gazdálkodónak arról is nyilatkoznia kell, hogy hány évre visszamenőlegesen minősül a szóban forgó terület ideiglenes gyepterületnek.

Amennyiben a gazdálkodó a **környezetileg érzékeny állandó gyepterületet** engedély nélkül feltöri, vagy átalakítja, szintén keletkezik visszaállítási kötelezettsége. A gazdálkodóknak a területileg illetékes természetvédelmi hatóság küld hivatalos értesítést a visszaállítási kötelezettségről, melyben haladéktalanul elrendeli a feltört, vagy átalakított gyep visszaállítását. Az értesítés pontos utasításokat ad a visszaállítás módszerére vonatkozóan. A visszaállítási kötelezettségnek való megfelelést a természetvédelmi hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrzi. A kötelezettség csak a terület teljes visszaállításával teljesíthető, részleges teljesítés nem elfogadható.

A 94/2015. (XII. 23.) FM rendeletben foglalt általános vis maior szabályok nem alkalmazhatók a környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterület engedély nélküli feltörése esetén.

MIRE VONATKOZIK AZ ELLENŐRZÉS?

Az ellenőrzés során a Kincstár vizsgálja, hogy a területen a kérelmezett hasznosításnak megfelelően a vizsgált gyepterületen gyep kultúra található-e, vagy történt-e gyep-feltörés. Visszaállítás teljesítését a Kincstár szintén ellenőrzi. Az állandó gyepterületek elhelyezkedését, illetve azok állapotát a Kincstár az egységes kérelem adatai, a MePAR-ban rendelkezésre álló adatok, illetve a helyszíni ellenőrzések eredményei alapján, a 639/2014/EU rendelet 44. cikkében foglaltakkal összhangban állapítja meg.

A NÖVÉNYTERMESZTÉS DIVERZIFIKÁLÁSA

Jogszabályi hivatkozás: 1307/2013/EU 44. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 2. szakasz; 10/2015. (III. 13.) FM rendelet az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről; 22/2016. (IV. 5.) FM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos eljárási szabályokról

A növénytermesztés diverzifikálásának célja a növénykultúrák sokszínűségének megőrzése. Változatosabb körülmények között ugyanis könnyebben megtalálják életfeltételeiket az egyes élőlények, valamint a nagyobb diverzitás a kártevők terjedésének visszaszorítása szempontjából is előnyös.

Amennyiben a gazdálkodó nem esik bele a 8–9. oldalon lévő terménydiverzifikáció alól mentesülő üzemtípusok egyik kategóriájába sem, úgy a megállapított szántóterülete nagyságának függvényében teljesítenie kell a terménydiverzifikáció feltételeit: bizonyos szántóföld méret felett a szántóterületeken egyidejűleg több különböző növénykultúrát kell vetni. 10–30 hektár szántóterület között legalább két növénykultúrát kell termesztetni, amelyen belül a fő növénykultúra nem teheti ki a szántóterület több mint 75%-át. 30 hektár szántó felett legalább három különböző növénykultúrát kell vetni, amelyből a két fő növénykultúra együttesen nem teheti ki a szántóterület több mint 95%-át.

E területi felsőhatárok alól három kultúra képez kivételt: a parlagon hagyott terület az ideiglenes gyeper és az év, illetve a növénytermesztési ciklus jelentős részében víz alatt fekvő növényekkel borított terület. Vagyis ezek a kultúrák a szántó bármekkora részét elfoglalhatják, esetükben nem kell betartani a 75%-os felső határt. Azonban a fennmaradó, más kultúrával borított területen az ott termesztett legnagyobb növénykultúra továbbra sem teheti ki a fennmaradó szántóterület több mint 75%-át (kivéve, ha ez a legnagyobb kultúra nem ideiglenes gyeper, vagy parlag).

TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓS SZEMPONTBÓL A KÖVETKEZŐ KATEGÓRIÁK SZÁMÍTANAK KÜLÖNBÖZŐ NÖVÉNYKULTÚRÁNAK:

- **parlagon hagyott földterület; (Lásd még GYIK 8.)**
- **ideiglenes gyepek; (Lásd még GYIK 7.)**
- **különböző nemzetségekbe tartozó növények** (pl. a zab, az árpa, a rozs és a búza külön növénykultúrának számítanak; de a lóbab és a disznóbab nem, mert azonos nemzetségbe tartoznak; ugyanígy egy növénykultúra a vöröshagyma és a lilahagyma; illetve egy a vörös here, a bíborhere és a fehérhere). Kivéve a tönkölybúza (*Triticum spelta*), amelyet az ugyanazon nemzetségbe tartozó növénykultúráktól különböző növénykultúrának kell tekinteni. A Gazdálkodói Kézikönyv melléklete segít a nemzetségek megkülönböztetésében;
- **az őszi és a tavaszi termények** még abban az esetben is külön növénykultúrának számítanak, ha ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak (pl. őszi árpa és tavaszi árpa).
- **a káposztafélék, a burgonyafélék és a tököfélék növénycsaládja** esetében valamennyi faj külön növénykultúrának számít, függetlenül attól, hogy az egyes fajok ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak-e. Az alábbi táblázatban a fejes káposzta és a vörös káposzta nem számít különböző növénykultúrának, de a fejes káposzta és a kínai kel igen.

Példák a káposztafélék növénycsaládjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	<i>Brassica oleracea</i>	fejes káposzta, vörös káposzta, kelkáposzta, takarmánykáposzta, karalábé, bimbóskel, karfiol, brokkoli
	<i>Brassica rapa</i>	kínai kel, réparepce, tarlórépa, tiffon
	<i>Brassica napus</i>	káposztarepce
	<i>Sinapis alba</i>	fehér mustár
	<i>Brassica nigra</i>	fekete mustár
	<i>Raphanus sativus</i>	hónapos retek, olajreték
	<i>Camelina sativa</i>	gomborka
	<i>Lepidium sativum</i>	kerti zsázsa
	<i>Armoracia rusticana</i>	torma

Példák a burgonyafélék családjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	<i>Solanum tuberosum</i>	burgonya
	<i>Nicotiana tabacum</i>	dohány- Burley vagy Virginia
	<i>Solanum lycopersicum</i>	paradicsom
	<i>Solanum melongena</i>	tojásgyümölcs
	<i>Capsicum annuum</i>	paprika, fűszerpaprika

Példák a tököfélék családjába tartozó fajokra:

	Faj	Egy fajba tartozó növények
	<i>Cucurbita pepo</i>	spárgatök, cukkini, patisszon, olajtök
	<i>Cucumis sativus</i>	uborka
	<i>Citrullus lanatus</i>	görögdinnye, tökre oltott dinnye
	<i>Cucumis melo</i>	sárgadinnye

TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ EGY TENYÉSZIDŐ ALATT TÖBB NÖVÉNYFAJ BETAKARÍTÁSÁNAK ESETÉBEN:

- az olyan területek esetében, ahol a termesztés úgy valósul meg, hogy **két vagy több növénykultúrát külön sorokban termesztenek** és mindegyik növénykultúra a szóban forgó terület legalább 25%-át elfoglalja, akkor az egyes termesztett növénykultúrának elfogadhatók külön növénykultúrának;
- **alávetés:** amikor a fő növénykultúra alá vetünk egy másik növénykultúrát, azt diverzifikáció szempontjából úgy kell tekinteni, hogy az adott területet csak a fő növénykultúra borítja. Alávetés esetén tehát csak ez a tárgyévi főnövény fogadható el külön növénykultúrának;
- **vetőmagkeverék:** azokat a területeket, amelyeken vetőmagkeveréket vetnek, a keverékben található egyes növénykultúráktól függetlenül úgy kell tekinteni, hogy a területet egyetlen növénykultúra borítja. Több vetőmagkeverék használata esetén, ha a vetőmagkeverékek összetevői legalább egy komponens tekintetében egymástól eltérnek, akkor a vetőmagkeverékeket különböző növénykultúrának kell tekinteni, amennyiben azt nem ideiglenes gyeptermesztésre használják. A Kincstár ellenőrzés céljából bekérheti a mezőgazdasági termelőtől a terménydiverzifikáció követelmény teljesítésének megállapításához szükséges minősített vetőmag címke/származási bizonylat másolatát
- az egységes kérelemben konyhakertként bejelentett területen elhelyezkedő növénykultúrákat a diverzifikáció szempontjából azonos növénykultúrának kell tekinteni függetlenül attól, hogy a gazdálkodó a területen milyen növényfajba tartozó növénykultúrát termeszt.

A terménydiverzifikáció szabályozásának számos olyan részlete van, melyekre a 10 hektárnál nagyobb szántóterületen gazdálkodóknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk. Az egységes kérelemben a kérelembenyújtásra nyitva álló időszakban a tárgyévi első növényen túl a tervezett összes másodvetést ajánlott bejelenteni, mert egyes esetekben (ti. a korán, május-júniusban lekerülő kultúrák után) kiemelkedő szerepet kaphatnak, mint a terménydiverzifikációban elszámolható növénykultúrák.

Persze akkor sincs baj, ha a gazdálkodó még az egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszakban nem jelent be tervezett másodvetést. Ha az egységes kérelem benyújtását követő időszakban dönt másodvetés létesítéséről, adatváltozás keretében annak bejelentésére is van a lehetőség. A tervezett ökológiai jelentőségű másodvetésről viszont minden esetben nyilatkozni kell az egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszakban. A növénykultúrák nemzetség- és faj szerinti megkülönböztetésén túl a gazdálkodóknak figyelemmel kell lenniük arra, hogy az elszámolni kívánt növénykultúrák a terménydiverzifikáció szempontjából figyelembe veendő időszakban mennyi ideig vannak jelen a gazdálkodó bejelentett szántóterületein. Vagyis azok a kultúrák vehetőek figyelembe, amelyek a tárgyév **május 1-jétől szeptember 30-ig** terjedő időszakban a leghosszabb ideig vannak jelen a mezőgazdasági termelő bejelentett parcelláin.

Fontos kiemelni, hogy a május 1. – szeptember 30. közötti öt hónap egy olyan „időablak”, amelyen belül valósulhat meg a terménydiverzifikáció. Minden tábla vonatkozásában azt kell nézni, hogy az öt hónapos időablakon belül melyik növény van a leghosszabb ideig jelen, függetlenül attól, hogy őszi- vagy tavaszi vetésű növényről, a gazdálkodás szempontjából a legnagyobb értéket képviselő vagy másodveteményről van szó.

Ahhoz, hogy a Kincstár meg tudja állapítani, hogy másodvetések esetében egyazon területen a terménydiverzifikáció szempontjából tárgyévben mely kultúrát kell figyelembe venni, a gazdálkodóknak az egységes kérelemben bejelentett tábláin megvalósított másodvetés tényleges vetését és betakarítását vagy beforgatását - a vetést, a betakarítást vagy beforgatást követő tizenöt napon belül - külön be kell jelentenie a Kincstárhoz. Továbbá a másodvetés vetési idején kívül meg kell adni a másodvetés

előtt lekerülő növény betakarítási idejét is. Egy másodvetésre vonatkozó tényleges vetési és betakarítási, beforgatási időpontokat külön-külön kell bejelenteni.

NÉZZÜNK PÉLDÁKAT A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓRA:

1

Első és legkövethehetőbb teljesítése a terménydiverzifikációnak, ha a gazdálkodó egy időpontban három különböző táblán, három különböző növénykultúrát termeszt a május 1. és szeptember 30. közötti időszakban, egymással párhuzamosan.

55 ha össz.	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember
1. tábla: 31 ha	„A” növény (pl. őszi árpa)				
2. tábla: 14 ha	„B” növény (pl. kukorica)				
3. tábla: 10 ha	„C” növény (pl. napraforgó)				

Ebben a példában a legnagyobb területet elfoglaló növény az őszi árpa (56%), míg a két legnagyobb területet elfoglaló növény az őszi árpa és a kukorica (együtt 82%), tehát nem sérül a maximális arányokra vonatkozó rendelkezés sem (75, ill 95%).

2

Ha egy gazdálkodónak három különböző növénykultúrát kell termesztetnie, de az egész területet ősszel bevetette búzával, akkor másodvetés vagy ökológiai jelentőségű másodvetés nélkül a terménydiverzifikáció követelményének nem tud megfelelni. (Feltéve, hogy nem szeretné zölden kitárcsázni a búza egy részét, hogy mindenképpen párhuzamos természetesséssel feleljen meg a terménydiverzifikáció követelményének.)

Ilyen esetben a legjobb megoldás az, ha a három különböző növény termesztésére kötelezett gazdálkodó két ökológiai jelentőségű másodvetést valósít meg úgy, hogy a búzát az időjárás függvényében június végéig-július elejéig betakarítja, elvégzi a tarlóhántást és utána elveti a két ökológiai jelentőségű másodvetést a szabályoknak megfelelően (különböző nemzetségbe tartozó fajokból álló keverékeknek kell lenniük, melyek a zöldítési rendelet szerinti fajlistában meghatározott fajokból állhatnak). Fontos, hogy az ökológiai jelentőségű másodvetés vetése lehetőleg úgy történjen meg, hogy az elvetett növény vagy növények az időablakon belül – napokban számítva – hosszabb ideig legyenek a területen, mint az előzőekben betakarított növény (pl. őszi búza, repce) mert csak így felelnek meg annak a kritériumnak, hogy tárgyév május 1-jétől szeptember 30-ig terjedő időszakban a leghosszabb ideig vannak jelen a területen. Ha a másodvetés megfelel az ökológiai jelentőségű másodvetés követelményének, akkor ez a terület ökológiai jelentőségű területnek minősül, így ezzel a megoldással a zöldítés szántóterületre vonatkozó mindkét feltétele teljesíthető. Fontos változás 2017-től, hogy az ökológiai jelentőségű másodvetésnek a vetéstől számított legalább 60 napig jelen kell lennie a gazdálkodó földterületén.

72 ha össz.	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember
1. tábla: 23 ha	„A” növény (pl. őszi búza)				
2. tábla: 42 ha	„A” növény (pl. őszi búza)		„B” növény (pl. ökológiai jelentőségű másodvetés; fehérmustár-olajretek keverék)		
3. tábla: 7 ha	„A” növény (pl. őszi búza)		„C” növény (pl. ökológiai jelentőségű másodvetés; olaszperje-hajdina keverék)		

Látható a szemléltető ábrán, hogy az 1. táblán az őszi búza, a 2. táblán a fehérmustár-olajretek keverék, míg a 3. táblán az olaszperje-hajdina keverék lesz figyelembe veendő terménydiverzifikációs szempontból.

Ebben a példában a legnagyobb területet elfoglaló növény (terménydiverzifikáció szempontjából figyelembe vett kultúrákat és területeket alapul véve!) a fehérmus-

tár-olajretek keverék (58%), míg a két legnagyobb területet elfoglaló növény a fehér-mustár-olajretek keverék és az őszi búza (együtt 90,3%), tehát nem sérül a maximális arányokra vonatkozó rendelkezés sem (75, ill 95%). A legkisebb területen vetett olaszperje-hajdina keverék 9,7%-ot foglal el, így bőven teljesül az 5%-os minimum-követelmény is.

3

Ha egy gazdálkodónak csak két különböző növénykultúrát kell termesztenie (ti. 10 és 30 ha közötti szántót használ) és zöldborsót vet, azt betakarítja május végén, utána vet egy másodvetést, teljesíti a követelményt. Felhívjuk a figyelmet, hogy ebben a példában nem a zöldborsó és a másodvetés egymásutánisága miatt teljesül a terménydiverzifikáció! A teljesítés alapja az, hogy

- I. az összterületnek az a része, ahol tárgyévben csak zöldborsó szerepelt, ott a május 1. és szeptember 30. közötti időszakban leghosszabban jelen lévő növény a zöldborsó;
- II. míg az összterületnek azon részén, ahol a zöldborsó után egy másodvetés is szerepel, ott a május 1. és szeptember 30. közötti időszakban leghosszabban jelen lévő növény a másodvetés lesz

Mindezt vizuálisan így szemléltethetjük:

23 ha össz.	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember
1. tábla: 14 ha	„A” növény (pl. zöldborsó)				
2. tábla: 9 ha	„A” növény (pl. zöldborsó)	„B” növény (pl. ökológiai jelentőségű másodvetés; fehérmustár-olajretek keverék)			

Ebben a példában sem sérül a legnagyobb területen termesztett növény maximum arányára vonatkozó rendelkezés (max. 75%), mivel a 14 hektárral elszámolt zöldborsó 61%-át foglalja el a területnek.

Elengedhetetlenül fontos megemlíteni, hogy a tárgyév május 1-jétől szeptember 30-ig terjedő időszakban a leghosszabb ideig kint lévő növénykultúra nem teheti ki a szántóterület több, mint 75%-át, illetve 30 hektár felett a két leghosszabb ideig kint levő növénykultúra nem teheti ki a szántóterület több, mint 95%-át.

Szeretnénk felhívni arra is a figyelmet, hogy ahány a regisztrációs számon kerül beadásra egységes kérelem, annyi zöldítési egységet kell létrehozni. Ha egy gazdálkodónak több olyan vállalkozása van, melyek külön-külön igényelik a SAPS-ot és a zöldítést, akkor minden egyes vállalkozás külön „zöldítési egységet” képvisel, vagyis a zöldítés gyakorlatait egységes kérelmenként külön-külön kell végrehajtani. Ugyanez a helyzet a családi gazdaságok esetében: ha a családi gazdálkodó egyben igényli a gazdaságba bevitt összes terület után a támogatást az egy „zöldítési egységet” képvisel, de ha a terület után a családtagok külön-külön nyújtanak be kérelmet, akkor minden igénylés – amennyiben eléri a diverzifikációs mérethatárt – külön „zöldítési egységnek” minősül.

ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK (EFA)

Jogszámai hivatkozás: 1307/2013/EU 46. cikk, 639/2014/EU 3. fejezet 4. szakasz; 10/2015. (III. 13.) FM rendelet az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről; 22/2016. (IV. 5.) FM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos eljárási szabályokról

Az ökológiai jelentőségű területekre vonatkozó szabályozás a legösszetettebb eleme a zöldítés rendszerének. Ezeket a területeket EFA területeknek is hívjuk. Ez a mozaikszó az angol „ecological focus area” szakkifejezés rövidítése.

Az egyes EFA területek többféle módon is hozzájárulhatnak az ökológiai rendszerek állapotának javításához és a környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez: elősegítik a talaj- és vízminőség javulását, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését, valamint hozzájárulnak a biodiverzitás megőrzéséhez. Egyes esetekben az előírt növényvédőszer és talajtermékenység fokozó anyagok korlátozása szintén a környezeti elemek védelmét hivatott szolgálni.

Amennyiben a gazdálkodó nem esik bele a 9. oldalon lévő ökológiai jelentőségű terület kijelölésének gyakorlata alól mentesülő üzemtípusok egyik kategóriájába sem, úgy kötelező **szántóterülete legalább 5%-ának megfelelő méretű EFA területet kijelölnie.**

A legalább 5%-os EFA-terület kijelölés kötelezettség alapját úgy kell megállapítani, hogy a bejelentett szántóterülethez hozzá kell adni a bejelentett tájelemek, a táblaszegély, a vízvédelmi sáv, a rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvények és az erdősített területek nagyságát, persze, csak ha az adott gazdálkodó rendelkezik ilyen területtel.

Vagyis az EFA területnagyság megállapításának alapjául szolgáló terület = bejelentett szántó-terület + bejelentett tájelem + bejelentett táblaszegély + bejelentett vízvédelmi sáv + rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény + erdősített terület. A rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény területét és az erdősített területet abban az esetben is bele kell számítani az EFA-terület kijelölésének kötelezettsége alapjául szolgáló területbe, ha azt nem jelentették be EFA-területként. Az így kapott területnagyság 5%-ának megfelelő EFA-területet kell legalább kijelölni a gyakorlatnak való megfeleléshez.

AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK TÍPUSAI:

- parlagon hagyott földterület;
- terasz;
- tájelemek: fás sáv; továbbá a HMKÁ-ban védett tájképi elemek: kunhalom; gémeskút, agányosan álló fa, fa- és korcsoport, kis kiterjedésű tó;
- táblaszegély és vízvédelmi sáv;
- agrár-erdészeti hektár;
- erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv;
- rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény;
- erdősített terület;
- ökológiai jelentőségű másodvetés;
- nitrogénmegkötő növényekkel beültetett terület;

Az EFA-területek különböző típusúak lehetnek, a gazdálkodó szabadon válogathatja össze azokat, akár egy parcellán, táblán, vagy gazdaságon belül több típus kombinációjával. Nem szükséges, hogy minden egyes parcellához, vagy táblához tartozzon egy, a területének 5 %-át kitevő EFA-terület, elegendő, ha a gazdaság egészét tekintve összesen teljesül a legalább 5%-os érték.

A fent felsorolt EFA-terület típusok közül vannak olyanok, amelyeket a szántóterületen, kell kialakítani (pl. parlagon hagyott földterület, vagy nitrogénmegkötő növények termesztése), vannak olyanok, amelyeknek a bejelentett szántóterülettel kell közvetlenül szomszédosnak lenniük (táblaszegély, hektársáv/vízvédelmi sáv), vagyis nem lehet puffer a szántóterület és a táblaszegély vagy vízvédelmi sáv között. Fás sávok esetében egy legfeljebb 5 méteres puffer (pl. földút) lehet a szántóterület és a fás sáv között.

2018-tól jelentős változást jelent, hogy az eddigi MePAR fedvényeken túl a 2015-ben, 2016-ban és 2017-ben az EFA-igényléssel érintett blokkokban fás-sáv, táblaszegély és erdőszél mentén fekvő támogatható hektársáv fedvény került kialakításra. Így az eddig igényelt blokkokban fedvények segítik a gazdálkodók igénylését.

A MePAR-ban nem rögzített, vagyis fedvénnyel nem rendelkező táblaszegély, fás sáv, mezőgazdasági termelés alatt álló és termelés nélküli erdőszélek mentén fekvő támogatható sáv, továbbá védett tájképi elemnek minősülő kis kiterjedésű tó, fa- és bokorcsoport, valamint magányosan álló fa esetében továbbra is az EFA-területek típusát, méretét és egy rajz elkészítésével elhelyezkedését is a gazdálkodónak szükséges megadnia és változásvezetési kérelmet kell benyújtania az igényelni kívánt EFA-elemére. Amennyiben a bejelentett EFA-elem megfelel a jogszabályi követelményeknek, elfogadásra kerül, mint EFA-elem és BFKH fedvényt hoz létre az elem területére.

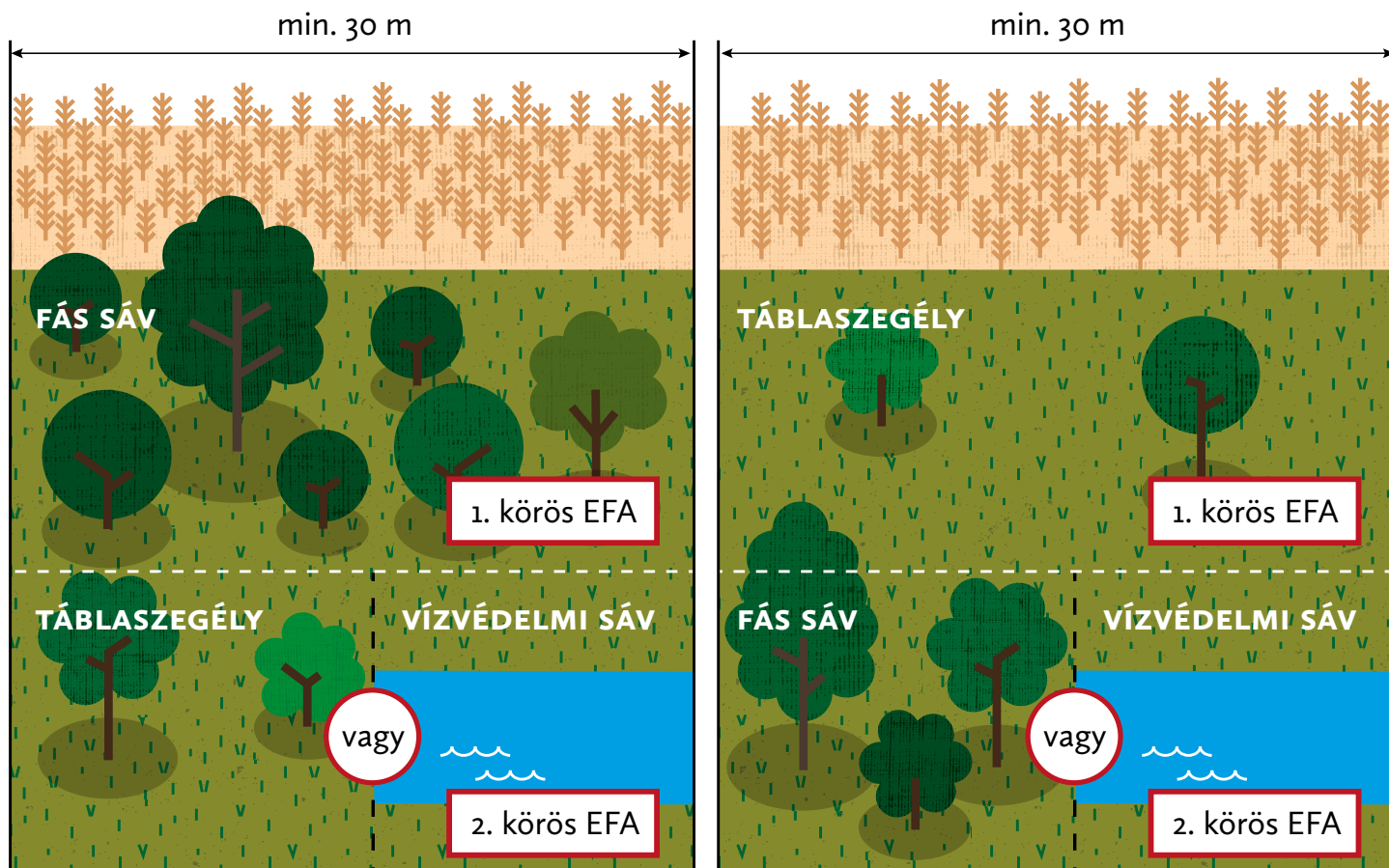
A táblaként bejelentett EFA területek esetében (pl. nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület) ugyanúgy kell eljárni, mint eddig, vagyis nem kell ismételtlen berajzolni a területet, de nyilatkozni kell arról, hogy a táblát az ökológiai jelentőségű terület számításakor figyelembe kell venni.

EFA-ELEMEL SZOMSZÉDOS EFA-ELEM ELSZÁMOLHATÓSÁGÁNAK ESETEI, SZABÁLYAI

További fontos változás, hogy a gazdálkodó szántóterületével szomszédosan elhelyezkedő EFA-elemével szomszédos EFA-elem (második körös EFA) is bejelenthető és beszámítható a gazdálkodó EFA-területeibe. Ez pontosan azt jelenti, hogy az egységes kérelemben bejelentett fás sávnak vagy táblaszegélynek minősülő EFA-területtel közvetlenül határos fás sáv, táblaszegély vagy vízvédelmi sáv is, mint második körös EFA is beszámítható a gazdálkodó EFA-területeibe. Ez pontosan akkor lehetséges, ha a második körös EFA (fás sáv, táblaszegély vagy vízvédelmi sáv) is a tábla irányából teljes egészében és legalább 30 méter hosszan a táblával szomszédos, az egységes kérelemben bejelentett, EFA-területnek minősülő fás sáv vagy táblaszegély mögött helyezkedik el. **További fontos követelmény, hogy fás sáv mögött**

fás sáv nem fogadható el és táblaszegély mögött táblaszegély sem fogadható el, mint EFA-terület. Vagyis ugyanolyan típusú EFA-területek egymás mögött nem elszámolhatóak, mivel az EFA-k el kell, hogy különüljenek egymástól.

Ha a fás sáv, táblaszegély vagy vízvédelmi sáv és az egységes kérelemben bejelentett szántóterület között elhelyezkedő táblaszegély vagy fás sáv az adminisztratív vagy fizikai ellenőrzés eredményeképpen nem számolható el EFA-területként, abban az esetben a vele közvetlenül a hosszanti oldal mentén határos fás sáv, táblaszegély vagy vízvédelmi sáv sem számolható el.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS SZABÁLYAI

Míg a szántóterületen elhelyezkedő EFA elemek esetében a jogszerű földhasználattal jellemzően bizonyítást nyer, hogy a földhasználójának joga van az EFA elemet elszámolni, addig egyes tájelemek, amelyek jellemzően a szántóval határosak, akkor is elszámolhatja a gazdálkodó, ha azok csupán az ő „rendelkezésére állnak”. Ez azt jelenti, hogy bizonyos esetekben akkor is ki lehet jelölni az egyes EFA területeket, ha azok nincsenek a gazdálkodó tulajdonában, illetve nincs rá érvényes földhasználata.

A következő tájelemek esetében kell alkalmazni a rendelkezésre állás szabályát: **fás sávok, táblaszegélyek**. Olyan tájelemek, elemek, amelyek megfelelnek az EFA elemeknél leírt egyes paramétereknek, de nem a gazdálkodó tulajdonában, vagyongazdálkodásában állnak, csak abban az esetben jelölhetőek ki ökológiai jelentőségű területként, ha az adott tájelem tulajdonosa/vagyongazdálkodója ezt nem ellenzi. Ebben az esetben azt a tájelemet, amely a gazdálkodók szántóterületével szomszédos, úgy kell tekinteni, hogy ezen gazdálkodók rendelkezésére áll, így azt elszámolhatják EFA területként. A rendelkezésre bocsátás ellentételezéseként a **vagyongazdálkodó/tulajdonos kérésére a tájelem területét bejelentő gazdálkodó köteles a rendelkezésére álló területen elvégezni a parlagfű és más veszélyes gyomok elleni védekezést, elvégezni a rágcsálók és egyéb állati kártevők elleni védekezést továbbá elszállítani a szilárd hulladékot**. Ennek érdekében a rendelkezésre állás keretében bejelentett EFA-terület tulajdonosa vagy vagyongazdálkodója kérheti a Kincstártól az adott ökológiai jelentőségű területet bejelentő ügyfél adatait, elérhetőségét.

A fentiek alapján tehát, amennyiben a gazdálkodó nem jogszerű földhasználója az EFA területként elszámolni kívánt tájelennek, akkor is lehetősége van bejelenteni az EFA területet az egységes kérelemben, azonban a Kincstár jogosult ellenőrizni, hogy az adott elem rendelkezésére áll-e a gazdálkodónak. Míg a HMKÁ tájképi elemek esetében csak az adott gazdálkodó támogatható szántóterületére eső részt lehet EFA-ként bejelenteni, és ez esetben a jogszerű földhasználat meglétét ellenőrzi a Kincstár.

Amennyiben az adott terület tulajdonosa/vagyonkezelője nem járul hozzá, hogy a területét más gazdálkodó ökológiai jelentőségű területként ismerje el, akkor erről az MVH által rendszeresített és a Kincstár honlapján közzétett nyomtatványon, az adott tájelen helyrajzi szám szerinti azonosító adatainak megjelölésével a támogatási kérelem benyújtása évének február 1. napjáig nyilatkoznia kell. Az ilyen tiltás alatt álló területekből elkészül az EFA területként nem elszámolható helyrajzi számok listája, egy **tiltólista**. A Kincstár az egyes ökológiai jelentőségű területek tiltólistával való összevetését a kérelem bírálat során elvégzi. A Kincstár tárgyév augusztus 31. napjáig honlapján közzéteszi azon ökológiai jelentőségű területek helyrajzi számát, amelyeket rendelkezésre állás keretében ökológiai jelentőségű területként ténylegesen bejelentettek az egységes kérelemben.

Fontos kiemelni, hogy a tájelenekkel ellentétben, egy tájképi elemet nem lehet rendelkezésre állónak tekinteni, ha az egy másik mezőgazdasági termelő, az egységes területalapú támogatás keretében megállapított mezőgazdasági területére esik. A HMKÁ-ban védett tájképi elemek ugyanis SAPS támogatható területek, amelyek esetében a jogszerű földhasználat igazolása szükséges. Ebből következik, hogy tájképi elemet csak akkor tud a gazdálkodó ökológiai jelentőségű területként bejelenteni, ha az a saját táblája területén található. Továbbá csak azt a részét jelentheti be EFA-ként, amely a saját szántóterületére esik. A szántóterületén kívül eső tájképi elem részt, vagy a szomszédos gazdálkodó táblájába átlógó részt akkor sem igényelheti fókuszterületként a gazdálkodó, ha arra más nem kért támogatást, vagy ha egyébként a szomszédos gazdálkodó hozzájárulna. HMKÁ tájképi elemek esetében tehát nem beszélhetünk rendelkezésre állásról.

Fontos továbbá, hogy amennyiben egy adott gazdasági évben egy tájképi elem esetén a HMKÁ-ban meg nem felelés kerül megállapításra, az adott gazdálkodási évben az adott tájképi elem ökológiai jelentőségű területként nem számolható el.

Ha a gazdálkodó az illetékes vízügyi igazgatóság vagyonkezelésében álló vízvédelmi sávot jelent be ökológiai jelentőségű területként és a HMKÁ rendelet szerinti vízvédelmi előírást bármely parcellája vonatkozásában megsérti, akkor abban az évben számára az adott parcella vonatkozásában csak akkor nem vehető figyelembe ökológiai jelentőségű területként vízvédelmi sáv, ha a Kincstárnak tárgyév június 30-ig birtokába kerül az adott időszakban vízügyi igazgatósági vagyonkezelésben álló ingatlanok „shape” formátumú adatállománya.

KETTŐS VAGY TÖBBES IGÉNYLÉSEK

Amennyiben két gazdálkodó ugyanazt a rendelkezésre álló területet jelenti be az egységes kérelemben EFA területként, úgy a Kincstár először összeveti a szóban forgó területet a rendelkezésre álló területek tiltólistájával. Ha nem talál a bejelentésre vonatkozó tiltást, akkor másodsorban a földhasználati nyilvántartás földhasználati adatait, majd az ingatlan-nyilvántartás tulajdoni adatait vizsgálja a földterület rendelkezésre állásának eldöntésére. Amennyiben e szempontok átvizsgálását követően is fennáll mindkét aktív mezőgazdasági termelő jogos igénye ugyanazon terület EFA területként történő elszámolására, úgy a Kincstár a szóban forgó területet annak arányosításával osztja fel a felek között.

EFA-TERÜLETEK BEJELENTÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az EFA-elemeket az egységes kérelem beadáskor kell bejelentenie a gazdálkodónak. A bejelentéssel a gazdálkodó elismeri, hogy az adott EFA-elem maradéktalanul megfelel a szükséges előírásoknak, amit később a Kincstár ellenőriz.

Az egyes EFA-elemek bejelentésével kapcsolatos tudnivalókat az alábbi táblázatban foglaltuk össze, melyben az egyes oszlopok értelmezése a következő:

HMKÁ: az oszlop a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot szerinti védettséget mutatja. A HMKÁ-ban védett elemek a MePAR-ban le vannak határolva, és érvénye-

sek rájuk a HMKÁ-ban meghatározott gazdálkodási szabályok. A HMKÁ tájelemek a MePAR-ban szintén le vannak határolva, területük támogatható területnek minősül, megőrzésük kötelező a gazdálkodók számára. Tekintve, hogy a HMKÁ tájképi elemek területe SAPS támogatható terület, rájuk a rendelkezésre állás helyett a jogszerű földhasználat szabályai érvényesek.

Elhelyezkedés: azt mutatja, hogy az egyes EFA-területeknek hol kell elhelyezkedniük a szántóterülethez képest. A rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény és az erdősített terület önmagában EFA-területnek számít, így ezeknek nem kell sem szántón, sem amellett elhelyezkedniük. Más elemek csak akkor elszámolhatóak, ha szántóterületre esnek; a többi EFA-terület eshet szántóra, illetve adott esetben annak közvetlen szomszédságába is.

Rajzolás módja: azt mutatja, hogyan kell megjelölni adott EFA-területet az egységes kérelem térképi felületén. Egyes típusokat a szokásos módon, táblaként kell körülhatárolni. Az ökológiai jelentőségű másodvetés területét – a korábban alkalmazottaknak megfelelően – a szántóterületként megjelölt táblán vagy táblán belül kell berajzolni. A további EFA-típusokat ponttal, vonallal, vagy poligonnal (sokszöggel) kell feltüntetni a térképi felületen.

Az EFA-terület kiterjedésének típusa: Fás sávok, táblaszegélyek és a vízvédelmi sávok esetén az EFA-terület szomszédos is lehet a szántóval. A lineáris típusú (jellemzően hosszúka alakú) elemeknek a hosszabbik oldalukkal kell érintkezniük a szántóterülettel (az EFA-elemnek csak azon része elszámolható, amelyik a hosszabbik élénél érintkezik szántóval). A nem lineáris elemeknek elég bármelyik pontjukon érintkezniük a szántóval, hogy teljes egészükben elszámolhatóak legyenek.

Átváltási tényező: A pontszerűen lehatárolt EFA-területeket, illetve a vonalasan lehatárolt elemek méterét váltja át négyzetméterre. Vagyis egy átalány kiterjedést ad a pontszerű alakzat minden darabjának és a vonalas alakzat minden méterének. Az átváltási tényezőre azért van szükség, hogy végül összesíteni lehessen m² értékkel minden egyes EFA-elemet, így állapítható csak meg, hogy teljesül-e az 5%-os követelmény.

ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZAT AZ ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK KIJELENTÉSÉHEZ

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret (szélesség, vagy kiterjedés)	Maximálisan elfogadható méret (szélesség, vagy kiterjedés)
Parlagon hagyott terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	-	-
Terasz	HMKÁ védett	szántón	vonallal	lineáris	2 m	1	-	-
Tájelemek:								
Fás sáv	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	3 m	10 m
Magányosan álló fa	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	20 m ²	1,5	-	-
Fa-, és bokorcsoport	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha
Kis kiterjedésű	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha
Kunhalom	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1	-	-

Összefoglalva, a következő módon történik az EFA-terület felosztásának menete, amennyiben több gazda tart igényt ugyanarra az EFA-területre:

1. tiltólista vizsgálata – ha ez nem dönti el a kérdést, akkor,
2. földhasználat ellenőrzése – ha ez sem dönti el a kérdést, akkor,
3. tulajdoni lap ellenőrzése – ha ez nem dönti el a kérdést, végül
4. területi arányosítás módszerével osztják fel az igénylők között az EFA területét

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret (szélesség, vagy kiterjedés)	Maximálisan elfogadható méret (szélesség, vagy kiterjedés)
Gémeskút	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	25 m ²	1	-	-
Táblaszegély	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	3 m	20 m
Vízvédelmi sáv:								
folyóvíz	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	5 m
tó	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m
Agrár-erdészeti hektár	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	-	-
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv:								
termeléssel	nem	szántón	poligon	lineáris	-	0,3	3 m	10 m
termelés nélkül	nem	szántón	poligon	lineáris	-	1,5	3 m	10 m
Rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	0,5	-	-
Erdősített terület	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	1	-	-
Ökológiai jelentőségű másodvetés	nem	szántón	táblán, vagy táblán belül	nem lineáris	-	0,3	-	-
Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	-	-

Súlyozási tényező: Az elem területét ezzel a tényezővel megszorozva kapjuk a végző, gazdálkodó számára rendelkezésre álló ökológiai jelentőségű területet, m²-ben kifejezve.

Minimum, maximálisan elszámolható méret: az elem kiterjedésére vagy a szélességére vonatkozik.

AZ EFA-ELEMEKRE VONATKOZÓ TOVÁBBI SZABÁLYOK

- Az egyes EFA-területek típusát, méretét és egy rajz elkészítésével elhelyezkedését is az egységes kérelem elkészítésekor szükséges megadni. A fedvény nélküli EFA-elemeket változásvezetési kérelemmel szükséges bejelenteni.
- Azokat az EFA-területeket, melyeket tábla szinten kell bejelenteni, nem szükséges a táblarajz megadását követően EFA-területként ismételtlen berajzolni, hanem csupán jelezni szükséges az egységes kérelem beadófelületén, hogy a hasznosítási kódok illetve alkalmazott fajok megadásának függvényében figyelembe szeretné venni az Ön számára szükséges EFA-terület kiszámításához.
- A táblaszegély, fás sáv és az erdőszél mentén fekvő támogatható sáv csak akkor tekinthetőek elfogadhatónak EFA-területként, ha legalább 30 méteres hosszúságban megjelölésre kerül az egységes kérelemben.
- Adott EFA-elemen (pl.: fás sáv, táblaszegély vízvédelmi sáv) belül, ha 5 méternél szélesebb szakaszon nem az adott tájelemre jellemző felszínborítás van

jelen, akkor az érintett rész nem tekinthető az adott tájelem részének. Vagyis ha több mint 5 méteres szakadás mutatkozik a tájelemben, akkor azt két külön részletben szükséges bejelenteni. Fás sávok esetében, ha a **fás szárú vegetáció lombkoronája** az elszáolni kívánt elem teljes szélességében öt méternél hosszabb szakaszon megszakad, akkor a szakadással elválasztott részeket különállóan kell EFA-területként bejelenteni.

- Az egyes EFA-terület elemeknek önállóan kell teljesíteni a méretkorlátokat, egy másik elem részeként nem számolható el EFA-területként. A fás sáv, táblaszegély és vízvédelmi sáv egy másik EFA-terület által teljesen körülvett belső területként nem vehető figyelembe, mint EFA-terület.
- 2018-tól a Bizottság állásfoglalása alapján a 0,25 hektárnál kisebb területek is lehetnek EFA-területek.
- 2018-tól nagyon fontos változás, hogy a fás sáv és táblaszegély esetében a túlságosan széles részeket nem kell kivenni az EFA-területből, ugyanis az elemek átlagszélességét kell nézni, így a maximálisan megengedett szélességen túlnyúló részeket is figyelembe lehet venni EFA-területként. Ez azt jelenti, hogy a fás sáv esetében az elem szélességének átlagolt 20 méteréből egy átlagosan legfeljebb 10 méter széles elem lehet EFA-terület, míg táblaszegély esetében az átlagos 20 méterből akár mind a 20 méter.
- A növényvédő szer használati tilalom az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett szerek használatára is kiterjed.
- Abban az esetben, ha egy gazdálkodónak van olyan táblája, melyen ökológiai gazdálkodást végez, az azokon történő nitrogénköti növények termesztése, illetve ökológiai jelentőségű másodvetés a konvencionális táblák EFA területébe nem számíthatóak be. Az ökológiai gazdálkodásban részt vevő szántóterületekhez kapcsolódó elem azonban elszámlolható ökológiai jelentőségű területként.
- Az egybeművelt tábla szomszédságában elhelyezkedő tájelem táblaszegély és vízvédelmi sáv ökológiai jelentőségű területként az egybeművelt tábla vonatkozásában nem vehető figyelembe.

MIT KELL TENNIE A GAZDÁLKODÓNAK, AKINEK EFA TERÜLETET KELL KIJEÖLÖNIE?

1. Mérlegelni szükséges, hogy melyik EFA-terület típusok a legmegfelelőbbek számára.
2. Amennyiben a bejelenteni kívánt EFA-terület nem a saját tulajdonában van, vagy nem a gazdálkodó bérlő, meg kell győződni arról, hogy számára az EFA-terület rendelkezésre áll. (rendelkezésre állás szabályai 21. oldalon található)
3. Ki kell számolnia, hogy a kötelezettség alapjául szolgáló terület 5%-a hány hektárnak felel meg, majd ennek a területnagyságnak megfelelő EFA-területet kell kijelölnie. Itt felhívjuk a figyelmet arra, hogy **semmi esetre sem csak a legalább 5%-os EFA-terület nagyságot érdemes kijelölni, hiszen nagyobb EFA-terület bejelentése esetén biztosabb a kötelezettség teljesítése** abban az esetben is, ha valamilyen oknál fogva egy bejelentett elem mégsem lenne elfogadható.

Egy konkrét példán végigvezetve, a gazdálkodó a következő módon teljesítheti az EFA-területekre vonatkozó kötelezettségét.

	Területnagyság (ha)
Összes mezőgazdasági terület	100
Ebből ökológiai gazdálkodással érintett	15
Ebből állandó gyepterület	20
Ebből állandó kultúra - ültetvény	5
Ebből EFA és diverzifikáció szempontjából érintett szántóterület	60

- Az első három területtípus nem része a zöldítési kötelezettségnek, ezért levonásra kerülnek az összterületből.
- A diverzifikáció teljesítéséhez legalább három különböző növényt kel termeszteni a táblákon.

A kötelezettség teljesítésekor a számítás alapját képező területnagyság megállapításánál nem kell figyelembe venni az ökológiai gazdálkodással érintett területeket, az állandó gyepterületeket valamint az állandó kultúrákat, így azok a mezőgazdasági üzem teljes területéből levonásra kerülnek. A számítás alapját képező területnagyság ebben az esetben 60 hektár. Az előírásoknak megfelelően a 60 hektár szántóterületnek legalább 5%-án szükséges EFA-területet kijelölni, ami ebben az esetben 3 hektár.

Célszerű azonban nagyobb területnagyságot kijelölni, hogy a kérelem elbírálását követően is biztosan teljesüljön a támogatás megítéléséhez szükséges minimális feltétel. A példában ezért a szükséges 5% helyett 7% EFA-terület kijelölésére törekszik a gazdálkodó, ami 4,2 hektárt jelent.

Az egyes potenciális EFA-elemek méreteiből adódóan a bemutatott számítás m²-ben történik.

A gazdálkodó tehát először összeszámolja a már meglévő EFA-elemeit és egyéb elfogadható területeit és a fennmaradó hiányzó hektárszámot parlagon hagyott és nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület létesítésével teljesíti.

Ökológiai jelentőségű terület	EFA-elem hossza (m) vagy darabszáma	EFA-elem szélessége (m) / átváltási tényező	Területnagyság (m ²)	Súlyozási tényező	Számított terület (m ²)
Tábla típusú ökológiai célterület					
Parlagon hagyott terület			15,000	1.0	15,000
Nitrogénmegkötő növényvel beültetett terület (pl.lucerna)			20,000	1.0	20,000
Sávszerű célterület					
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv (termelés folytatása mellett)	120	10	1,200	0.3	360
Tájelemek					
Magányosan álló fa	1	20	20	1.5	30
Fa- és bokorcsoport	poligonos lehatárolás		200	1.5	300
Táblaszegély 1.	80	15	1,200	1.5	1,800
Táblaszegély 2.	60	10	600	1.5	900
Táblaszegély 3.	70	7	490	1.5	735
Táblaszegély 4.	120	9	1,080	1.5	1,620
Táblaszegély 5.	97	10	970	1.5	1,455
Táblaszegély 6.	110	12	1,320	1.5	1,980
Táblaszegély 7.	30	17	510	1.5	765
Táblaszegély 8.	50	11	550	1.5	825
Fás sáv 1.	70	8	560	2.0	1,120
Fás sáv 2.	40	8	320	2.0	640
Fás sáv 3.	30	7	210	2.0	420
Összesen					47,950

TOVÁBBI RÉSZLETSZABÁLYOK ISMERTETÉSE

Egy EFA-elemen belül egy másik elem, legyen az bármilyen típusú vagy lehatárolású, nem fogadható el. Például táblaszegélyen, belül nem fogadható el önálló EFA-területként egy magányosan álló fa.

SZOMSZÉDOSSÁG ESETEI

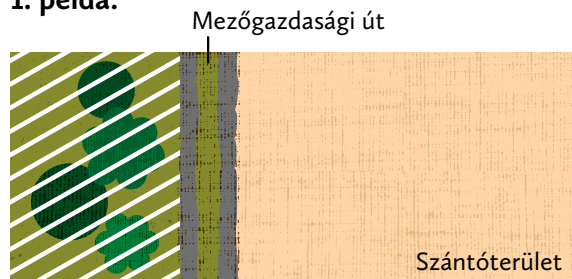
1. példa: A fás sávoknak nem kell a gazdálkodó egységes kérelmében bejelentett szántóján elhelyezkedni, hanem azzal közvetlenül szomszédos is lehet. A szántó és a fás sáv közé egy maximum 5 méter széles, szilárd burkolattal nem fedett más terület (pl.: földút) is beékelődhet, attól a táblával való szomszédosságát még nem veszti el a fás sáv.

2. példa: Kiemelten fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az EFA területnek csupán akkora szakasza számolható el, amilyen hosszban érintkezik a táblával, tehát ha hosszabb az adott elem (túllóg a tábla szélein), akkor csak az azzal érintkező része fogadható el.

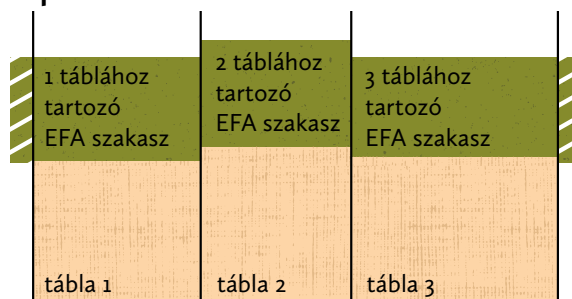
3. példa: A szomszédosságnak a lineáris típusú EFA területek (táblaszegély, fás sáv, vízvédelmi sávok) esetben úgy kell teljesülnie, hogy a kérelmezett tábla az EFA terület hosszabbik oldalával érintkezzen. Felhívjuk a figyelmet továbbá arra is, hogy szomszédos elemek esetében a szántóterület és az EFA-terület közös határvonalának egybefüggően 30 méter hosszúnak kell lennie.

4. példa: Amennyiben a szántóterület közvetlenül határos egy HMKÁ-rendeletben védett EFA területtel (pl. fa-, és bokorcsoport), amellyel közvetlenül határos egy másik elszámolható EFA terület (pl. táblaszegély), úgy mindkét EFA terület típus teljes nagyságában elszámolható ökológiai jelentőségű területként. Ennek magyarázata, hogy a HMKÁ-ban védett tájképi elem támogatható területnek minősül, vagyis a szántó része, így a vele közvetlenül szomszédos EFA terület is elszámolható ökológiai jelentőségű területnek. Fontos azonban megjegyezni, hogy erre a HMKÁ-védett területre vonatkozóan is szükséges a jogszerű földhasználat igazolása.

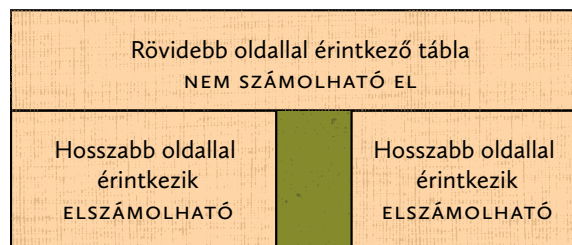
1. példa:

2. példa:

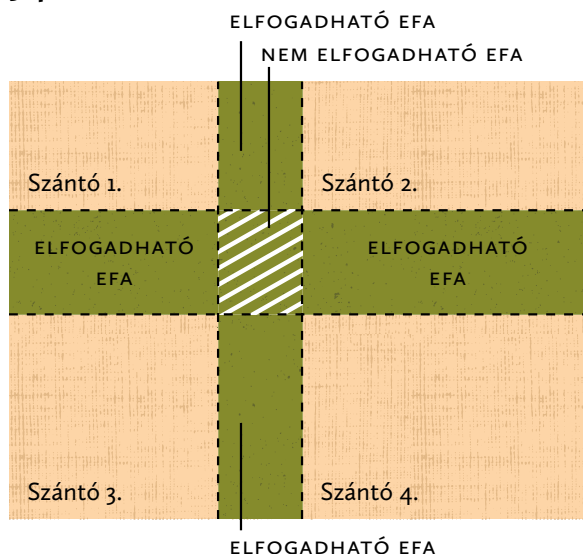
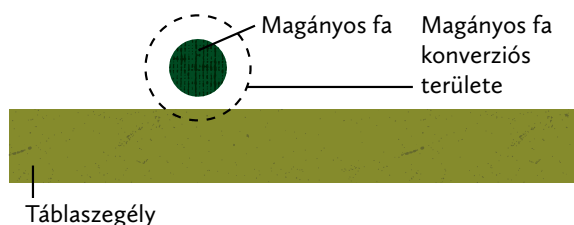
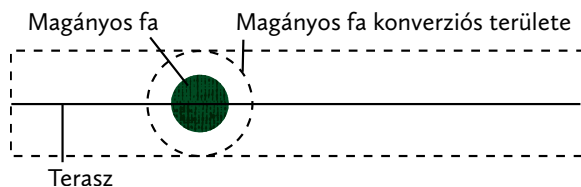

3. példa:

4. példa:

5. példa:**6. példa:****7. példa:**

5. példa: Két átváltási tényezővel nem érintett EFA terület (pl. táblaszegély, fás sáv) közös része, szomszédosság hiányában nem számolható el egyik elem területéhez sem.

6. példa: Amennyiben a fizikai területével lehatárolt tájelem (pl. táblaszegély) közelében átváltási tényezővel számolt EFA terület található (pl. magányosan álló fa), akkor annak konverziós tényezővel átváltott virtuális kiterjedése és a tájelem közös része is elszámolható EFA területként. A példában tehát a táblaszegélynek azt a részét, amelybe a magányosan álló fa belóg, nem szükséges kivenni az EFA berajzolásakor, a táblaszegély teljes nagyságában elfogadható EFA-ként.

7. példa: Ha két átváltási tényezővel érintett EFA terület egybeesik, akkor kereszteződés illetve átfedés nem megengedett. Vagyis az ábrán szemléltetett esetben a gazdálkodónak választania kell, hogy a teraszt, vagy a magányosan álló fát szeretné bejelenteni ökológiai jelentőségű területként, mert mindkettő elszámolása nem lehetséges.

VIS MAIOR BEJELENTÉSE AZ EFA TERÜLETEKRE

Az EFA-területekre a 94/2015. (XII. 23.) FM rendeletben foglalt általános vis maior szabályok érvényesek, viszont amennyiben az EFA-terület nem a gazdálkodó tulajdonában, vagy használatában van, hanem csak a rendelkezésére áll, úgy nem fogadható el vis maior bejelentés az EFA-terület károsodására illetve megsemmisülésére vonatkozóan.

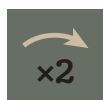
Továbbá a növényvédőszer-használati tilalom alól kizárólag a gazdálkodó növényállományának egy részét vagy teljes egészét sújtó járványos, fertőző megbetegedés vagy zárlati, vagy Magyarország területén még nem honos károsító, illetve károkozó ellen hozott hatósági intézkedés mentesítheti a gazdálkodót.

MIRE VONATKOZIK AZ ELLENŐRZÉS?

A helyszíni ellenőrzés keretében a Kincstár azt vizsgálja, hogy a gazdálkodó számára rendelkezésre álló és leigényelt EFA területek méretükben, és egyéb paramétereikben (pl. szomszédosság) a valóságban is megfelelnek-e az EFA előírásainak és a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben (MePAR) lehatároltaknak.

AZ EGYES ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETTÍPUSOK RÉSZLETES KIFEJTÉSE

IKONMAGYARÁZAT

átváltási tényező

súlyozási tényező

legeltetés megengedett

mechanikai gyomirtás megengedett

vegyszeres gyomirtás, növényvédő szer és csávázott vetőmag használata tilos

műtrágya használata tilos

mezőgazdasági termelés tilos

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Parlagon hagyott terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	-	-

EFA területként elszámolható az a parlagon hagyott terület, amelyen tárgyévben semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek, és nem takarítanak be és a pihentetés időtartama alatt a terület teljes egészén nem használnak növényvédő szert.

A parlagon hagyott terület legrövidebb pihentetési időtartama január 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időszak.

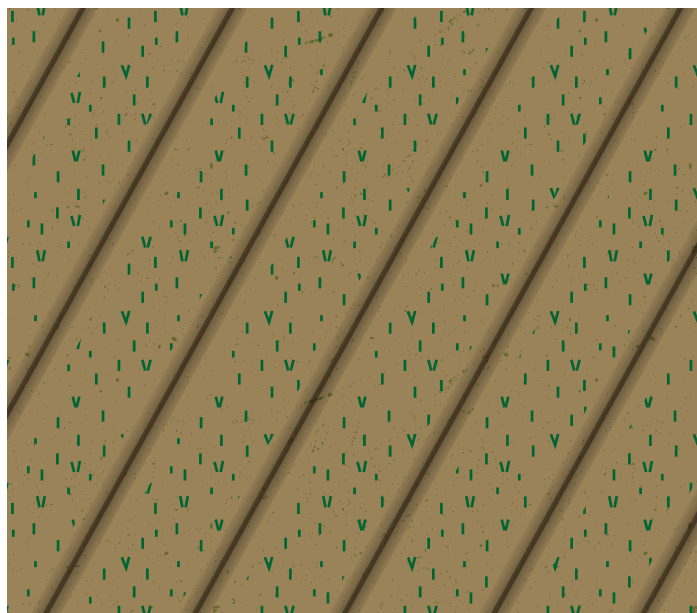
A parlagon hagyott területen a kultúrállapot fenntartása érdekében a kaszálás, a legeltetés, valamint a mechanikai gyomirtás megengedett. Az öt évnél hosszabb ideig – az EFA-terület céljára – parlagon hagyott terület az öt évet követően is szántónak minősül.

A kérelembeadás során az érintett tábla vonatkozásában a hasznosítási kód megadásával, illetve a tábla ökológiai jelentőségű területként való bejelentésével lehet a táblát EFA területként elszámolni.

Továbbá nagyon fontos, hogy a gazdálkodónak az egységes kérelemben nyilatkoznia kell arról, hogy az EFA-céljára bejelentett parlagon hagyott területen a pihentetés időtartama alatt nem folytat mezőgazdasági termelést és nem használ növényvédő szert. Amennyiben a gazdálkodó nyilatkozata szerint az EFA-területen a pihentetési időszakban mezőgazdasági termelést folytat vagy növényvédő szert használ, úgy a terület nem fogadható el EFA-területként.

A gazdálkodónak a növényvédőszer-mentes gazdálkodásról a 9/2015/FM rendelet 8. melléklete szerinti gazdálkodási napló GNo1, GNo6, GNo7 betétlapjait kell vezetnie és azokat 5 évig meg kell őriznie. A betétlapokat a Kincstár a helyszíni ellenőrzésre kijelölt gazdálkodóknál ellenőrzi.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó a pihentetési időtartamon kívül használ növényvédő szert vagy fennáll annak a veszélye, hogy a talajból szermaradvány mutatható ki, akkor a növényvédőszer-használatra vonatkozó szabály betartását az előbb felsorolt betétlapokon túl a tárgyévi vagy a növényvédőszer-használat évére vonatkozó GN10 betétlappal kell igazolnia.

1. $\frac{1}{2}$ 2. $\frac{1}{3}$ 3. $\frac{1}{4}$ 4. $\frac{1}{5}$ 5. $\frac{1}{6}$

[illegible]

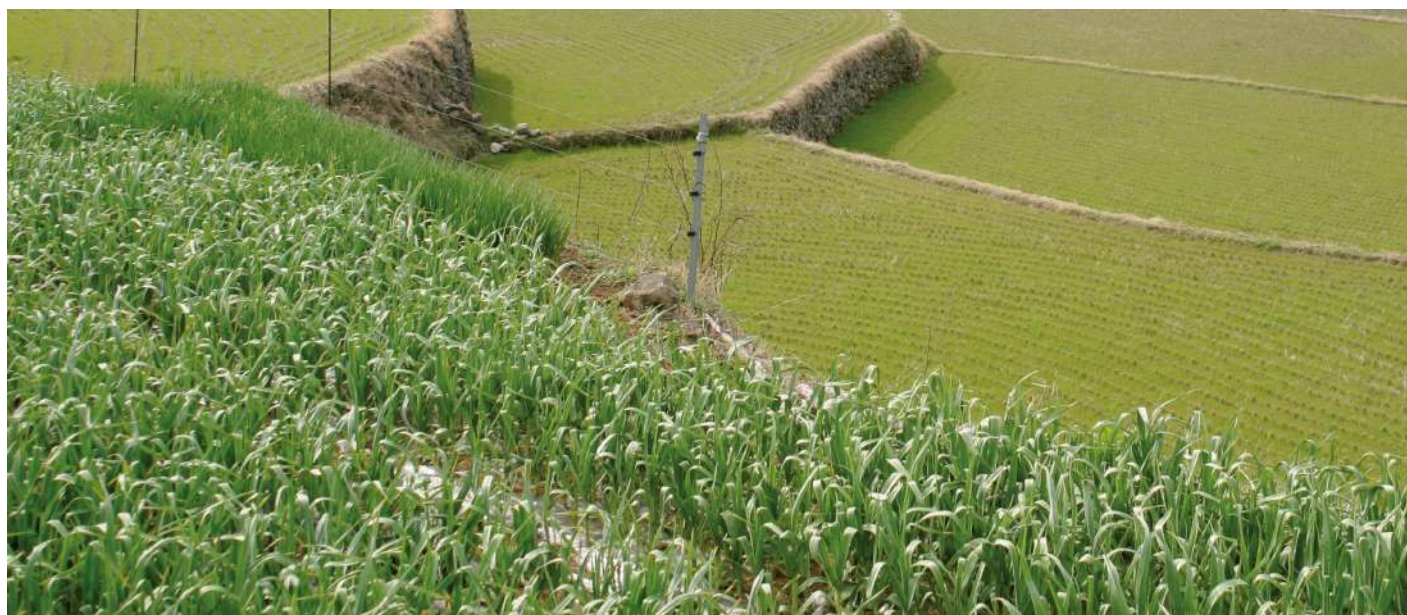

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Terasz	HMKÁ védett	szántón	vonala	lineáris	2 m	1	-	-

Olyan legalább 1 méter magas, szántóterületen elhelyezkedő mesterséges tereplépcsők, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek.

A HMKÁ védettség azt jelenti, hogy az ilyen teraszok megőrzése kötelező.

A teraszok a kérelembek során vonalasan kerülnek megjelenítésre, 2 méter szélességgel számolhatóak el EFA területként. Ez azt jelenti, hogy a teraszoknak minden egyes métere 2 m² EFA-nak felel meg. Az egységes kérelemben EFA területként bejelenteni kívánt, a gazdálkodó szántóterületén elhelyezkedő terasz minimális hossza 10 méter.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy a szántóval szomszédosan elhelyezkedő teraszok nem számolhatóak el EFA területként.
- Felhívjuk a figyelmet, hogy bár ökológiai jelentőségű területként csak a szántóterületen elhelyezkedő teraszok számolhatóak el, de a szőlőültetvényeken kialakított teraszok megőrzése továbbra is kötelező marad a HMKÁ rendelet szerint. Azonban mivel a szőlő állandó kultúrának minősül, ezek a teraszok nem fogadhatóak el EFA-ként.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a teraszokat a MePAR-ban vonalas alakzatként értelmezzük, ezért a szélessége minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a szélesség 2 méter.

Például: egy 30 méter hosszú terasz esetében az EFA területének számítása: 30 méter x 2 méter (átváltási tényező) x 1 (súlyozási tényező) = 60 m²

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

Fás sáv

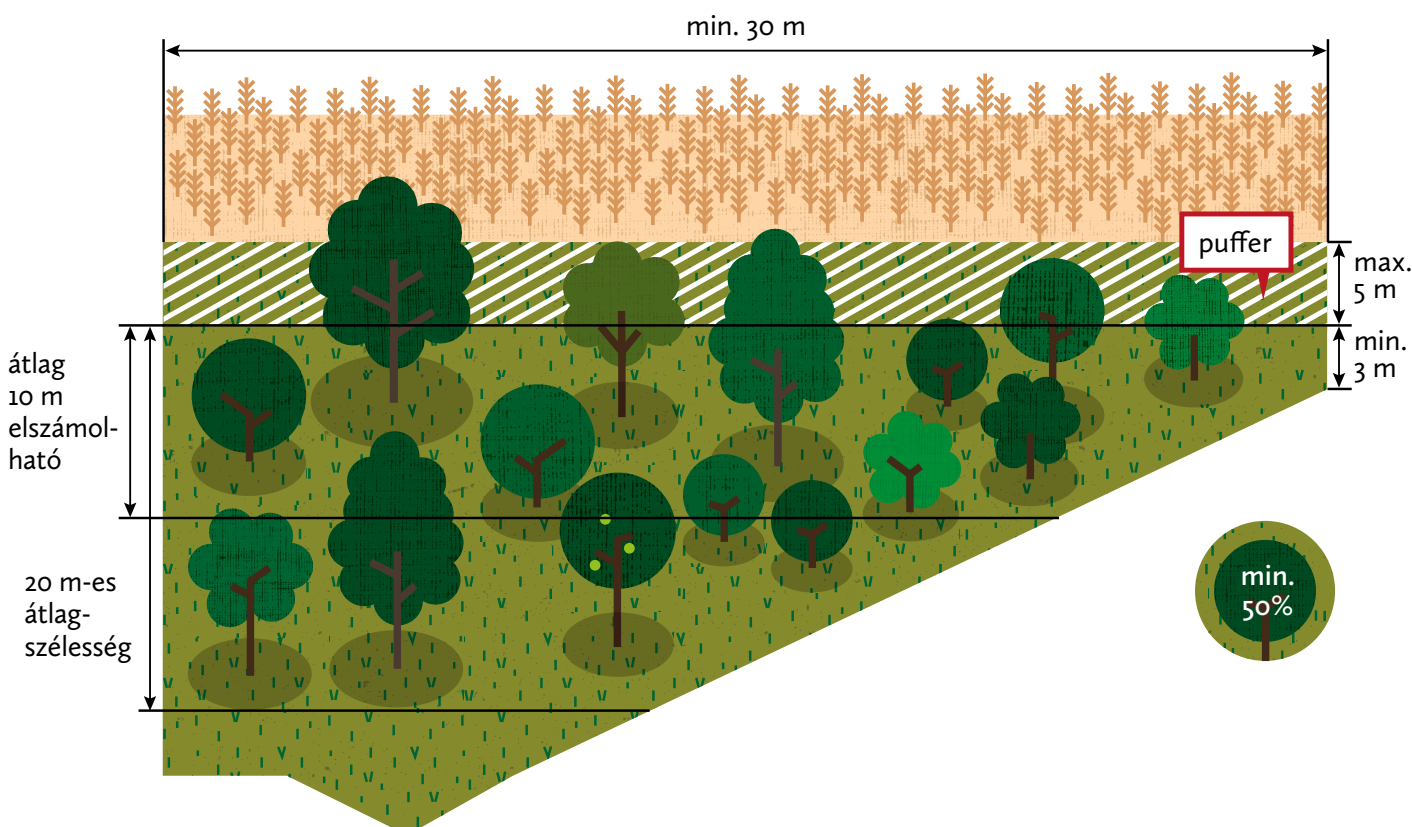
Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximálisan elfogadható méret
Fás sáv	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	2	3 m	10 m

Olyan terület fogadható el fás sávként, amely

- legalább 50%-ban fás szárú vegetációval borított
- minimum 3, legfeljebb 20 méter átlagos szélességgel rendelkezik;
- jellemzően sávszerű kiterjedésű;
- a szántóterülettől fizikailag elkülönül;
- teljes sáv szélességében lágy szárú növényzet legfeljebb öt, mesterséges elem legfeljebb két méter hosszan szakíthatja meg és;
- a szántóterülettel legalább 30 méter hosszan szomszédos.

Nagyon fontos, hogy kizárólag a fás sáv esetében lehet egy legfeljebb 5 méteres szélességű puffer (pl. földút) a fás sáv és a szántóterület között, továbbá a fás sáv csak abban az esetben vehető figyelembe EFA-területként, ha az (fizikai paramétereit alapján) a hosszabbik határvonalán szomszédos a gazdálkodó szántóterületével.

A fás sáv átlagos legfeljebb 20 méteres szélességéből egy, a szántóterület határától mért (ha nincs 5 méteres puffer), átlagos legfeljebb 10 méter széles sáv elfogadható, mely legalább 30 méter hosszú. Az átlagos szélesség elszámolás lehetőségének bevezetésével megszűnik a korábbi években problémát jelentő EFA-elemek elaproszottsága, mert az átlagszélesség alkalmazásával olyan elemek is elszámolásra kerülhetnek, melyeket eddig túlzottan nagy szélességük miatt nem lehetett elfogadni EFA-elemként. Uniós elvárások szerint ezeknek az elemeknek meg kell őrizniük sávszerű, lineáris kiterjedésüket, így elengedhetetlen annak figyelembevétele, hogy a legalább 30 méter hosszú, és így egyértelműen legalább 30 méter hosszan szántóval érintkező elem fogadható el EFA-területként.

Mivel a fás sáv is lehet második körös EFA (lásd: EFA-elemmel szomszédos EFA-elem elszámolhatóságának esetei, szabályai), így fontos azt megemlíteni, hogy amennyiben a fás sáv a második körös EFA, úgy az első körös EFA és a második körös fás sáv között a legfeljebb 5 méteres pufferszabály nem alkalmazható.

- Ügyeljen arra, a legalább 3 méter szélességű és legalább 30 méter hosszúságú elem minősülhet fás sávnak.
- Amennyiben a fás sávon belül 5 méternél hosszabb szakaszon, a fás szárú vegetáció lombkoronája megszakad, úgy a szakadással elválasztott részeket különállóan kell EFA-területként bejelenteni

VONATKOZÓ GYIK: 15

JEGYZETEK

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

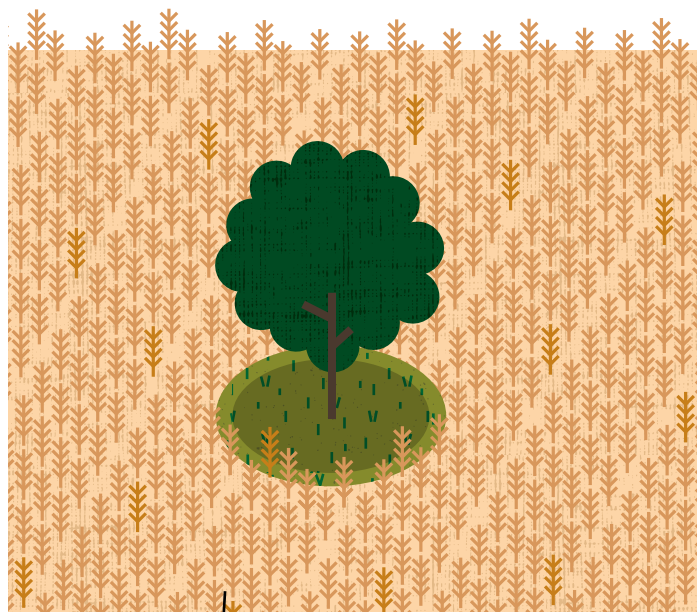
Magányosan álló fa

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Magányosan álló fa	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	20 m ²	1,5	-	-

Olyan magányos fák fogadhatóak el EFA-ként, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek. Ezek szántóterületen elhelyezkedő, legalább 4 méter átmérőjű lombkoronával rendelkező elszigetelten álló fák.

A HMKÁ előírásai szerint a magányos fát kivágni nem lehet.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Amennyiben egy döntően lágyszárú vegetációval borított táblaszegélyen helyezkedik el egy magányosan álló fa, akkor az önállóan nem számolható el EFA-területként, mert szerves részét képezi a táblaszegélynek. Fás sávon belül sem számolható el magányosan álló fa, az általános szabályoknál megfogalmazottak alapján.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a magányos fákat a MePAR-ban pontszerű alakzatként értelmezzük, ezért a kiterjedése minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a kiterjedés 20 m². Ezért minden magányosan álló fa 30 m² EFA területet jelent, az 1,5 értékű átváltási tényezőre figyelemmel.

VONATKOZÓ GYIK: 12, 14

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Fa-, és bokorcsoport	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha

EFA területként olyan fa- és bokorcsoportok fogadhatóak el, amelyek a MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ rendeletben védettek.

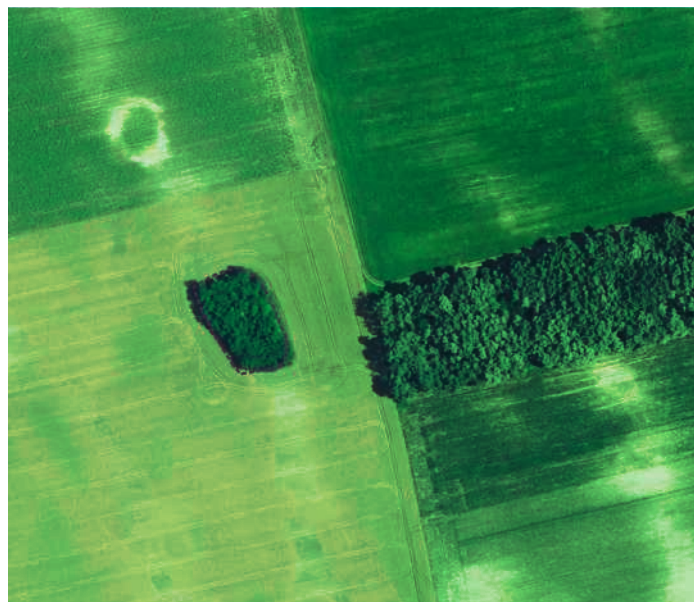
A MePAR-ban azok a fa-, és bokorcsoportok kerülnek lehatárolásra, amelyek 5000 négyzetméternél kisebbek, jellemzően nem vonalas kiterjedéssel rendelkeznek és legalább 50%-ban fás szárú növényekkel borítottak, amelyek legalább 20%-ban, gyeper felszínborítással is történő érintkezés esetén pedig legalább 50%-ban szántóval vannak körülvéve.

A lehatárolt fa- és bokorcsoportok minden esetben szántón helyezkedhetnek el. A fa- és bokorcsoportok az egy-egy kérelem beadó felületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek kijelölését. A fa- és bokorcsoportok nyilvántartása a Kincstár honlapján elérhető, illetve a www.mepar.hu oldalon.

A HMKÁ előírásai szerint a fa- és bokorcsoport területén bárminemű mezőgazdasági talajmunka végzése tilos. Ez alól kivételt képez a gyeper felszínborítás helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Ügyeljen arra, hogy amennyiben a fa- és bokorcsoportoknál a fa egy része kitermelésre kerül, ez csak olyan mértékben lehetséges, hogy a fa- és bokorcsoport megfeleljen a definícióban rögzített feltételeknek.
- A MePAR-ban lehatárolt fa- és bokorcsoportok, nem tévesztendő össze a fás sávokkal, melyek elsősorban lineáris elemek.
- Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ-ban védett fa- és bokorcsoportok támogatható terület kategóriába tartoznak, és be kell tartani a területükön a további HMKÁ előírásokat.

VONATKOZÓ GYIK: 12

JEGYZETEK

.....

.....

.....

Táblaszegély

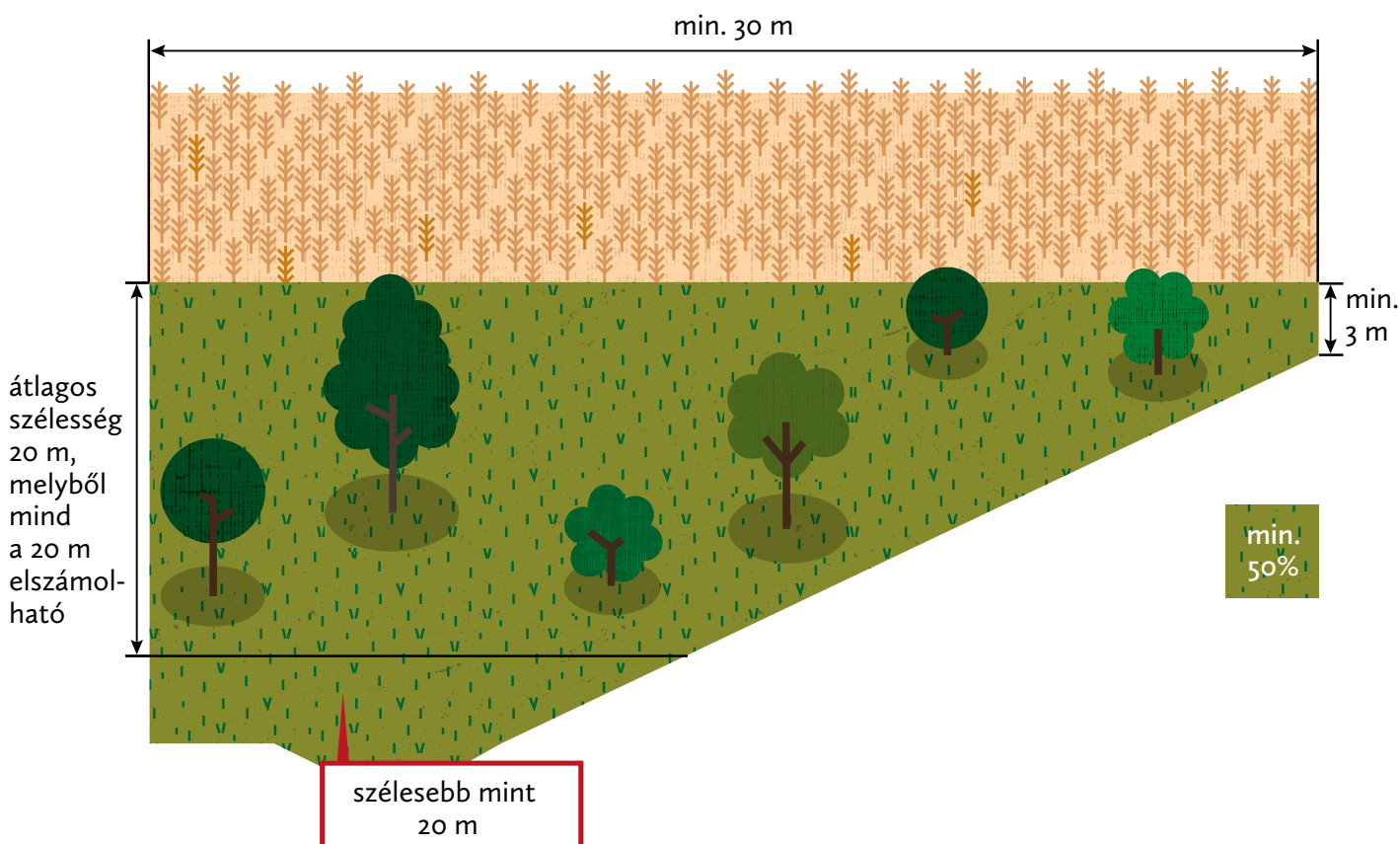
Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximálisan elfogadható méret
Táblaszegély	nem	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	3 m	20 m

EFA-ként olyan táblaszegély fogadható el, amely:

- legalább 50%-ban lágyszárú növényzettel borított;
- legalább három és legfeljebb húsz méter átlagos szélességgel rendelkezik;
- jellemzően sávszerű kiterjedésű termeléssel nem érintett földterület;
- a szántóterülethöz fizikailag elkülönül;
- azzal közvetlenül, egybefüggően legalább harminc méter hosszan határos, és
- teljes sáv szélességében mesterséges elem legfeljebb két méter hosszan szakíthatja meg.

A táblaszegély esetében is figyelembe kell venni az EFA-elemmel szomszédos EFA-elem elszámolhatóságának esetei, szabályai részben leírtakat. Az EFA területként bejelentett táblaszegélyeken mezőgazdasági termelés nem végezhető, a mezőgazdasági kultúrallapot fenntartása érdekében végzett legeltetés, kaszálás illetve mechanikai gyomirtás azonban megengedett. Ha a táblaszegély támogatható terület, akkor az egységes kérelemben a szomszédos szántóterület hasznosításával azonos hasznosításúnak vagy parlagon hagyott területként kell bejelenteni, és a terménydiverzifikáció szempontjából is ekként vehető figyelembe.

HASZNOS TANÁCSOK:

- A táblaszegélynek is közvetlenül érintkeznie kell a szántóterülettel, attól a fás sávval ellentétben semmilyen puffterület nem választhatja el.
- 2018-tól a 20 méternél szélesebb táblaszegély részek is elfogadhatóak EFA-területként, mivel az elem átlagszélessége kerül figyelembevételre.

VONATKOZÓ GYIK: 24

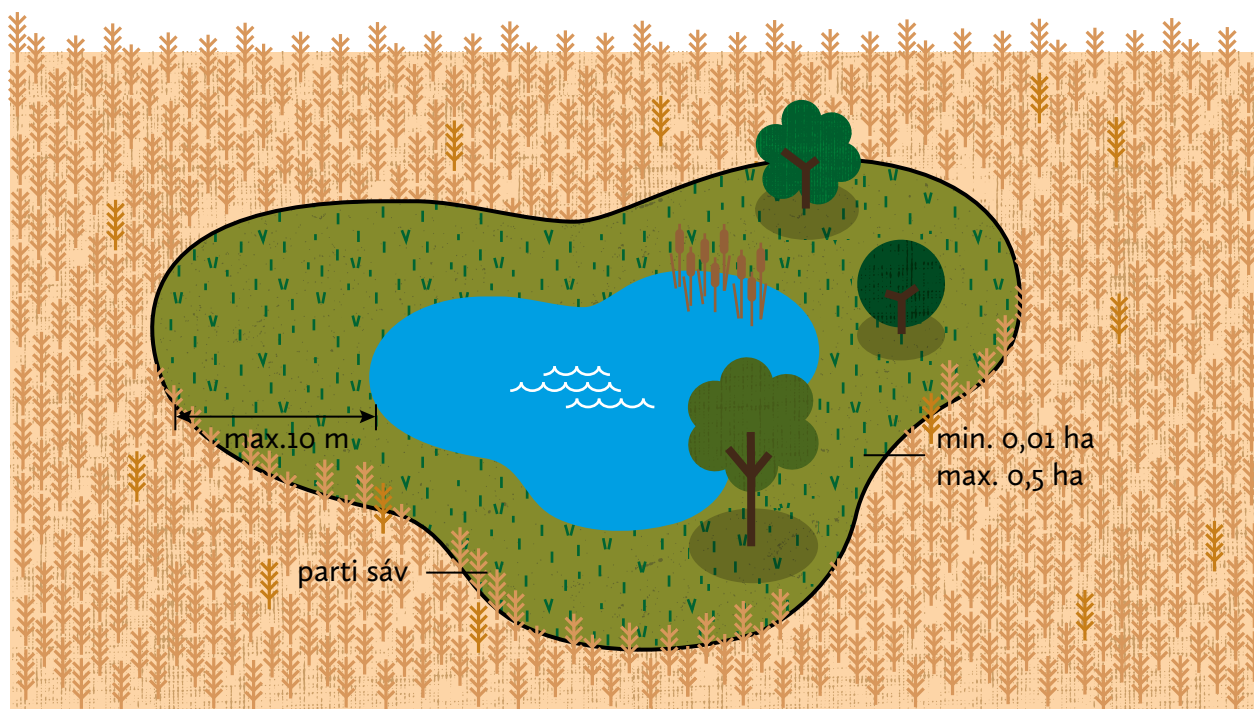
Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Kis kiterjedésű tó	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1,5	0,01 ha	0,5 ha

A legalább 0,01 ha és legfeljebb 0,5 ha területű, HMKÁ-ban védett, MePAR-ban lehatárolt, mezőgazdaságilag időszakosan sem hasznosított, vagy nyílt vízfelülettel és maximum 10 méter széles part menti vegetációval szegélyezett, vagy legalább időszakosan vízjárta, de a száraz időszakokban is állandó, a vizes élőhelyekre jellemző növényzettel borított, mélyebb fekvésű terület minősülhet EFA-területnek.

A kis kiterjedésű tó esetében az EFA-területként figyelembe vehető terület nagyságába a kis kiterjedésű tó partja mentén fekvő, legfeljebb 10 méter széles vegetációs sáv is beszámítható.

Az EFA területként elszámolható tavak a beadó felületen megjelölésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek kijelölését. A kis kiterjedésű tavak nyilvántartása a Kincstár hon-lapján elérhető, illetve a www.mepar.hu oldalon.

A HMKÁ előírásai szerint a HMKÁ-ban védett tavakat a fenti paramétereknek megfelelően meg kell őrizni. A tó méretébe a part menti vegetáció is beszámítható.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Felhívjuk a figyelmet, hogy a kis kiterjedésű tavak fedvénye úgy került kialakításra, hogy az olyan, szántóterületen elhelyezkedő tó, amelynek part menti vegetációja helyenként meghaladja a 10 méteres szélességet, az nem került lehatárolásra, így nem fogadható el EFA-ként sem.
- A betonból vagy műanyagból készült tározók nem tekinthetők EFA-területnek.

VONATKOZÓ GYIK: 12, 21, 23

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

Kunhalom, gémeskút

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Kunhalom	HMKÁ tájelem	szántón	poligon	nem lineáris	-	1	-	-
Gémeskút	HMKÁ tájelem	szántón	pont	nem lineáris	25 m ²	1	-	-

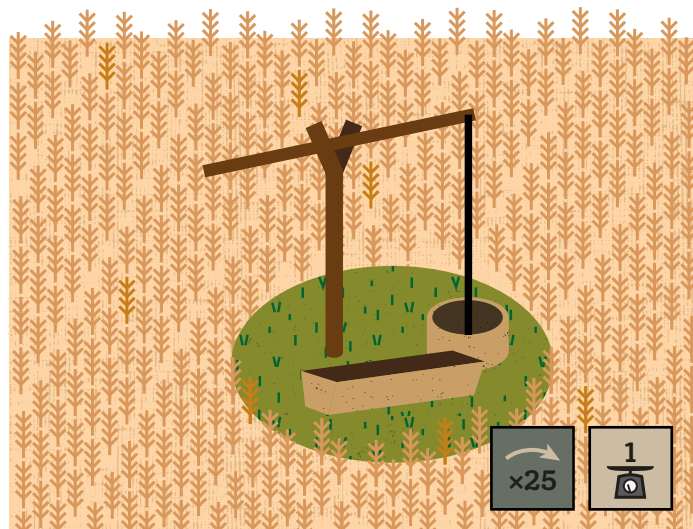
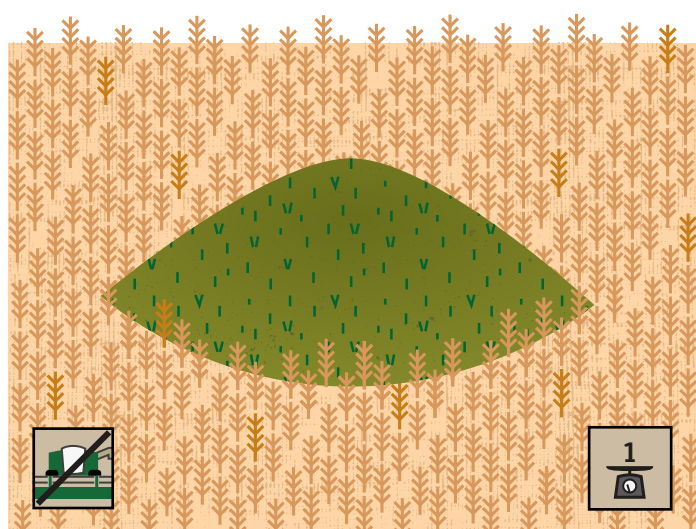
Olyan kunhalmok és gémeskutak fogadhatóak el EFA-ként, amelyek MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ-ban védettek. Az EFA-ban elismerhető kunhalmoknak és gémeskutaknak szántóterületen kell elhelyezkedniük. A kunhalmok a MePAR-ban poligonosan vannak feltüntetve a teljes területükkel. A pontszerűen jelölt gémeskutak mindegyike 25 m²-nek megfelelő területtel kerül lehatárolásra.

A gémeskútra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a gazdálkodónak fenn kell tartania gémeskutakat a 2010. évi, MVH által felmért állapotnak megfelelően.

A kunhalomra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a kunhalom területén semmilyen mezőgazdasági talajmunka nem végezhető. Ez alól kivételt képez a gyeperőssítés helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás. Továbbá a kunhalom területén végzett fakivágás során tilos a földmű bolygatása.

A kunhalmok és gémeskutak a beadófelületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek bejelentését.

A kunhalmok és gémeskutak nyilvántartása elérhető a Kincstár honlapján, illetve a www.mepar.hu oldalon.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ-ban védett kunhalmok és gémeskutak támogatható terület kategóriába tartoznak, ott be kell tartani a HMKÁ előírásokat.

AZ ÁTVÁLTÁSI TÉNYEZŐ ÉRTELMEZÉSE:

Mivel a gémeskutakat a MePAR-ban pontszerű alakzatként értelmezzük, ezért a kiterjedése minden esetben állandó értékkel kerül figyelembevételre. Ez a kiterjedés 25 m². Ezért minden gémeskút 25 m² EFA területet jelent.

VONATKOZÓ GYIK: 12

JEGYZETEK

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
folyóvíz melletti sáv	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	5 m
tó melletti sáv	HMKÁ védett	szomszédos	poligon	lineáris	-	1,5	1 m	20 m

HMKÁ rendeletben védett és MePAR-ban lehatárolt vízvédelmi sávok ismerhetők el EFA-ként. Felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 m, tavak mentén pedig 20 m puffer-sáv került lehatárolásra a MePAR-ban.

A vízvédelmi sávoknak nem szükséges a szántón elhelyezkedniük, a bejelentett táblával közvetlenül szomszédosak is lehetnek. Puffer nem lehetséges a bejelentett szántóterület és a vízvédelmi sáv között. A vízvédelmi sáv is lehet második körös EFA-terület, így esetében is figyelembe kell venni az EFA-elemmel szomszédos EFA-elem elszámolhatóságának esetei, szabályai részben leírtakat.

Ha a vízvédelmi sáv támogatható terület, akkor az egységes kérelemben a szomszédos szántóterület hasznosításával azonos hasznosításának vagy paragon hagyott területként kell bejelenteni, és a terménydiverzifikáció szempontjából is ekként vehető figyelembe.

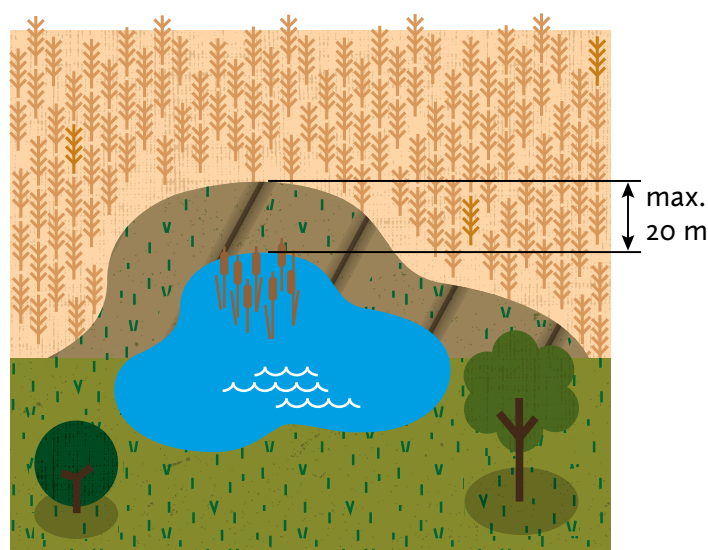
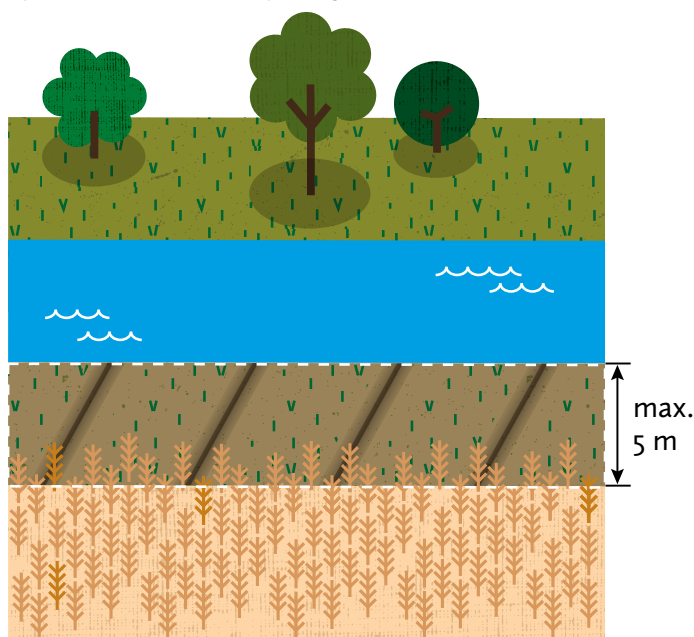
Az EFA-területként elszámolandó vízvédelmi sávokon tilos mezőgazdasági termelést végezni, kivéve a mezőgazdasági kultúrállapot fenntartása érdekében végzett legeltetést, kaszálást és mechanikai gyomirtást.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a HMKÁ előírásainak betartása a vízvédelmi sávokon továbbra is kötelező.

A HMKÁ előírások értelmében nem juttatható ki

- műtrágya a MePAR-ban grafikusán megjelölt felszíni vizek partvonalától mért 2 méteres sávban;
- szerves trágya
 - ▶ a MePAR-ban grafikusán megjelölt 5000 m² feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,
 - ▶ a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,
 - ▶ a MePAR-ban grafikusán megjelölt egyéb felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban azzal, hogy a védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méternél nem szélesebb és 1 hektárnál kisebb területű.

A szerves trágyára vonatkozó védőtávolság nem vonatkozik a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

HASZNOS TANÁCSOK:

- A kérelem beadáskor a beadó felületen megjelenítésre kerül a vízvédelmi sávok fedvénye, ezt jelölheti meg EFA területként a mezőgazdasági termelő, amennyiben közvetlenül szomszédos a bejelentett szántóterület a vízvédelmi sávval.

Fontos megjegyezni, hogy az új Vidékfejlesztési Program alapján elnyert támogatásból létrehozott, szántó művelési ágba besorolt agrár-erdészeti hektárokat lehet EFA-ként elszámolni, a jelenleg már meglévő, egyéb fásított rét-, illetve legelőterületeket tehát nem.

JEGYZETEK

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávok

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv:								
termeléssel	nem	szántón	poligon	lineáris	-	0,3	3 m	10 m
termelés nélkül	nem	szántón	poligon	lineáris	-	1,5	3 m	10 m

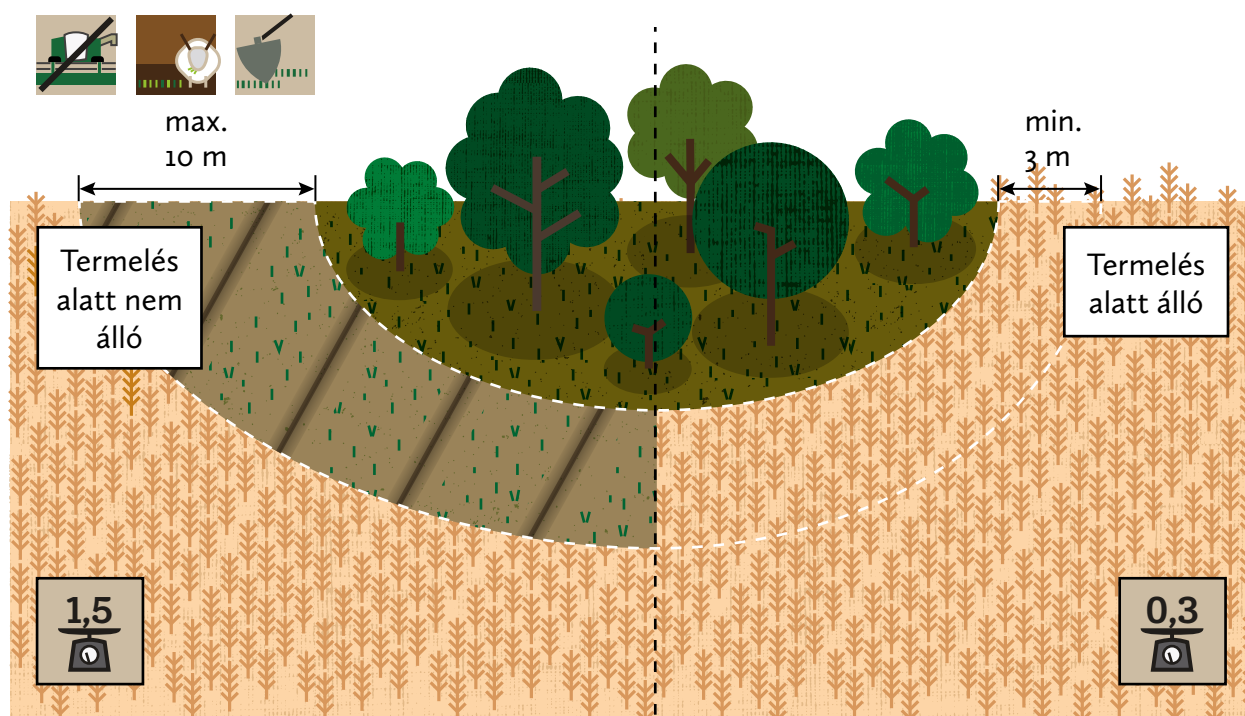
Erdőterülettel közvetlenül határos, támogatható szántóterületen az erdőszéllel párhuzamosan, egybefüggően minimum 30 méter hosszan elhelyezkedő, legalább három, legfeljebb tíz méter széles földterület.

Az erdőszélek mentén fekvő támogatható sáv abban az esetben vehető figyelembe EFA-területként, ha az erdő közvetlenül határos a támogatható földterülettel, ahol az erdőterületen a lombkorona borítottságának mértéke legalább ötven százalékos.

A gazdálkodó szabadon dönthet arról, hogy termeléssel vagy termelés nélkül kívánja a területet EFA területként elszámolni.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó nem műveli az erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávot, magasabb súlyozási tényezővel, 1,5-es szorzóval számolhatja el azt (termelés esetén 0,3-as szorzót kell alkalmazni). Ezt a területet is a mezőgazdasági kultúrállapotnak megfelelő állapotban kell tartani, melyen ezért a legeltetés, kaszálás illetve mechanikai gyomirtás megengedett. Ügyelni kell azonban arra, hogy a termelés alatt nem álló területnek jól megkülönböztethetőnek kell lennie a szántóterülettől. Amennyiben a szántó ideiglenes gyeppé hasznosítású, akkor a termelés alatt nem álló erdőszél mentén fekvő támogatható hektársávot karóval kell elkülöníteni a szántótól.

Ennél az EFA típusnál a termelés alatt álló és a termelés alatt nem álló területek kombinációja nem lehetséges egy EFA területen belül. Tehát az erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv csak akkor számolható el 1,5-ös súlyozási tényezőjével, ha a gazdálkodó a bejelenteni kívánt sáv semelyik részén nem folytat termelést. Ha a bejelentett sáv egy részén mégis történik termelés, akkor az egész területet 0,3-as szorzóval lehet figyelembe venni.

- az évelő növényvel bevetett terület a vetést követő évben vagy években kerül elszámolásra EFA-területként vagy
- a 2018. január 1-jét megelőzően elvetett növénykultúra 2018-ban vagy azt követően kerül elszámolásra EFA-területként.

Az EFA-területnek bejelentett termelés alatt álló erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársávon az előírt időszak alatt a növényvédő szer-használati tilalom betartását a gazdálkodónak a 9/2015. (III. 13.) FM rendelet 8. melléklete szerinti gazdálkodási napló GNo1, GNo6 és GNo7 betétlapjaival kell igazolnia és azokat öt évig meg kell őriznie, amelyeket a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében ellenőriz.

Ha a gazdálkodó a vetés időpontját közvetlenül megelőző, illetve a betakarítást, beforgatást követő időszakban, de még tárgyévben használ növényvédő szert, vagy fennáll annak a veszélye, hogy a talajból a vetést megelőző növényvédőszer-használat miatt szermaradvány mutatható ki, akkor a tilalomra vonatkozó feltételek teljesítését az előzőekben említett betétlapokon túl a tárgyév vagy a növényvédőszer-használat évre vonatkozó gazdálkodási napló GN10 betétlapjával kell igazolnia.

VONATKOZÓ GYIK: 16, 22

[illegible]

Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény	nem	szántón, vagy szántón kívül	tábla	nem lineáris	-	0,5	-	-

EFA területként elszámolható, telepítési engedéllyel létrehozott energetikai ültetvény. Ez a terület csak abban az esetben számolható el EFA-területként ha azon nem használnak sem műtrágyát, sem növényvédő szert.

A gazdálkodónak az egységes kérelmében nyilatkoznia kell arról, hogy az EFA-területként bejelentett rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvényen nem használ sem műtrágyát, sem növényvédő szert. Amennyiben a gazdálkodó nyilatkozata szerint az adott EFA-területen növényvédő szert vagy műtrágyát használ, a terület nem fogadható el EFA-területként.

Az ültetvény csak alábbiakban felsorolt fajokból állhat:

Elszámolható fajok listája

Fehér nyár (*Populus alba*)
 Fekete nyár (*Populus nigra*)
 Szürke nyár (*Populus x canescens*)
 Rezgőnyár (*Populus tremula*)
 Fehér fűz (*Salix alba*)
 Kosárfonó fűz (*Salix viminalis*)
 Mézgás éger (*Alnus glutinosa*)
 Magas kőris (*Fraxinus excelsior*)
 Keskenylevelű kőris (*Fraxinus angustifolia*)
 Korai juhar (*Acer platanoides*)

Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény EFA-területre vonatkozóan a gazdálkodó köteles a 9/2015. (III. 13.) FM rendelet 8. melléklete szerinti gazdálkodási napló GNo1, GNo6, GNo7 betétlapjait vezetni és azokat öt évig megőrizni. Az előírt műtrágya és növényvédő szer mentességet a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében a gazdálkodási napló adatai alapján ellenőrzi. Ha az ellenőrzés eredményeképpen megállapítást nyer, hogy a gazdálkodó a gazdálkodási naplót nem vagy hiányosan vezette vagy annak adatai alapján nem bizonyítható egyértelműen, hogy betartotta az EFA-terület teljes egészén az előírtakat, abban az esetben a terület nem fogadható el EFA-területként.

Kérelembeadáskor, ha a mezőgazdasági termelő parcellaként szerepeltette már az ültetvényt, akkor nem szükséges külön berajzolni a területet, de jelezni kell, hogy az EFA terület számításakor figyelembe kell venni.

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Ökológiai jelentőségű másodvetés	nem	szántón	táblán, vagy táblán belül	nem lineáris	-	0,3	-	-

Ökológiai jelentőségű másodvetésként olyan a tárgyév október 1-jéig legalább két faj keverékével bevetett MePAR-ban támogatható terület fogadható el, amelyet zöldtrágyának, vagy téli takarónövénynek használnak, a vetéstől számított legalább hatvan napig jelen van a gazdálkodó földterületén mely időszak alatt tilos növényvédő szert használni, beleértve a csávázott vetőmag használatát, és amelyet a következő évi első növény vetése előtt beforgatnak.

Az ökológiai jelentőségű másodvetésként bejelentett területen nem minősített szaporítóanyagot is lehet használni. Csak olyan másodvetés fogadható el ökológiai jelentőségűnek, amely az alábbi táblázatban felsorolt fajokból áll. A vetésnek október 1-ig kell megvalósulnia.

A gazdálkodónak az egységes kérelmében nyilatkoznia kell a növényvédőszer-tilalom betartásáról. Amennyiben a mezőgazdasági termelő nyilatkozata szerint az adott EFA-területen a kötelező fenntartási időszak alatt növényvédő szert vagy csávázott vetőmagot használ, a terület nem fogadható el EFA-területként.

Az ökológiai jelentőségű másodvetésként figyelembe vett területen a gazdálkodónak a listában szereplő növényfajok keverékéből álló vetőmagok felhasználását (legyen az minősített vagy nem minősített szaporítóanyag) és az ökológiai jelentőségű területen a kötelező fenntartási időszak alatt a növényvédőszer-használati tilalom betartását a 9/2015. (III. 13.) FM rendelet 8. melléklete szerinti gazdálkodási napló GN01, GN06, GN07, GN19 és amennyiben releváns a GN17 és GN18 betétlapjaival kell igazolnia, és azokat öt évig meg kell őriznie, amelyeket a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében ellenőriz.

Ha a gazdálkodó a kötelező fenntartási időszakot közvetlenül megelőzően, illetve a kötelező fenntartást követő időszakban, de még tárgyévben használ növényvédő szert, vagy fennáll annak a veszélye, hogy a talajból a vetést megelőző növényvédőszer-használat miatt szermaradvány mutatható ki, akkor a tilalomra vonatkozó feltételek teljesítését a tárgyév vagy a növényvédőszer-használat éveire vonatkozó gazdálkodási napló GN10 betétlapjával kell igazolnia.

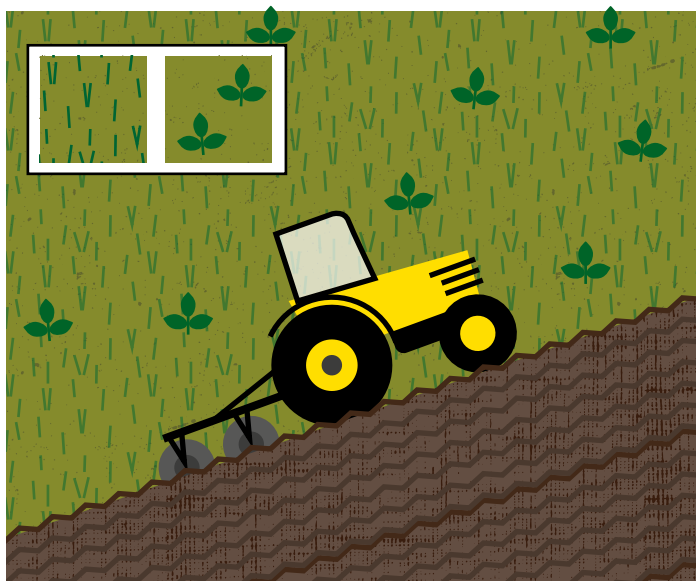
Ha az ellenőrzés eredményeképpen megállapítást nyer, hogy a gazdálkodó nem vagy hiányosan vezette a gazdálkodási naplót, vagy annak tartalmával nem tudja egyértelműen bizonyítani

- a listában szereplő növényfajok keverékének felhasználását; vagy
- a kötelező fenntartási időszak teljes egészében a másodvetés jelenlétét a területen; vagy
- a kötelező fenntartási időszak teljes egészében az ökológiai jelentőségű másodvetés teljes egészén a növényvédő szer és csávázószer mentességi előírás betartását,

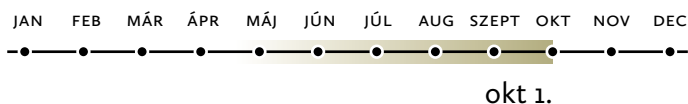
akkor a földterület nem fogadható el EFA-területként.

Az egységes kérelemben az ökológiai jelentőségű másodvetést a teljes táblarajz vonatkozásában, vagy annak részeként is be lehet jelenteni. A bejelentés során a vetés tervezett időpontját illetve a másodvetéssel érintett növények hasznosítási kódját meg kell adni.

A mezőgazdasági termelőnek az egységes kérelemben bejelentett tábláin megvalósított ökológiai jelentőségű másodvetés tényleges vetését és beforgatását külön be kell jelentenie a vetést, beforgatást követő tizenöt napon belül a Kincstárhoz az elektronikus űrlapkitöltő felületen.

VETÉSI IDŐSZAK:

VONATKOZÓ GYIK: 17, 25

JEGYZETEK

Elszámolható fajok listája

A keverék az alábbi fajokból állhat

(legalább két faj keveréke):

- Lóbab (*Vicia faba* var. *major*)
- Szegletes lednek (*Lathyrus sativus*)
- Takarmánybükköny (*Vicia sativa*)
- Hajdina (*Fagopyrum esculentum*)
- Facélia (*Phacelia tanacetifolia*)
- Alexandriai here (*Trifolium alexandrinum*)
- Cirok (*Sorghum vulgare*)
- Kerti zsázsa (*Lepidium sativum*)
- Fehérvirágú csillagfürt (*Lupinus albus*)
- Sárga virágú csillagfürt (*Lupinus luteus* L.)
- Kék virágú csillagfürt (*Lupinus Angustifolius* L.)
- Édes csillagfürt (fehér, sárga vagy kék virágú) (*Lupinus alba*)
- Somkóró (*Melilotus albus*)
- Perzsahere (*Trifolium resupinatum*)
- Vöröshere (*Trifolium pratense* L.)
- Fehérhere (*Trifolium repens* L.)
- Korcshere (*Trifolium hybridum*)
- Szöszösbükköny (*Vicia villosa* Roth)
- Bíborhere (*Trifolium incarnatum*)
- Olaszperje (*Lolium multiflorum*)
- Olajretek (*Raphanus sativus* L. var. *oleiformis* Pers.)
- Fehérmustár (*Sinapis alba*)
- Takarmányrepcse (*Brassica napus*)
- Zöld rozs (beszántás kalászosítás előtt) (*Secale cereale*)
- Sziki kender (*Crotalaria juncea* L.);
- Négermag (*Guizotia abyssinica*);
- Abesszin vagy etiópai mustár (*Brassica carinata*);
- Fekete zab (*Avena strigosa*);
- Pannonbükköny (*Vicia pannonica*);
- Len (*Linum usitatissimum*);
- Takarmánybaltacim (*Onobrychis viciifolia*)
- Meliorációs retek (*Raphanus sativus* var. *longipinnatus*)

Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek

Ökológiai jelentőségű terület típusa	HMKÁ	Elhelyezkedés	Rajzolás módja	EFA terület kiterjedésének típusa	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Minimum méret	Maximum méret
Nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület	nem	szántón	tábla	nem lineáris	-	1	-	-

EFA nitrogénmegkötő területként olyan MePAR-ban támogatható terület fogadható el, amely az alábbi listában felsorolt nitro-génmegkötő növény valamelyikével vagy azok keverékével, vagy a fajlistában szereplő nitrogénmegkötő növény és egyéb más nem nitrogénmegkötő növény keverékével van bevetve, amely keverékben a nitrogénmegkötő növény csíraszám aránya meghaladja az 50%-ot.

Továbbá az EFA-területen egyényári növények esetén a vetéstől a betakarításig, élő növények esetén az igénylés naptári évének azon részében, amely alatt a növény a területen van, tilos növényvédő szert és csávázott vetőmagot használni, kivéve, ha

- az élő növényvel bevetett terület a vetést követő évben vagy években kerül elszámolásra EFA-területként vagy
- a 2018. január 1-jét megelőzően elvetett növénykultúra 2018-ban vagy azt követően kerül elszámolásra EFA-területként.

A gazdálkodónak az egységes kérelmében nyilatkoznia kell a növényvédőszer-tilalom betartásáról. Ha a gazdálkodó nyilatkozata szerint az adott EFA-területen növényvédő szert vagy csávázott vetőmagot használ, akkor a terület nem fogadható el EFA-területként (a kivételként meghatározottak figyelembevételével).

Az EFA- területként figyelembe vett földterületen a gazdálkodónak

- a nitrogénmegkötő és nem nitrogénmegkötő növény keverékeiben előforduló növények csíraszám arányát;
- a növényeknek a termesztési időszak alatti jelenlétét a földterületen és;
- a növényvédő szer-használati tilalom betartását

a 9/2015. (III. 13.) FM rendelet 8. melléklete szerinti gazdálkodási napló GNo1, GNo6, GNo7, GN19 és amennyiben releváns a GN17 és GN18 betétlapjaival kell igazolnia, azokat öt évig meg kell őriznie. A gazdálkodási naplót a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrzi.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó nem vagy hiányosan vezeti a gazdálkodási naplót, vagy annak tartalmával nem tudja egyértelműen bizonyítani

- a nitrogénmegkötő növény 50%-os csíraszám arányának meglétét; vagy
- termelési időszakok tartását; vagy
- nem igazolható, hogy az előírt időszak teljes egészében betartotta a nitrogénkötő növényekkel bevetett terület teljes egészén az előírt növényvédő szer és csávázószer mentességi előírást,

akkor a földterület nem fogadható el nitrogénmegkötő növényekkel bevetett EFA-területként.

Ha a gazdálkodó a vetés időpontját közvetlenül megelőző, illetve a betakarítást, beforgatást követő időszakban, de még tárgyévben használ növényvédő szert, vagy fennáll annak a veszélye, hogy a talajból a vetést megelőző növényvédőszer-használat miatt szermaradvány mutatható ki, akkor a tilalomra vonatkozó feltétel teljesítését az előzőekben felsorolt betétlapokon túl a tárgyév vagy a növényvédőszer-használat évére vonatkozó gazdálkodási napló GN10 betétlapjával kell igazolnia.

Mivel az EFA-területként bejelentett nitrogénmegkötő területen minősített szaporítóanyagot vagy saját előállítású vetőmag esetén a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szántóföldi ellenőrzésén és szemlén áttesett és az ez alapján kiállított igazolásban alkalmasnak minősített szaporítóanyagot kell használni, így a nitrogénmegkötő növényekkel, azok keverékeivel vagy a nitrogénmegkötő növényekkel és nem nitrogénmegkötő növények keverékeivel bevetett ökológiai jelentőségű területként figyelembe vett területen a minősített szaporítóanyag felhasználását a gazdálkodónak

- a minősített szaporítóanyag címkéjének másolatával vagy
- saját névre szóló érvényes, fajra, fajtára, mennyiségre és a tételazonosítóra vonatkozó adatot tartalmazó számlával vagy
- a minősítést igazoló bizonyítvány másolatával

kell igazolnia, és a minősített szaporítóanyagot igazoló dokumentumokat öt évig meg kell őriznie, amelyeket a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében ellenőriz.

Amennyiben bizonyítást nyer, hogy a gazdálkodó nitrát-érzékeny területen termel nitrogénmegkötő növényt, és nem felel meg a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat (HMGY) hatóanyag-kijuttatási korlátra vonatkozó elő-írásainak, úgy az adott terület nem számolható el EFA-területként.

Kérelem beadáskor ha a mezőgazdasági termelő parcellaként szerepeltette már a nitrogénmegkötő növény vetésterületét, akkor nem szükséges külön EFA-ként is berajzolni a területet, de jelezni kell, hogy az EFA terület számításakor azt figyelembe kell venni.

[illegible]

Elszámolható fajok listája (Takarmány és vetőmag célú is elszámolható)	Évelő/egyéves	JEGYZETEK
Fehérvirágú somkóró (<i>Melilotus albus</i>)	évelő	
Szegletes lednek (<i>Lathyrus sativus</i> L.)	egyéves	
Csicseriborsó (<i>Cicer arietinum</i> L.)	egyéves	
Tarka koronafürt (<i>Coronilla varia</i> L.)	évelő	
Keleti kecskeruta (<i>Galega orientalis</i> L.)	évelő	
Szarvaskerep (<i>Lotus corniculatus</i> L.)	évelő	
Fehér virágú csillagfürt (<i>Lupinus albus</i> L.)	egyéves	
Sárga virágú csillagfürt (<i>Lupinus luteus</i> L.)	egyéves	
Kék virágú csillagfürt (<i>Lupinus angustifolius</i> L.)	egyéves	
Édes csillagfürt (fehér, sárga vagy kék virágú) (<i>Lupinus alba</i>)	egyéves	
Lucerna (<i>Medicago sativa</i> L.)	évelő	
Komlós lucerna (<i>Medicago lupulina</i>)	évelő	
Sárkerep lucerna (<i>Medicago falcata</i>)	évelő	
Tarkavirágú vagy homoki lucerna (<i>Medicago x. varia</i>)	évelő	
Baltacim (<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.)	évelő	
Takarmányborsó (<i>Pisum sativum</i> L.)	egyéves	
Bíborhere (<i>Trifolium incarnatum</i> L.)	egyéves	
Vöröshere (<i>Trifolium pratense</i> L.)	évelő	
Fehérhere (<i>Trifolium repens</i> L.)	évelő	
Perzsahere (<i>Trifolium resupinatum</i> L.)	egyéves	
Alexandriai here (<i>Trifolium alexandrinum</i>)	egyéves	
Korcshere (<i>Trifolium hybridum</i>)	évelő	
Görögszéna (<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.)	egyéves	
Lóbab (<i>Vicia faba</i> L.)	egyéves	
Pannonbükköny (<i>Vicia pannonica</i> Cr.)	egyéves	
Tavaszi bükköny (<i>Vicia sativa</i> L.)	egyéves	
Szöszösbükköny (<i>Vicia villosa</i> Roth.)	egyéves	
Szója (<i>Glycine max</i> L.)	egyéves	
Közönséges vagy veteménybab (<i>Phaseolus vulgaris</i> L.)	egyéves	
Lencse (<i>Lens culinaris</i>)	egyéves	
Zöldborsó (<i>Pisum sativum</i>)	egyéves	
Sárgaborsó (<i>Pisum sativum</i>)	egyéves	
Mezei borsó (<i>Pisum arvense</i>)	egyéves	

JEGYZETEK

[illegible]

VONATKOZÓ GYIK: 10, 17

.....

.....

.....

.....

Ökológiai jelentőségű terület	Terület, kiterjedés	Átváltási tényező	Súlyozási tényező	Összeg
Parlagon hagyott terület		x -	x 1	=
Terasz		x 2 m	x 1	=
TÁJKÉPI ELEMELK:				
Fás sáv		x -	x 2	=
Magányos fa		x 20 m ²	x 1,5	=
Fa-, és bokorcsopott		x -	x 1,5	=
Kis kiterjedésű tó		x -	x 1,5	=
Kunhalom		x -	x 1	=
Gémeskút		x 25 m ²	x 1	=
VÍZVÉDELMI SÁV:				
folyóvíz		x -	x 1,5	=
tó		x -	x 1,5	=
Táblaszegély		-	1,5	
Agrár-erdészeti hektár		x -	x 1	=
ERDŐSZÉLEK MENTÉN FEKVŐ TÁMOGATHATÓ HEKTÁRSÁV:				
termeléssel		x -	x 0,3	=
termelés nélkül		-	1,5	
Rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény		x -	x 0,5	=
Erdősített terület		x -	x 1	=
Ökológiai jelentőségű másodvetés		x -	x 0,3	=
Nitrogénmegkötő növények- kel beültetett terület		x -	x 1	=

ELLENŐRZÉS:

Összesen:

.....

Teljesül-e a minimum 5%?

A gazdaság összes szántóterülete: ha

EFA területek minimális részesedése = $\frac{\text{gazdaság összes szántóterülete}}{100} \times 5 =$ %

TÁMOGATÁS CSÖKKENTÉSE ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK 2017-TŐL

A gazdálkodóknak a zöldítési követelmények elleni vétés, vagy azok betartásának elmulasztása esetén **támogatás-csökkentésre**, illetve közigazgatási **szankcióra**, esetleg **büntetésre** kell számítaniuk. Míg a követelmények be nem tartása vagy a követelményeknek való meg nem felelés esetén a zöldítési összeg csökkentését már a kezdő évtől, 2015-től alkalmazni kell, addig a zöldítési támogatásra vonatkozó közigazgatási szankciókat csak 2017-től, fokozatosan vezetik be. A szankció alkalmazásának felső küszöbe lesz, amelyet 2017-ben a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területre járó zöldítési támogatás 20%-ában, 2018-tól 25%-ában maximalizálnak. Vagyis a gazdálkodók számára biztosított egy kétéves „felkészülési időszak”, mielőtt a jelentősebb mértékű szankciók alkalmazására sor kerülne.

A támogatás csökkentés és a közigazgatási szankciók rendszerének alaposabb megértéséhez először is nézzünk néhány alapfogalmat:

Megállapított terület: az adminisztratív és helyszíni ellenőrzések után megállapított terület.

Zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló terület: ha az egységes kérelemben bejelentett terület meghaladja a megállapított területet, akkor a megállapított területet kell alapul venni a zöldítés támogatás kiszámításához. Viszont ha a megállapított terület nagyobb, mint az egységes kérelemben bejelentett terület, akkor a bejelentett területet kell alapul venni a zöldítés támogatás kiszámításához.

Zöldítés kifizetés alapjául szolgáló terület: a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területből a zöldítési vétségek miatt bekövetkező területi levonások (támogatáscsökkentés) után fennmaradó terület.

2017-től az alábbi zöldítés támogatáscsökkentési szabályrendszert kell alkalmazni a 640/2014/EU rendelet értelmében:

A zöldítési támogatás csökkentése a növénytermesztés diverzifikálására vonatkozó követelményeknek való meg nem felelés esetén

Olyan szántóterület nagyság esetében, amelyen legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, és a fő növénykultúra a teljes szántóterület legfeljebb 75 %-át foglalhatja el, azonban a fő növénykultúra megál-

lapított területe a megállapított teljes szántóterület 75 %-ánál nagyobb területet foglal el, a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet a fő növénykultúrának a megállapított teljes szántóterület 75 %-án felüli részének kétszeresével kell csökkenteni.

Olyan szántóterület nagyság esetében, amelyen legalább három különböző növénykultúrát kell termesztetni, és a fő növénykultúra a teljes szántóterület legfeljebb 75 %-át foglalhatja el, azonban a fő növénykultúra megállapított területe a megállapított teljes szántóterület 75 %-ánál nagyobb területet foglal el, a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet a fő növénykultúra területének a megállapított teljes szántóterület 75 %-án felüli részével kell csökkenteni.

Olyan szántóterület nagyság esetében, amelyen legalább három különböző növénykultúrát kell termesztetni, és a két fő növénykultúra a teljes szántóterület legfeljebb 95 %-át foglalhatja el, azonban a két fő növénykultúra megállapított területe a megállapított teljes szántóterület 95 %-ánál nagyobb területet foglal el, a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet a két fő növénykultúrának a megállapított teljes szántóterület 95 %-án felüli részének ötszörösével kell csökkenteni.

Olyan mezőgazdasági üzemek esetében, amelyek szántóterületének több, mint 75%-át ideiglenes gyeprítja vagy parlagon hagyott terület, ott a fennmaradó szántóterületen a fő növénykultúra a fennmaradó szántóterület legfeljebb 75 %-át foglalhatja el. Ha a fő növénykultúra megállapított területe a fennmaradó szántóterület 75 %-ánál nagyobb területet foglal el, akkor a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet a fő növénykultúra területének a fennmaradó szántóterület 75 %-án felüli részének kétszeresével kell csökkenteni.

Ha egy gazdálkodó esetében egy adott évben megállapítják, hogy három éven keresztül nem felelt meg a növénytermesztés diverzifikálásának, akkor a következő években a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet csökkenteni kell a megállapított meg nem felelésnek megfelelő terület kétszeresével.

A zöldítési támogatás csökkentése az ökológiai jelentőségű területekre vonatkozó követelményeknek való meg nem felelés esetén

Amennyiben az előírt ökológiai jelentőségű terület meghaladja a megállapított ökológiai jelentőségű területet figyelembe véve az ökológiai jelentőségű területek súlyozását, a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet a hiányzó ökológiai jelentőségű terület 10-szeresével kell csökkenteni.

A megállapított ökológiai jelentőségű terület nem haladhatja meg a bejelentett ökológiai jelentőségű területek hányadát a teljes bejelentett szántóterületen belül.

Amennyiben egy gazdálkodóról megállapítást nyer, hogy három éven keresztül nem felelt meg az ökológiai jelentőségű területre vonatkozó követelményeknek, akkor a zöldítési támogatás kiszámításának alapjául

szolgáló területet a következő években csökkenteni kell az előző bekezdés szerint megállapított csökkentés kétszeresével.

A zöldítési támogatás csökkentése az állandó gyepterületekre vonatkozó fenntartási követelménynek való meg nem felelés esetén

Amennyiben a gazdálkodó érzékeny állandó gyepterületet valamilyen más célú földterületté alakítja át, feltöri, és nem tesz eleget visszaállítási kötelezettségének, úgy a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területet csökkenteni kell a feltört terület nagyságával.

KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK 2017-TŐL

- Ha a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló terület (bejelentett vagy megállapított) és a zöldítés kifizetés alapjául szolgáló terület között eltérés van és ez az eltérés 3%-nál vagy 2 hektárnál nagyobb, de nem haladja meg a zöldítés kifizetés alapjául szolgáló terület 20%-át, akkor a zöldítés támogatást a különbségnek megfelelő támogatási összeg kétszeresével kell csökkenteni.
- Ha ez a különbség meghaladja a 20%-ot, akkor zöldítés támogatás nem nyújtható.
- 50%-nál nagyobb eltérés esetén pedig szintén nem nyújtható zöldítés támogatás és ezen felül további szankcióval (büntetéssel) kell sújtani az érintett gazdálkodót, melynek összege megegyezik a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló terület és a zöldítés kifizetés alapjául szolgáló terület közötti különbségnek megfelelő támogatás összegével. Ez azt jelenti, hogy a büntetés az alaptámogatás összegéből kerül levonásra, vagyis zöldítési vétség miatt a gazdálkodó alaptámogatásának összege lesz csökkentve.
- Ha a gazdálkodó nem jelenti be a szántóterületnek minősülő teljes területét és/vagy Natura 2000 gyepterületét abból a célból, hogy ezzel mentesüljön a zöldítés valamely gyakorlata alól, és a be nem jelentett terület 0,1 hektárnál nagyobb, úgy a zöldítés kifizetés alapjául szolgáló területet további 10%-al kell csökkenteni.

KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓ:

2017-ben

A kiszámított közigazgatási szankciót el kell osztani 5-tel és összegét a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területre járó zöldítési támogatás legfeljebb 20%-ára kell korlátozni. Akkor is a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területre felvehető zöldítési támogatást kell alapul venni, ha a zöldítési vétségek miatt területi levonások is alkalmazásra kerülnek.

2018-tól

A kiszámított közigazgatási szankciót el kell osztani 4-gyel és a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területre járó zöldítési támogatás legfeljebb 25%-ára kell korlátozni. Akkor is a zöldítés támogatás kiszámításának alapjául szolgáló területre felvehető zöldítési támogatást kell alapul venni, ha a zöldítési vétségek miatt területi levonások is alkalmazásra kerülnek.

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

1. „Van 20 hektár szántóm, de ebből 1 ha nem támogatható, mert 5 db 0,2 hektáros különálló parcella, amire nem tudok támogatást lehívni, akkor az EFA terület kialakításakor a 20 hektárnak, vagy a 19 hektárnak kell az 5%-át alapul vennem? Illetve a diverzifikációnál az egyes növények arányának meghatározásakor melyik területet kell alapul vennem? Hány hektárra kapom a zöldítést, 19-re, vagy 20-ra?”

Az EFA terület mértékének, valamint a diverzifikációban az egyes kultúrák nagyságának meghatározásakor a bejelentett összes mezőgazdasági területet kell alapul venni, vagyis a 20 hektárt, a zöldítés összege azonban csak 19 hektár után jár, mivel ezek a SAPS jogosult hektárok. Arra azonban fel kell hívnunk a figyelmet, hogy az ökológiai jelentőségű terület akár a 0,2 hektáros parcellákon is teljesíthető, amennyiben azok érintkeznek a támogatható szántó parcellákkal, illetve az adott EFA típusra nincs minimum méret meghatározva.

2. „Minden hektárra jár a zöldítés összege? Ha pl. van olyan területem, ami mentesül (mert ökológiai gazdaság), vagy ültetvény, arra is megkapom?”

Igen, a zöldítés összege a gazdálkodó összes SAPS-ra jogosult hektárjára jár.

3. Családi gazdaság esetében hogyan kell értelmezni a zöldítés előírásait? A családi gazdaság összes tagjának külön-külön, vagy az egész gazdaságnak együttesen kell teljesítenie az előírásokat?

A családi gazdaság használatában álló, mind a Földművelésügyi Igazgatóságnál, mind a földhasználati nyilvántartásba bejelentett és az egységes kérelemben feltüntetett területek vehetők figyelembe. A családi gazdaság vezetője adja be az egész gazdasághoz tartozó területre az egységes kérelmét. A zöldítést egységes kérelemként kell teljesítenie, vagyis mivel az összes terület egy kérelem alatt jelentik be, a zöldítés szempontjából egy egységként kell tekinteni. A zöldítés mindhárom követelményét a kérelmezett összes területen kell teljesíteni, azaz a családi gazdálkodáshoz tartozó összes szántóterületre vetítve kell betartani a növénytermesztés diverzifikálását, biztosítani a szántóterület legalább 5%-ának megfelelő ökológiai jelentőségű terület meglétét és gondoskodni az állandó gyepekről.

4. Akinek 1200 ha feletti támogatható területe van, kaphat-e zöldítési támogatást?

Igen, a zöldítési támogatás a degresszivitással érintett hektárookra is maradéktalanul, teljes mértékben kifizetésre kerül.

5. „Akinek ültetvénye van, alma, szőlő, stb. annak is kell diverzifikálni, EFA-t létrehozni?”

A növénykultúrák diverzifikálását és az EFA kijelölését minden esetben szántóterületre vetítve kell figyelembe venni, ott kell alkalmazni, végrehajtani. Mindig a szántóterület nagyságát kell alapul venni a növénykultúrák arányának kiszámításához. A legalább 5%-os EFA terület kijelölés kötelezettség alapját pedig úgy kell megállapítani, hogy a szántóterülethez hozzá kell adni a tájelemek, a vízvédelmi sávok, a rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvények és az erdősített területek nagyságát, persze, csak ha az adott gazdálkodó rendelkezik ilyen területtel. Abban az esetben, ha egy gazdálkodónak van ültetvénye, állandó kultúrája, azt a területnagyságot sem az EFA, sem a terménydiverzifikáció szempontjából nem kell figyelembe venni, mivel az nem számít szántónak. „Megkapja-e ennek ellenére a zöldítési összeget ezekre a területekre?” Mivel SAPS támogatást kap az ültetvényre is, így a zöldítési kifizetést is megkapja rá.

„Megkapja-e ennek ellenére a zöldítési összeget ezekre a területekre?”

Mivel SAPS támogatást kap az ültetvényre is, így a zöldítési kifizetést is megkapja rá.

6. „Az ökológiai jelentőségű terület szükséges nagyságának meghatározásakor és a diverzifikációban szükséges növénykultúrák számának meghatározásakor az adott évben szántó hasznosításhoz tartozó kódokkal bejelentett területet kell alapul vennem, vagy a földhasználati nyilvántartásban szereplő, szántó művelési ághoz tartozó összesített területnagyságot?”

A szántó hasznosítási kóddal bejelentett területet kell alapul venni a diverzifikáció alapjának kiszámításakor. A legalább 5%-os EFA-terület kijelölés kötelezettség alapját pedig úgy kell megállapítani, hogy a bejelentett szántóterülethez hozzá kell adni a bejelentett tájelem, a táblaszegély, vízvédelmi sáv, a rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvények és az erdősített területek nagyságát, persze, csak ha az adott gazdálkodó rendelkezik ilyen területtel. Vagyis az EFA területnagyság megállapításának alapjául szolgáló terület = bejelentett szántó-terület + bejelentett tájelem + bejelentett táblaszegély + bejelentett vízvédelmi sáv + rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény + erdősített terület. A rövid vágásfordulóú fás szárú energetikai ültetvény területét és az erdősített területet abban az esetben is bele kell számítani az EFA-terület kijelölésének kötelezettsége alapjául szolgáló területbe, ha azt nem jelentették be EFA-területként. A földhasználati nyilvántartás szerinti bejegyzés az ökológiai jelentőségű terület/zöldítés tekintetében nem mérvadó. Figyelní kell azonban arra, hogy a szántó méretébe mind az ugaroltatott területet, mind az ideiglenes gypet bele kell számolni. Nem számolandó ugyanakkor bele az állandó kultúrákkal borított terület.

DIVERZIFIKÁCIÓ

7. „Ha van 100 ha gyepterületem, akkor az beleszámít a diverzifikációba?”

Ebben az esetben fontos azt megkülönböztetni, hogy milyen gyepterületről van szó. Ha az a 100 hektár állandó gyepterület, akkor az nem számít a terménydiverzifikáció szempontjából különálló kultúrának, hiszen az nem szántóterületen fekszik; következésképpen a terménydiverzifikációs kötelezettség alá eső területnél nem is kell figyelembe venni. Viszont ha egy 5 évnél fiatalabb, szántóterületen telepített állandó gyepek nem minősülő ideiglenes gyepterületről van szó, akkor elszámolható terménydiverzifikációban önálló kultúraként, a megfelelő növénykultúra arányok betartásával.

8. „Csak a fekete ugar, vagy a zöld ugar is elszámolható egy növénykultúraként a diverzifikációban? Milyen feltételeknek kell megfelelnie az ugarnak, hogy külön kultúraként el tudjam számolni? Lehet pl. vegyeser gyomirtást alkalmazni rajta?”

Amennyiben a parlagon hagyott területet csak a diverzifikációban szeretné külön növénykultúraként elismerni, de ökológiai jelentőségű területként nem szeretné figyelembe venni, úgy a zöld ugar (amelyet nem az adott évben vetettek) és a fekete ugar is megfelel külön növénykultúrának. A 10/2015/FM rendelet 2. § értelmében ezeket a területeket is növénytermesztésre alkalmas állapotban kell tartani.

9. „Ha a gazdálkodó létrehozott 5% EFA-t, akkor a diverzifikációnál a legnagyobb vetésterületű növénykultúra felső határát a teljes szántó méretéhez, vagy az EFA létrehozása után megmaradt szántónagysághoz kell mérni (szántó mínusz EFA terület)?”

Minden arányszámításnál a szántóterület teljes nagyságát kell figyelembe venni.

EFA

10. „Ha valaki az EFA-t parlaggal teljesíti, beszámíthat-e ezt a parlagot egyben egy kultúrának is a diverzifikációban?”

Igen. A parlagon hagyott terület terménydiverzifikációban külön kultúrának számít és egyidejűleg EFA területnek is elszámolható. Ugyanígy lehetséges a nitrogénmegkötő növényekkel bevetett EFA terület vagy az ökológiai jelentőségű másodvetés elismerése egyidejűleg egy növénykultúraként.

11. „Rendelkezem olyan földterülettel, ahol az átlaghoz képest magas a talajvíz. Figyelembe véve az ökológiai jelentőségű terület kialakításának követelményét is, érdemes-e ezt a földterületet kaszálóként kialakítani, vagy az ugaroltatás a megfelelőbb neki? (Az összes területünk 39 ha, ebből ez a kritikus terület 9 ha.)”

Abban az esetben, ha ez a 39 hektár szántóterület, akkor a legalább 5%-os ökológiai jelentőségű terület meglétéhez mindössze közel 2 hektár (1,95 hektár) területet elégséges kijelölni. Ha ezen a 9 hektár vizes területen vagy ennek egy részén (min. 1,95 hektáron) a művelési nehézségek miatt nem akar termelni, akkor azt is megteheti, hogy ezt a területet, vagy ennek a nem művelt részét ökológiai jelentőségű területnek kijelöli. A parlagon hagyott területtel teljesíti az ökológiai jelentőségű terület meglétének követelményét és terménydiverzifikációban külön növénykultúraként is elszámolható. Fontos azonban, hogy ezt a parlagon hagyott területet is növénytermesztésre alkalmas állapotban kell tartani, továbbá az EFA-ként történő figyelembevételhez szem előtt kell tartani.

12. „A megőrzendő tájlelméként megjelölt facsoportnál a Kincstárlistán szereplő terület, vagy a természetbeni tényleges kiterjedés vehető figyelembe?”

A MePAR-ban tényleges nagyságukban, előre lehatárolt fa- és bokorcsoportok számolhatóak el EFA területként. Ezek az előre meghatározott paraméterek alapján kerültek lehatárolásra. Így ezeket a lehatároláskor megadott értékeket kell alapul venni a kiterjedés meghatározásakor.

13. „A parlagon hagyott területen a gyomirtás végezhető tárcsával, vagy csak a kasza illetve a szárazító az elfogadható?”

Igen, amennyiben az adott parlagon hagyott területet EFA területként szeretné beszámítani, abban az esetben a parlagon hagyott területen a legeltetés és a mechanikai gyomirtás, vagyis a tárcsázás is lehetséges.

14. „A magányosan álló fának szántó hasznosítású (MePAR) vagy szántó művelési ágban nyilvántartott területen kell elhelyezkednie?”

A magányosan álló fákat szántó hasznosítású területeknek kell körülvenniük, vagyis az egységes kérelemben bejelentett hasznosítás a mérvadó, a földhasználati nyilvántartásnak ebben nincsen szerepe. A magányosan álló fák lehatárolásra kerülnek a MePAR-ban, ezért az EFA terület berajzolásakor egyértelműen látni fogja a felületen, amennyiben az Ön szántóján EFA területként elszámolható magányosan álló fa található. Ha van olyan magányosan álló fa az Ön szántóterületén, ami bizonyosan megfelel a jogszabályi definíciónak, ám mégsem szerepel a MePAR-ban lehatárolva, akkor annak figyelembe vételét Ön változásvezetési eljárásban kezdeményezheti.

15. „A fás sávok amennyiben a korábbi szántó terület természetes erdősüléssel alakultak ki – jellemzően út, táblaszegély melletti területek – akkor is figyelembe vehetők ökológiai területként, ha már erdő művelési ágban vannak nyilvántartva?”

Az erdő művelési ágban szereplő területeket nem lehet bejelenteni fás sávként. Formázott: Nem Kiemelt Ugyanis a fás sávok átlagos 20 méteres szélességének

figyelembevételével létrejött az elhatárolás és összhang a 2009. évi XXXVII., az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény erdő fogalma, valamint a zöldítésben alkalmazni kívánt fás sáv fogalom között. A törvény alkalmazásában erdőnek az a fákkal borított terület tekinthető, amely a szélső fák töben mért távolságát tekintve átlagosan legalább 20 méter széles.

16. „Erdőszélek mentén lévő támogatható hektársávok szélességét honnan kell mérni? Szélső fasortól, vagy az erdő nyilvántartás szerinti (hrszt, alrészlet) határtól? Csak a kérelmező erdeje melletti sáv számítható be, vagy az idegen erdők melletti is?”

A szélességet az erdő valós, fizikai határtól kell mérni. Nem szükséges, hogy az erdő és a szántóterület egyazon gazdálkodó használatában álljon. A szántóterület művelője abban az esetben is elszámolhatja az erdőszél mentén lévő támogatható hektársávjait EFA területként, amennyiben az erdő más használatában áll.

17. „Ökológiai másodvetés és nitrogénmegkötő növény vetése során szükséges-e a fémzárolt vetőmag használata?”

Az ökológiai jelentőségű másodvetés esetén nem szükséges minősített szaporítóanyag használata. Nitrogénmegkötő növény EFA területként való elismeréséhez minősített szaporítóanyag vetése szükséges. Saját előállítású vetőmag esetén a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szántóföldi ellenőrzésén és szemlén áttesztelt és az ez alapján kiállított igazolásban alkalmasnak minősített szaporítóanyagot kell használni.

18. Amennyiben ökológiai gazdálkodás alatt álló és konvencionális művelés alatt álló területeim is vannak, elszámolhatom-e az ökológiai gazdálkodás alatt álló területeimen vetett nitrogénmegkötő növényeket a hagyományos területeim EFA szükségleteként?
Az ökológiai gazdálkodás alatt álló területeken meglévő, vagy létrehozott EFA elemek nem vehetőek figyelembe a konvencionális területek EFA szükségleteinek teljesítése céljából, azonban az ökológiai gazdálkodás alatt álló szántóval szomszédosan elhelyezkedő tájelemek beszámolhatóak az EFA szükségletbe.

19. „Lehet-e vegyszeres gyomirtást végezni az EFA területként elszámolt parlagon hagyott területen?”

Az EFA területként elszámolni kívánt parlagon hagyott területen nem lehet vegyszeres gyomirtást végezni, a pihentetésre előírt 8 hónapos időszakban (január 1 – augusztus 31.) és ezalatt az időszak alatt semmilyen növénykultúrát nem lehet vetni vagy telepíteni és betakarítani a területről.

20. „A nádas elszámolható-e EFA területként?”

Nádas abban az esetben számolható el EFA területként, ha egy EFA területként elismerhető, HMKÁ-ban védett, MePAR-ban lehatárolt, szántóval körülvett tó part menti vegetációjához tartozik (értsd: a tó partját

legfeljebb 10 méteres sávban övezi). Más esetben a nádas nem beszámítható EFA területként.

21. „A tulajdonomban van egy földút, mely nem hivatalos földút, de évek óta használják a szomszédos gazdálkodók is. A földút teljes egészében az én helyrajzi számomon van, másik oldalán erdő található. Ebben az esetben igényelhetem a földutat, mint ökológiai jelentőségű területet (eddig nem vettem fel rá támogatást, hiszen tényleges művelés alatt nem áll az út)? Vagyis művelés alatt nem álló erdő menti hektársávnak elszámolható?”

Az említett terület abban az esetben számolható el művelés alatt nem álló erdő menti hektársávként, amennyiben a területet betárcsázzák, vagyis az út megszűnik. Ellenkező esetben úgy kell tekinteni az útra, mint a szántót és az erdőt elválasztó objektumra.

22. „Van egy tó a szántómon, ami azonban nagyobb, mint 0,5 ha. Van arra lehetőség, hogy az 1 ha-tóból 0,5 ha-t vegyek csak figyelembe EFA terület céljára?

Illetve:

Ha nekem 0,4 hektáros tavam van, de a környező part menti vegetáció olyan nagy, hogy azzal együtt már meghaladná a területe a 0,5 ha-t, akkor van rá lehetőségem, hogy csak a tó méretét számíttassam be, vagy arra, hogy a part menti vegetációból csak akkora méretet, hogy ne haladjam meg a 0,5 ha-t?”

Az EFA területként elszámolható kis kiterjedésű tónak a part menti vegetációval együtt nem szabad meghaladnia a 0,5 hektárt. Amennyiben a part menti vegetáció a tó méretével együtt számolva már több mint 0,5 hektárt tesz ki, akkor az adott tó nem lesz lehatárolva a MePAR-ban, és nem számolható el EFA területként.

23. „Mi alapján dől el, hogy egy-egy táblaszegélyt ki számolhat el EFA területként?”

A táblaszegélyt az számolhatja el, aki az azzal szomszédos szántóföld jogszerű használója. Amennyiben több ilyen jogszerű földhasználó szántójával szomszédos, úgy mindannyian elszámolhatják a táblaszegély egy táblájával határos részét.

24. „Ha zöldtrágyázást szeretnék választani, mint ökológiai célú másodvetés, akkor azt az egységes kérelemben kell jelölnöm és kötelezettséget vállalni rá? Mit kell pontosan bejelentenem? Elég csak a szándék és a hektárszám, vagy a pontos elhelyezkedést és a tervezett növénykultúrát is meg kell adnom? Milyen százalékban kell szerepelnie zöldtrágyázás esetében a minimum két fajnak? Mennyi ideig kell minimum a területen hagyni a kultúrát, mennyi idő után lehet a talajba forgatni?”

Az egységes kérelemben szükséges megadni a vetés tervezett időpontját, illetve a növényfajokat, amiből az ökológiai jelentőségű másodvetést létre kívánja hozni a gazdálkodó. Szintén meg kell adni a tervezett pontos elhelyezkedését ugyanúgy, mint a főnövénynél. Amennyiben a másodvetés nem valósul meg, vagy a terve-

zethez képest egy másik táblán valósul meg, azt adat-változás során jelentheti be a gazdálkodó. Az ökológiai jelentőségű másodvetés tényleges vetését és beforgatását külön be kell jelentenie a gazdálkodónak a vetést, beforgatást követő tizenöt napon belül a Kincstárhoz.

25. „A táblák szélén lévő nem támogatható területek elszámolhatóak EFA-ként?”

Igen, a szántóval szomszédos elemek akkor is elszámolhatóak EFA területként, amennyiben a MePAR-ban nem támogatható területen fekszenek és megfelelnek valamely EFA terület típus definíciójának. Fontos figyelembe venni, hogy ha fás sáv és a szántóterület közé egy maximum 5 méter széles pl. földút ékelődik, azok attól még szomszédosnak tekinthetők, így elszámolható ebben az esetben is EFA-területként.

MIBEN SEGÍTHETNEK A FALUGAZDÁSZOK?

A falugazdászok segítséget nyújtanak a gazdálkodóknak az új támogatási rendszer szabályainak és elveinek megismerésében, az új jogcímek és azok feltételeinek ismertetésében, csoportos tájékoztatók megtartásával és szükség szerint egyéni konzultációk biztosításával. Segítenek eligazodni a megváltozott jogszabályi környezetben, valamint ismertetik az új fogalmakat, amelyek esetenként a korábbi gyakorlattól jelentősen eltérhetnek.

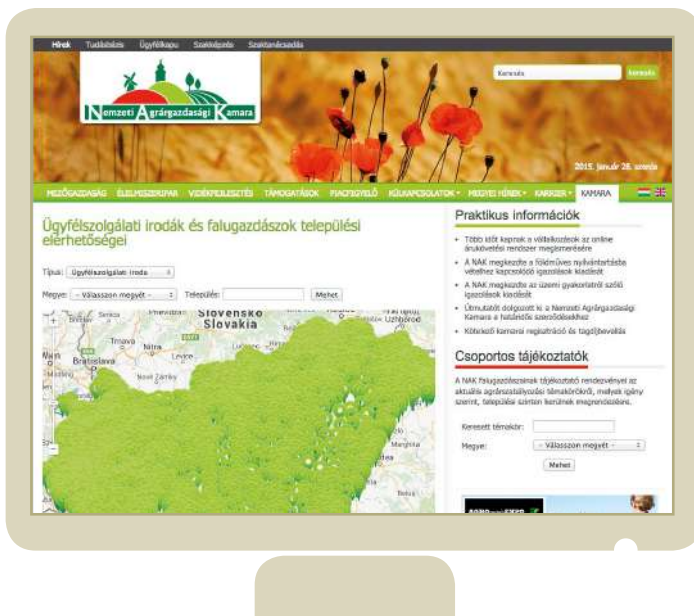
A gazdálkodók a zöldítés kapcsán is bizalommal fordulhatnak a falugazdászokhoz, hiszen térítésmentesen tájékoztatást nyújtanak a zöldítés teljesítéséhez szükséges intézkedésekről és a mentesülő üzemtípusokról is. A falugazdászok segítséget nyújtanak a támogatási kérelmek elkészítésében, illetve az elektronikus beadó felület elérésében. Az új követelmények ismertetésén túl a falugazdászok a gazdálkodók segítségére lehetnek a szükséges számításokban, a szükséges ökológiai jelentőségű terület mértékének meghatározásában, valamint a szankció elkerülésében, vagy annak kiszámításában.

Az új közvetlen támogatási rendszer elemeként tájékoztatást adnak a mezőgazdasági kistermelői támogatási

rendszerhez kapcsolódó lehetőségekről is, és a rendszeren belül elérhető egyszerűsítésekről és mentességekről. A NAK átfogó támogatás kalkulátort készített, melynek segítségével a falugazdászok kiszámolhatják a gazdálkodó számára várható támogatási összeget, valamint ennek segítségével az érintettek könnyebben eldönthetik, hogy a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer, vagy az alaptámogatási rendszer lenne kedvezőbb számukra.

Amennyiben élni kíván ezen szolgáltatások bármelyikével, javasoljuk, hogy mielőbb keresse fel falugazdászát, hiszen az egységes kérelem megfelelő elkészítése a korábban megszokottnál több időt és alaposabb átgondolást igényel.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara www.nak.hu internetes oldalán naponta frissülő hasznos információkat találhat. Ezen a honlapon tájékozódhat továbbá az Ön lakóhelyéhez legközelebb eső falugazdász iroda elérhetőségéről is (<http://www.nak.hu/szolgáltatások/ugyfelszolgalat-es-falugazdaszok>).

MELLÉKLET

Segédlet a terménydiverzifikáció esetében a nemzetségek meghatározásához, a növénykultúrák megkülönböztetéséhez

Alapszabály: különböző nemzetségek számítanak különböző növénykultúrának

Minden csoport külön növénykultúrának számít

Megnevezés	Növénynemzet-ség		
Kukorica	<i>Zea</i>	Szárazbab	<i>Phaseolus</i>
Pattogatni való kukorica	<i>Zea</i>	Zöldbab	<i>Phaseolus</i>
Csemegekukorica	<i>Zea</i>	Ebtipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Silókukorica	<i>Zea</i>	Óriás tipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Hibrid kukorica (vetőmag célra)	<i>Zea</i>	Fehér tipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Cukorcirok	<i>Sorghum</i>	Cérnatipp (vetőmag célra)	<i>Agrostis</i>
Seprűcirok	<i>Sorghum</i>	Ligeti perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Szemescirok	<i>Sorghum</i>	Réti perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Vöröshagyma	<i>Allium</i>	Mocsári perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Lilahagyma	<i>Allium</i>	Sovány perje (vetőmag célra)	<i>Poa</i>
Póréhagyma	<i>Allium</i>	Nádképű csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Metélőhagyma	<i>Allium</i>	Juhcsenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Szárazborsó	<i>Pisum</i>	Réti csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Cukorborsó	<i>Pisum</i>	Vörös csenkesz (vetőmag célra)	<i>Festuca</i>
Mezei borsó	<i>Pisum</i>	Olasz perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Vöröshere	<i>Trifolium</i>	Angol perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Bíborhere	<i>Trifolium</i>	Hibrid perje (vetőmag célra)	<i>Lolium</i>
Fehérhere	<i>Trifolium</i>	Somkóró	<i>Melilotus</i>
Korcs here	<i>Trifolium</i>	Fehérvirágú somkóró	<i>Melilotus</i>
Perzsahere	<i>Trifolium</i>	Gumós komócsin (vetőmag célra)	<i>Phleum</i>
Alexandriai here	<i>Trifolium</i>	Réti komócsin (vetőmag célra)	<i>Phleum</i>
Alexandriai here (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Szudáni cirokfű	<i>Sorghum</i>
Korcs v. svédhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Silócirok	<i>Sorghum</i>
Bíborhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Csicsóka	<i>Helianthus</i>
Vöröshere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Napraforgómag	<i>Helianthus</i>
Fehérhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Hibrid napraforgó (vetőmag célra)	<i>Helianthus</i>
Lódi lóhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Rost célra termesztett kender	<i>Cannabis</i>
Fonák lóhere (vetőmag célra)	<i>Trifolium</i>	Kender (vetőmag célra)	<i>Cannabis</i>
Lóbab	<i>Vicia</i>	Egyéb kender (rost és vetőmag céltól eltérő célból termesztett kender)	<i>Cannabis</i>
Disznóbab	<i>Vicia</i>	Cikóriagyökér	<i>Cichorium</i>
Takarmánybükköny	<i>Vicia</i>	Endívia	<i>Cichorium</i>
Szöszös bükköny (vetőmag célra)	<i>Vicia</i>	Rozs	<i>Secale</i>
Lucerna	<i>Medicago</i>	Évelő rozs	<i>Secale</i>
Komlós lucerna	<i>Medicago</i>	Olajlenmag	<i>Linum</i>
Sárkerek lucerna	<i>Medicago</i>	Rostlen (vetőmag célra)	<i>Linum</i>
Tarkavirágú lucerna	<i>Medicago</i>	Articsóka	<i>Cynara</i>
Komlós lucerna (vetőmag célra)	<i>Medicago</i>	Spanyol Articsóka	<i>Cynara</i>
Takarmánylucerna (vetőmag célra)	<i>Medicago</i>	Sárgarépa	<i>Daucus</i>
Cukorrépa	<i>Beta</i>	Murokrépa	<i>Daucus</i>
Takarmányrépa	<i>Beta</i>	Takarmánybaltacím	<i>Onobrychis</i>
Cékla	<i>Beta</i>	Takarmánybaltacím (vetőmag célra)	<i>Onobrychis</i>
Futóbab	<i>Phaseolus</i>		

Minden sor külön növénykultúrának számít, mivel különböző nemzetségek

Indiánrizs	<i>Zizania</i>
Pohánka	<i>Fagopyrum</i>
Mohar	<i>Setaria</i>
Homoki bab	<i>Vigna</i>
Köles	<i>Panicum, Pennisetum</i>
Fénymag	<i>Phalaris</i>
Rizs	<i>Oryza</i>
Édes csillagfűrt (mag)	<i>Lupinus</i>
Lencse	<i>Lens</i>
Csicseriborsó	<i>Cicer</i>
Szegletes lednek	<i>Lathyrus</i>
Komló	<i>Humulus</i>
Szójabab	<i>Glycine</i>
Szezám-mag	<i>Sesamum</i>
Földimogyoró	<i>Arachis</i>
Sáfránymag	<i>Crocus</i>
Ricinusmag	<i>Ricinus</i>
Mák	<i>Papaver</i>
Négermag	<i>Guizotia</i>
Zeller	<i>Apium</i>
Fejessaláta	<i>Lactuca</i>
Sóska	<i>Rumex</i>
Spenót	<i>Spinacia</i>
Spárga	<i>Asparagus</i>
Petrezselyem	<i>Petroselinum</i>
Rebarbara	<i>Rheum</i>
Édeskömény	<i>Foeniculum</i>
Galambbegysaláta	<i>Valerianella</i>
Feketegyökér	<i>Scorzonera</i>
Pasztinák	<i>Pastinaca</i>
Újzélandi spenót	<i>Tetragonia</i>
Mezei csibehúr	<i>Spergula</i>
Földieper (szamóca)	<i>Fragaria</i>
Szarvaskerep	<i>Lotus</i>
Nyúlzapuka	<i>Anthyllis</i>
Szeradella	<i>Ornithopus</i>
Tarka koronafűrt	<i>Securigera</i>
Görög széna	<i>Trigonella</i>
Mézontófű	<i>Phacelia</i>
Takarmánymályva	<i>Malva</i>
Francia perje (vetőmag célra)	<i>Arrhenatherum</i>
Csomós ebír (vetőmag célra)	<i>Dactylis</i>
Csenkeszperje (vetőmag célra)	<i>Festulolium</i>
Koronás baltavirág (vetőmag célra)	<i>Hedysarum</i>

KIVÉTEL 1

Az őszi és tavaszi termények még abban az esetben is külön növénykultúrának számítanak, ha ugyanahhoz a nemzetséghez tartoznak.

A táblázat minden sora külön növénykultúrának számít, kivéve ha tavaszi zöldborsót tavaszi takarmányborsóval, vagy őszi zöldborsót őszi takarmányborsóval együtt vet a gazdálkodó, mert ilyen esetben a zöldborsó és takarmányborsó egy növénykultúrának számít, mivel egy nemzetség.

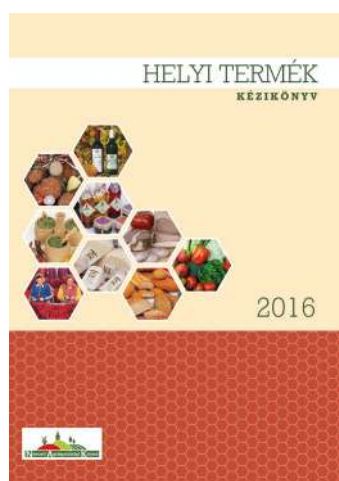
Megnevezés	Növénynemzet-ség
Őszi vetésű búzafélék (közönséges búza, durumbúza, tönköly búza, novum búza, tönke búza, alakor búza)	Triticum
Tavaszi vetésű búzafélék (közönséges búza, durumbúza, tönköly búza, novum búza, tönke búza, alakor búza)	Triticum
Őszi árpa	Hordeum
Tavaszi árpa	Hordeum
Tavaszi zab	Avena
Őszi zab	Avena
Őszi tritikále	Triticosecale
Tavaszi tritikále	Triticosecale
Őszi fokhagyma	Allium
Tavaszi fokhagyma	Allium
Tavaszi zöldborsó	Pisum
Őszi zöldborsó	Pisum
Őszi takarmányborsó	Pisum
Tavaszi takarmányborsó	Pisum

KIVÉTEL 2

A káposztafélék, a burgonyafélék és a tökfélék növénycsaládja esetében valamennyi faj, nemzetségtől függetlenül külön kultúrának számít

Káposztafélék családjába tartozó fajok	
Brassica oleracea	Fejes káposzta, Vörös káposzta, Kelkáposzta, Takarmánykáposzta, Karalábé, Bimbóskel, Karfiol, Brokkoli
Brassica rapa	Kínai kel, Réparepce, Tarlórépa, Tifon
Brassica napus	Káposztarepce
Sinapis alba	Fehér mustár
Sinapis arvensis	Vadrepcemag
Brassica nigra	Fekete mustár
Raphanus sativus	Hónapos retek, Olajreték
Camelina sativa	Gomborka
Lepidium sativum	Kerti zsázsa
Armoracia rusticana	Torma
Burgonyafélék családjába tartozó fajok	
Solanum tuberosum	Burgonya
Nicotiana tabacum	Dohány- Burley vagy Virginia
Solanum lycopersicum	Paradicsom
Solanum melongena	Tojásgyümölcs
Capsicum annuum	Paprika
Tökfélék családjába tartozó fajok	
Cucurbita pepo	Spárgatök, Cukkini, Patiszson, Olajtök
Cucumis sativus	Uborka
Citrullus lanatus	Görögdinnye
Cucumis melo	Sárgadinnye
Citrullus lanatus	Tökre oltott dinnye

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA GAZDÁLKODÓI KÉZIKÖNYVEI

Helyi termékek kézikönyv

A Helyi termékek kézikönyv a helyben termelt alapanyagokból hagyományos, az adott térségre jellemző eljárással készült élelmiszereket előállító és értékesítő gazdáknak szól.

A kézikönyv bemutatja a helyi termékek előállításának feltételrendszerét, az értékesítés lehetséges változatait, a helyi piacoktól a falusi vendégasztalokon át a közétkeztetésig. Ehhez szorosan kapcsolódva részletezzük a termékek védjegyzését, az élelmiszer-előállítás élelmiszerbiztonsági és higiéniai szabályait, valamint az élelmiszerjelölés legfontosabb tudnivalóit. Külön fejezet foglalkozik az adózási ismeretekkel, amely a legkedvezőbb vállalkozási forma kiválasztásában is segítséget nyújt.

Ökológiai gazdálkodás – Kézikönyv a támogatási kérelem benyújtásához

A kézikönyv a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett ÖKO támogatásról ad átfogó tájékoztatást. A kiadvány a pályázati felhívás törzsszövege és annak mellékletei alapján készült, amelyekből a legfontosabb tudnivalókat közérthetően, a lényeget kiemelve fejtik ki a kézikönyv. A kiadvány a pályázati felhívás legfontosabb tartalmi elemeinek ismertetésén túl részletezi az ökológiai gazdálkodás szabályait is, ami a támogatás igénybevételének legfontosabb feltétele. A kézikönyvet az AKG kézikönyvvel összevetve pedig lehetőség van arra, hogy a gazdálkodók mérlegeljék, hogy inkább az AKG, vagy inkább az ÖKO támogatásra szeretnének-e pályázni.

Földforgalmi szabályozás – Gazdálkodói kézikönyv

A tavalyi év jelentős változásokat hozott a birtokpolitikában, és vele együtt a termőföldpiac szabályozásában. Kézikönyvünkkel az a célunk, hogy az agrárium legfőbb értékét körbehatároló szabályrendszert megismertessük az érdeklődőkkel. A kiadvány átfogó képet nyújt a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek forgalmára vonatkozó legfontosabb szabályokról, valamint egyes, a földhasználathoz közvetlenül kapcsolódó jogi, illetve igazgatási jellegű kérdésekről. Az első rész a mező- és erdőgazdasági földek tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó előírásokról szól, amelyhez kapcsolódóan – időszerűsége miatt – külön is foglalkozunk az osztatlan közös tulajdonú földrészletek megszüntetésének eljárásrendjéről, illetve az állami tulajdonban lévő földterületek értékesítésének módjairól. A második nagy témakör a termőföld használati jogának megszerzésére irányuló lehetőségeket mutatja be.

Területmérés – Gazdálkodói segédlet

A 2015 őszen meghirdetésre került agrár-környezetgazdálkodási támogatás (VP AKG), illetve ökológiai gazdálkodásra vonatkozó támogatás (VP ÖKO) igénybevételéhez elengedhetetlen a támogatásba bevinni kívánt területek meghatározása. A területek GPS-el lemért körvonalait (poligonjait) csatolni kell a támogatási kérelemhez, a mérési jegyzőkönyvet pedig meg kell őrizni és egy esetleges helyszíni ellenőrzés esetén be kell tudni mutatni. A gazdálkodókra ez a területmérési kötelezettség jelentős terheket ró, ezért a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a Miniszterelnökséggel és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal együtt jelen kiadványban segítséget szeretne nyújtani abban, hogy a mérésekkel kapcsolatos kötelezettségekről, tudnivalókról a gazdálkodók mielőbb, részletekre kiterjedően is értesüljenek.

AKG Kézikönyv

Az Európai Közösség a XX. század végével egy új mezőgazdasági modell kialakítását tűzte ki célul. A környezet, a gazdaság és a társadalom céljait egyszerre szolgáló hosszú távon is „fenntartható” közös agrárpolitika, az Európai Unióhoz való csatlakozást követően Magyarország számára új kihívást jelentett.

Magyarország a csatlakozó országok közül elsőként kötelezte el magát az EU agrár-környezetgazdálkodási támogatási rendszerének teljes körű átvétele és alkalmazása mellett. Az uniós támogatási rendszer hazai megismertetése céljából 2002-ben hazai költségvetésből finanszírozott – Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program (NAKP) indult el. A csatlakozást követően 2004–2009 között a Nemzeti Vidékfejlesztési Terven (NVT) belül, 2009–2014 között pedig az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) keretében nyílt lehetőség az Agrár-környezetgazdálkodási programhoz való csatlakozásra.

2015 őszen a Vidékfejlesztési Program (VP) keretén belül is lehetőség nyílik AKG támogatás igénylésére. A kézikönyv az új, 2016–2020-as időszakra szóló AKG feltételeinek megismertetése, valamint a támogatási kérelem (pályázat) benyújtásának megkönnyítése érdekében készült.

Vidékfejlesztési Program Kézikönyv

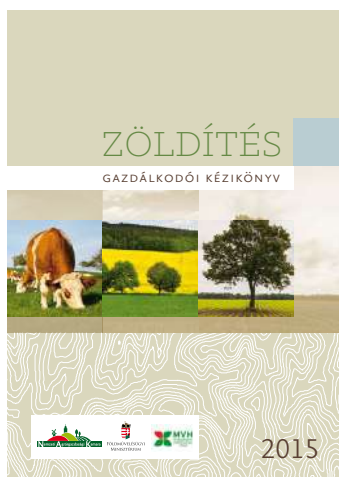
Hazánkra és az Európai Unióra a vidékfejlesztés területén is sok közös kihívás vár, amelyek kezeléséhez, a sikeres válaszokhoz fontos az összehangolt és tudatosan tervezett tagállami fellépés. A Vidékfejlesztési Program ennek részeként az agrárium, illetve általában a vidéki szereplők megerősítését célozza, felismerve katalizátorszerepüket a fejlődésben, a kihívások kezelésében.

Nitrát – Gazdálkodói kézikönyv

A nitrogén létfontosságú tápanyag, nagy koncentrációban azonban környezetünkre és egészségünkre egyaránt káros. Ezért a gazdálkodóknak meg kell óvniuk a talajt, valamint a felszíni és felszín alatti vizeket a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésektől. A nitrátszennyezések elkerülése érdekében került bevezetésre a helyes mezőgazdasági gyakorlat követelményrendszere, a Nitrát gazdálkodói kézikönyv ennek előírásait ismerteti.

Zöldítés – Gazdálkodói kézikönyv

Az agrártámogatások igénylése 2015-ben jelentősen megváltozott. A legfontosabb változást kétségkívül a zöldítés jelenti. A zöldítés szorosan kapcsolódik a területalapú támogatások igényléséhez, ezért a zöldítéshez kapcsolódó alapismeretek mára nélkülözhetetlenek a gazdálkodás során. A Zöldítés gazdálkodói kézikönyv célja, hogy a legapróbb részletekig segítse Önt a követelmények betartásában.

Kölcsönös megfeleltetés – Gazdálkodói kézikönyv

A kölcsönös megfeleltetés követelményeinek ismerete alapvető fontosságú a mezőgazdasági támogatások szempontjából, hiszen az előírások betartása a területalapú támogatásoknak is alapfeltétele. Ezek a szabályok többek között a környezet és a talaj védelmére, a növény- és állategészségügyre, élelmiszer-biztonságra és az állatjóllétre vonatkoznak. A kézikönyv bemutatja kölcsönös megfeleltetés követelményrendszerét és annak legfontosabb változásait.

TARTALOMJEGYZÉK

1 ELŐSZÓ

2 ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A ZÖLDÍTÉSRŐL

5 FOGALMAK

8 MENTESÜLŐ ÜZEMEK ÉS TERÜLETEK

9 JELENTŐS VÁLTOZÁSOK 2018-TÓL

A ZÖLDÍTÉS GYAKORLATAI:

11 AZ ÁLLANDÓ GYEPTERÜLETEK FENNTARTÁSA

14 A NÖVÉNYTERMESZTÉS DIVERZIFIKÁLÁSA

19 ÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK (EFA)

52 TÁMOGATÁS CSÖKKENTÉSE ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK

54 GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK (GYIK)

58 MIBEN SEGÍTHETNEK A FALUGAZDÁSZOK?

59 MELLÉKLET – SEGÉDLET A TERMÉNYDIVERZIFIKÁCIÓ ESETÉBEN A NEMZETSÉGEK MEGHATÁROZÁSÁHOZ, A NÖVÉNYKULTÚRÁK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉHEZ

IMPRESSZUM:

ÖTÖDIK JAVÍTOTT KIADÁS

SZERZŐK: Kovács Máté, Kránitz Livia, Madarász István
Palakovics Szilvia, Pethő Judit, Rezneki Rita, Szabó Erzsébet,
Szerletics Ákos, Sztahura Erzsébet, Tengerdi Gabriella,
Zalka-Magyari Rita, Zsemle Viktor

KÖZREMŰKÖDŐK: Czerván György, Dr. Feldman Zsolt,
Papp Gergely, Pesti Csaba, Pintér Balázs, Dr. Vértes Csabáné

KIADJA: NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

1119 BUDAPEST, FEHÉRVÁRI ÚT 89-95.

+36 1 802 6100

www.nak.hu

FELELŐS VEZETŐ: Györffy Balázs, elnök

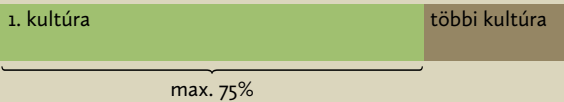
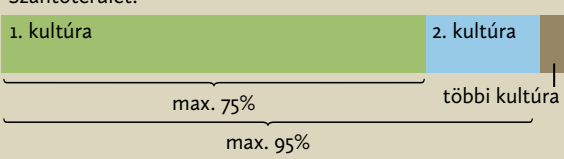
GRAFIKAI TERVEZÉS: Artista Művek

NYOMDA: Crew Kft.

A KÉZIKÖNYV 100%-BAN ÚJRAHASZNOSÍTOTT PAPÍRRA KÉSZÜLT

ISBN 978-615-5307-39-3

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT A ZÖLDÍTÉSI GYAKORLATOKRÓL

A gazdaság szántóterülete	Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepterület
0			
0–9,99 ha	–	–	
10			
10–15 ha	szántóterületen legalább két különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el)	–	
15			
15,01–30 ha	<p>Szántóterület:</p> 		
30			
30,01 ha –	<p>szántóterületen legalább három különböző növénykultúrát kell termeszteni (a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 75%-át foglalhatja el és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem foglalhatja el a szántóterület több, mint 95%-át)</p> <p>Szántóterület:</p> 	szántóterület legalább 5%-ának megfelelő mértékű EFA terület kijelölése szükséges	Területnagyságtól függetlenül minden állandó gyepterülettel rendelkező gazdát érint. Az összes meglévő állandó gyepterületet meg kell őrizni.

Hasznos növénylisták

Ideiglenes gyepek számító gypalkotó takarmánynövények:	angol perje, réti perje, vörös csenkesz, olaszperje, magyar rozsnok, nádképi csenkesz, zöld pántlikafű, bíborhere, vöröshere, fehérhere, perzsahere, alexandriai here, korcsahere, lódi lóhere, fonák lóhere, lucerna, komlós lucerna, sárkerek lucerna, tarkavirágú vagy homoki lucerna, takarmánylucerna
EFA-ként elszámolható növények listája	
Rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvény	fehér nyár, fekete nyár, szürke nyár, rezgőnyár, fehér fűz, kosárfonó fűz, mézgas éger, magas kőris, keskenylevelű kőris, korai juhar
Ökológiai jelentőségű másodvetés (legalább két faj keveréke)	lóbab, szegletes lednek, takarmánybükköny, hajdina, facélia, alexandriai here, cirok, kerti zsázsa, fehérvirágú csillagfűrt, sárga virágú csillagfűrt, kék virágú csillagfűrt, édes csillagfűrt (fehér, sárga vagy kék virágú), somkóró, perzsahere, vöröshere, fehérhere, korcsahere, szöszös-bükköny, bíborhere, olaszperje, olajretek, fehérmustár, takarmányrepce, zöld rozs (beszántás kalászosítás előtt), sziki kender, négermag, abesszin vagy etiópai mustár, fekete zab, pannon-bükköny, len, takarmánybaltacim, meliorációs retek
Nitrogénmegkötő növény	fehérvirágú somkóró, szegletes lednek, csicseriborsó, tarka koronafűrt, keleti kecskeruta, szarvaskerek, fehér virágú csillagfűrt, sárga virágú csillagfűrt, kék virágú csillagfűrt, édes csillagfűrt (fehér, sárga vagy kék virágú), lucerna, komlós lucerna, sárkerek lucerna, tarkavirágú vagy homoki lucerna, baltacim, takarmányborsó, bíborhere, vöröshere, fehérhere, perzsahere, alexandriai here, korcsahere, görögcséna, lóbab, pannonbükköny, tavaszi bükköny, szöszös-bükköny, szója, közönséges vagy veteménybab, lencse, zöldborsó, sárgaborsó, mezei borsó

MENTESSÉG – RÉSZLEGESEN AZ EGYES GYAKORLATOK ALÓL

Terménydiverzifikáció	Ökológiai jelentőségű terület	Állandó gyepek fenntartása
<p>1. Amennyiben 10 hektárnál kisebb szántóterületen gazdálkodnak.</p> <p>2. Amennyiben szántóterületük egészén a növénytermesztési ciklus jelentős részében rizst vagy indiánrizst termelnek.</p> <p>3. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none">• parlagon hagyott terület, vagy• ideiglenes gyeppel,• hüvelyes növényekkel bevetett terület, vagy,• az előzőek kombinációja <p>Szántóterület:</p> <div><div>Parlag és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy hüvelyes növény</div><div>min. 75%</div></div> <p>4. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none">• állandó gyeppel, vagy• ideiglenes gyeppel, vagy• rizst, indiánrizst, vagy• az előzőek kombinációja <p>Mezőgazdasági terület:</p> <div><div>Állandó gyeppel és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy rizst, indiánrizst</div><div>min. 75%</div></div> <p>5. Amennyiben a bejelentett szántóterület több mint 50%-át nem a gazdálkodó jelentette be az előző naptári évben (még nem ő használta a területet) és a szántóterület egésze (nem csak az, amit előző évben nem jelentett be), az előző naptári évtől eltérő növénykultúrával van bevetve.</p>	<p>1. Amennyiben 15 hektár vagy annál kisebb szántóterületen gazdálkodnak.</p> <p>2. Amennyiben a szántóterületüknek több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none">• parlagon hagyott terület, vagy• ideiglenes gyeppel vagy• hüvelyes növény, vagy• az előzőek kombinációja <p>Szántóterület:</p> <div><div>Parlag és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy hüvelyes növény</div><div>min. 75%</div></div> <p>3. Amennyiben az összes mezőgazdasági területének összesen több mint 75%-a</p> <ul style="list-style-type: none">• állandó gyeppel, vagy• ideiglenes gyeppel vagy• rizst, indiánrizst• az előzőek kombinációja <p>Mezőgazdasági terület:</p> <div><div>Állandó gyeppel és/vagy ideiglenes gyeppel és/vagy rizst, indiánrizst</div><div>min. 75%</div></div>	<p>Azok a gazdálkodók, akik erdősítés céljával törlik fel nem érzékeny állandó gyepeket, mentesülnek a visszaállítási követelmény alól. (Kivéve a karácsonyfa-ültetvények, illetve a rövid vágásfordulójú sarjerdők létrehozását.)</p>

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Az EMVA támogatások végrehajtására kijelölt hatóság
a Miniszterelnökség Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága.